Původní průvodní dopis k učebnici ze žádosti ze dne 20. 2. 2025:

> **JAROMÍRA KVAČKOVÁ, LENKA BIČANOVÁ, LUCIE JINDROVÁ, LIDMILA MRÁZKOVÁ**: *Český jazyk 8*.

Dosud platná doložka č. j. MSMT-39720/2019-2 byla udělena dne 30. 1. 2020. Od jejího udělení byly do učebnice navrženy změny vyplývající z nového RVP ZV.

Podobně jako v případě učebnice *Český jazyk 7*, která získala schvalovací doložku 21. 1. 2025 s dobou platnosti šest let, jsme i v případě učebnice českého jazyka pro 8. ročník hledali takovou formu úprav, která by umožnila žákům v jedné třídě pracovat co nejlépe s různými vydáními učebnice. (Vzhledem k omezeným finančním možnostem, školy často dokupují pouze omezený počet kusů daných učebnic a aktualizovaná vydání tak používají současně s předchozími vydáními.)

Jak se nám již osvědčilo u jiných titulů a při zpracování úkolů zacílených na digitální kompetence, využíváme v co největší míře propojení tištěné a elektronické podoby učebnice, a tedy hybridní přístup.

Protože se domníváme, že témata z oblasti komunikační a mediální výchovy, která zohlednilo nově pojaté RVP ZV, by měla prolínat celým učivem, našli jsme řešení v tom, že stručný výklad těchto témat uvedeme hned na začátku učebnice (str. 6–8), přičemž místo jsme získali přesunutím úvodního opakování do elektronické podoby. Navržená témata dále členíme na několik podtémat (jako např. slovní a mimoslovní komunikace, úspěšnost v komunikaci, manipulace a reklama, hoaxy a fake news, online nebezpečí ad.). Jednotlivé třídy se budou patrně lišit v tom, se kterými z podtémat již pracovaly v daném ročníku či v jiných předmětech, např. výchova k občanství, proto jsme se rozhodli zařadit k tomuto výkladu také pracovní listy. Ty by měly přispívat jak k prohloubení základních znalostí z této oblasti, tak k nabývání dovedností v rámci jednotlivých podtémat. Pracovní listy jsou přístupné rovněž pod QR kódy umístěnými u jednotlivých podtémat. (Zasíláme Vám je v textové podobě v příloze tohoto dopisu.) Vyučující mají tedy možnost zvolit, které z podtémat jen stručně zopakují a kterému se budou podrobněji věnovat s využitím pracovních listů.

Aby se nejednalo jen o jednorázové zařazení komunikační a mediální výchovy do výuky, rovněž navrhujeme řadu průběžných úkolů, které daná témata postihují a dále rozvíjejí a které budou zařazeny průběžně jak do části gramatické, tak do části věnující se slohu a komunikaci. (Zasíláme rovněž v textové podobě v příloze tohoto dopisu.) V učebnici na ně budou na uvedených místech opět odkazovat QR kódy. Cvičení, která se pod těmito QR kódy nacházejí, se dále také zaměřují mj. na naplnění následujících očekávaných výsledků učení: JJK-CJL-001-ZV9-001 **Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci**; JJK-CJL-001-ZV9-007 **Zhodnotí aktuální úroveň svých jazykových a komunikačních znalostí a dovedností s ohledem na své další jazykové vzdělávání**; JJK-CJL-001-ZV9-011 **Využívá poznatky o komunikaci, jazyce a stylu k mluvenému nebo písemnému projevu přiměřenému situaci**; JJK-CJL-001-ZV9-013 **Rozpoznává manipulaci v komunikaci, zaujímá k ní kritický postoj a přiměřeně reaguje**.

Zároveň jsme se rozhodli reagovat na nově integrovanou vzdělávací oblast Umění a kultura, vzdělávací obor Výtvarná a filmová výchova, neboť se domníváme, že rozvíjení vztahů k uměleckému a kulturnímu dědictví by mělo být součástí moderní výuky na všech základních školách. Do učebnice jsme tak pod QR kódy průběžně zařadili aktivity k ukázkám funkčních celků textů a ilustrací (označené piktogramem knížky a štětce) a funkčních celků textů a jejich filmového zpracování (označené piktogramem filmové kamery). I tyto náměty na aktivity Vám zasíláme v textové podobě v příloze tohoto dopisu.

Čas potřebný pro rozvoj komunikačních dovedností by se tak zároveň měl projevit i na redukci obsahu dosavadního učiva. Za tímto účelem jsme vytvořili následující funkci: https://ucebnice.online/prizpusobeni-svp/. Každá škola si tak může zvolit takový obsah, který nejlépe odpovídá jejímu ŠVP. Oproti hromadnému vypuštění učiva z tištěné učebnice tak toto řešení umožňuje mnohem lépe výuku individualizovat. Je také možné mnohem pružněji reagovat na změny potřeb žáků a školy. (V naší multimediální interaktivní učebnici se takové změny projeví u všech uživatelů ihned, tedy i u těch, kteří pracují se starším vydáním tištěné učebnice.)

S pozdravem
NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.

POZNÁMKA K ÚLOHÁM NA ROZVOJ DIGITÁLNÍ KOMPETENCE

Na webových stránkách nakladatelství www.nns.cz/digi jsou k dispozici **náměty na úlohy na rozvoj digitální kompetence, které doplňují konkrétní strany z posuzované učebnice**. V úvodu posuzované učebnice je uveden **odkaz na tyto webové stránky**.

Digitální kompetence jsou **výrazně podporovány také v MIUč+**, kde mohou žáci využívat interaktivní úlohy a získávat doplňující informace formou úkolů s odkazy na ověřená videa a texty.

V nakladatelství a na našich partnerských školách jsme s vyučujícími diskutovali o tom, jak nejlépe z pohledu žáků a vyučujících zapracovat požadavky na další promítnutí digitální kompetence do ucelených řad učebnic, a následně připravovali náměty nových úloh pro rozvoj digitální kompetence.

Přitom platí, že tyto úlohy vyžadují práci s digitálním zařízením, a **je tedy namístě, aby byly přístupné jeho prostřednictvím online**, proto jsme vytvořili novou sekci webových stránek nakladatelství www.nns.cz/digi.

Toto řešení tak zajistí, že:

- Přístup k úlohám budou mít všichni žáci a vyučující, tedy i ti, kteří zakoupili učebnici již dříve.
- Doporučené webové odkazy budou moci být průběžně aktualizovány.
- Úlohy budou moci být pružně vylepšovány.

Současný přehled odkazů na úlohy posíláme také v příloze.

Věříme, že takto bude možné – obdobně jako u stejným způsobem řešeného zapracování úloh v případě jiných titulů – i pro tuto učebnici českého jazyka **prodloužit doložku s platností pro oba RVP.**

Děkujeme za vyřízení žádosti.

S pozdravem

NOVÁ ŠKOLA, s.r.o.

8-55 Český jazyk 8

DIGITÁLNÍ KOMPETENCE

I. Skladba

1. Věta jednoduchá – opakování učiva

Věty jednočlenné a dvojčlenné, větné ekvivalenty

str. 9, cv. 1
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Na internetu vyhledejte, ze kterých filmů uvedené hlášky jsou. Znáte i další vtipné hlášky z těchto filmů?

str. 9, cv. 3
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

Základní skladební dvojice

str. 10, cv. 1
Přečtěte si úryvek z povídky Zdeňka Svěráka. Zkuste odhadnout, jak povídka skončí. Poté si v knihovně vypůjčte audionahrávku této povídky (najdete ji na CD s názvem *Nové povídky*) a povídku si na vhodném digitálním zařízení přehrajte. Byli jste ve svém odhadu úspěšní?

c) S pomocí Databáze heslářů (https://lexiko.ujc.cas.cz/heslare/) vysvětlete význam slova *paznehtník*.

Rozvíjející větné členy

str. 12, cv. 1
a) O osudech Židů za 2. světové války jste jistě slyšeli. Víte ale, jak bylo na Židy v českých zemích nahlíženo v předchozích stoletích? Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/1811-zide-v-ceskych-zemich, zhlédněte video o životě Židů v českých zemích od dob Přemysla Otakara II. po vládu Rudolfa II. Porovnejte situaci Židů v těchto stoletích se situací za 2. světové války. Naleznete nějaké shody? Úkol zpracujte formou dvou myšlenkových map (první mapu označte „Židé ve 13.–17. století“, druhou „Židé za 2. sv. války“). Pracujte s některým z nástrojů pro tvorbu myšlenkových map, např. https://products.aspose.app/diagram/cs/mindmap nebo https://bubbl.us.

b) S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slova *holokaust*.

c) S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slova *synagoga*. Na internetu vyhledejte, kde se nachází Pinkasova synagoga. Ukažte si ji

na mapě, pracujte s některým z mapových portálů (www.mapy.cz, maps.google.com). Řekněte, čím je tato synagoga zajímavá.

str. 12, cv. 3
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Jazykolamy nejprve přečtěte normálním tempem řeči. Poté je řekněte několikrát rychle za sebou. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, mobilní telefon, …). Záznamy si znovu přehrajte a říkejte, jak se váš projev změnil (normální tempo řeči vs. rychlé tempo řeči), a zda jste se ve druhém případě dopustili některých prohřešků proti náležité spisovné výslovnosti. Uveďte, jakých a proč k tomu došlo.

Větné členy

str. 14, cv. 2
S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam uvedených rčení. Rozlište přívlastky shodné a neshodné.

str. 14, cv. 3
Přečtěte si text cvičení a zamyslete se nad tím, jak jinak by bylo možné usnadnit život lidem s nějakým druhem tělesného handicapu (vozíčkáři, nevidomí, hluchoněmí, …). Co těmto lidem může ve městech (kavárnách, restauracích, divadlech, parcích, …) chybět? Pokud takovéhoto člověka znáte, citlivě se ho zeptejte. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vypracujte leták, v němž uvedete své nápady na usnadnění života (např. ve vašem městě) těchto lidí. Úkol můžete zpracovat společně ve třídě jako velký projekt, kdy každý žák nebo skupina bude řešit jen určitou část úkolu (po dohodě s vyučujícím).

Příklad dostupných zdrojů:
https://www.vozka.org;
https://fm.denik.cz/zpravy_region/postizeni_tema_bariery20080601.html;
https://praha.camp/magazin/detail/mesto-podle-zdenka-aplikace-mi-usnadnuji-zivot-bez-bile-hole-bych-ale-nikam-nedosel;
https://www.hks.re/wiki/uskali_ktera_prekonavaji_vozickari_v_praze.

str. 15, cv. 6
Vyberte si jedno slovní spojení a podle zadání v učebnici s ním utvořte větu. Poté ztvárněte větu libovolným způsobem (jako plakát, prezentace, komiks, koláž, …). Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

2. Souvětí – opakování učiva

Věta jednoduchá a souvětí

str. 17, cv. 2
c) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím internetu a Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz).

str. 17, cv. 3

Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte prostřednictvím interaktivní tabule. Poté na internetu vyhledejte informace, jak se lze vypořádat se stresem. Zpracujte desatero tipů, jak lze bojovat vůči stresu. Uspořádejte je do přehledného letáku. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Letáky poté vytiskněte a vystavte na nástěnkách (či na webových stránkách) školy, aby se i ostatní žáci mohli o této problematice poučit.

Příklad dostupných zdrojů:
https://edu.ceskatelevize.cz/namet/jak-se-vyporadat-se-stresem;
https://www.brainmarket.cz/nase-novinky/9-tipu-jak-lepe-zvladat-stres/?srsltid=AfmBOoo2Iw5F17Q9kCOoFOIYIxq3InJFz9E_WdBW-FR_ZlYJQ9W-5N8_;
https://www.lekarna.cz/clanek/stres-10-tipu-jak-se-ho-zbavit/?srsltid=AfmBOoplc3vlp_XI_ywgNi1lOHKkd6w7aHMP3wXG9l8UaLA-GavOE3ry.

str. 18, cv. 5

• Přečtěte si text v učebnici. Dozvíte se něco o Nicholasi Wintonovi. Informace, které zjistíte v textu zaneste do myšlenkové mapy. Poté na webových stránkách České televize, https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/domaci/to-je-nicholas-winton-ten-clovek-ktery-te-zachranil-vzpomina-na-prvni-setkani-maresova-35092, zhlédněte video o záchranné akci Nicholase Wintona. Porovnejte obsah textu v učebnici s informacemi, které jste se dozvěděli ve videu. Které informace se shodují? Které další informace jste se ve videu dozvěděli. Doplňte myšlenkovou mapu o nové informace. Pracujte s některým z nástrojů pro tvorbu myšlenkových map, např. https://products.aspose.app/diagram/cs/mindmap nebo https://bubbl.us.

• Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace zpracujte poutavou prezentaci o Nicholasi Wintonovi. Prezentace sdílejte ve třídě. Nakonec vyberte jednu nejzdařilejší a umístěte ji na webové stránky vaší třídy, aby se i vaši spolužáci z dalších tříd poučili o tomto výjimečném člověku.

Příklad dostupných zdrojů:
https://www.ceskatelevize.cz/porady/1003005035-vsichni-moji-blizci/29835818189/3618-nicholas-winton/;
https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/kultura/anthony-hopkins-jako-nicholas-winton-film-o-zachranci-deti-uvidi-nejdrive-v-torontu-3288.

Souvětí

str. 19, cv. 2

• Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/889-mytus-o-odysseovi, zhlédněte mýtus o Odysseovi. Na základě informací ve videu poté zodpovězte následující otázky:
Kdo byl Odysseus?
Jak se jmenovala jeho žena?
Setkali jste se někdy s přirovnáním „věrný jako Penelopa“? Co znamená?

Jak se jmenoval Odysseův syn?
Kde byl Odysseův domov?
Kolik let strávil Odysseus na cestě?
Jaká dobrodružství ho na cestě například potkala?
Jaké přívlastky jsou Odysseovi přisuzovány? Proč?
Co myslíte, mohl být Odysseus skutečná postava? Nebo je jen Homérovým výmyslem?
Kdo byl Homér?
Může být současný ostrov Ithaka skutečným sídlem krále Odyssea? Proč ano? Proč ne?
Víte, jak mýtus o Odysseovi skončil? (Pokud mýtus neznáte, zapojte fantazii a vymyslete závěr příběhu. Poté si konec příběhu přečtěte například v Petiškových Starých řeckých bájích a pověstech.)

• Výjevy z řeckých bájí se staly inspirací mnohým umělcům. Na internetu vyhledejte umělecká díla, která našla inspiraci právě ve starých řeckých bájích. Některá díla si zobrazte na interaktivní tabuli, tak aby je viděli všichni žáci. Společně vybrané dílo popište, např. ke které starořecké báji se vztahuje, koho zobrazuje, kdo je autorem (je-li znám), jakou technikou bylo dílo vytvořeno, co jste o díle zjistili na internetu, …

Příklad dostupných zdrojů:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Vojt%C4%9Bch_Hynais#/media/Soubor:Vojt%C4%9Bch_Hynais_-_The_Judgement_of_Paris,_1892.jpg;
https://cs.wikipedia.org/wiki/Gustave_Moreau#/media/Soubor:Gustave_Moreau_006.jpg;
https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=File:Atlas_Santiago_Toural_GFDL.jpg&oldid=122966502;
https://cs.wikipedia.org/wiki/H%C3%A9rakl%C3%A9s#/media/Soubor:Hercules_by_Baccio_Bandinelli.jpg;
https://cs.wikipedia.org/wiki/Med%C3%BAsa#/media/Soubor:Rubens_Medusa.jpeg.

Souvětí podřadné

str. 21, cv. 4
a) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Poté si vyberte jedno přísloví a na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace jej ztvárněte libovolným způsobem (jako obrázek, koláž, logo, piktogram, …). Své práce nakonec sdílejte. Spolužákům neprozrazujte, které přísloví jste si vybrali, měli by to z vašeho zpracování uhodnout.

b) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím internetu a Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz).

str. 23, cv. 13
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Zvolte libovolný způsob prezentace.

str. 23–24, cv. 14
• Proč myslíte, že si dívka spletla Jana Wericha s Ernestem Hemingwayem? Odpověď vyhledejte na internetu a doložte ji (např. fotografií apod.).

• Víte, kdo byl Jan Werich a kdo Ernest Hemingway? Rozdělte se ve třídě na dvě skupiny. Jedna skupina zjistí informace o Janu Werichovu, druhá skupina informace o Ernestu Hemingwayovi. Každá skupina si poté vybere způsob prezentace informací (PowerPointová prezentace, rozhovor mezi reportérem a danou osobou, dramatická scénka, referát, plakát, …) a vybranou osobnost představí druhé skupině. Snažte se o maximálně poutavou prezentaci a o podání informací způsobem, aby si je všichni jednoduše zapamatovali. Pracujte s internetem a při práci využijte alespoň dvě vhodná digitální zařízení (notebook, tablet, chytrý mobilní telefon, kameru, fotoaparát, diktafon, …). Nakonec veďte diskusi o tom, jak se vám obě prezentace povedly.

str. 24, cv. 16
b) • Splňte úkol podle zadání v učebnici (např. jako krátkou prezentaci). Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace a internetu. Na některém z mapových portálů (www.mapy.cz, maps.google.com) si ukažte Divadlo Járy Cimrmana a rozhlednu Járy Cimrmana.

• Na webových stránkách České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/14937-cimrmanovsky-humor, zhlédněte video o tzv. cimrmanovském humoru. Poté odpovězte na následující otázky.
Jak byste charakterizovali cimrmanovský humor?
Na čem je založen humor Divadla Járy Cimrmana?
Na jakého diváka tento humor cílí?
Na které předchůdce Divadlo Járy Cimrmana navazuje?

3. Významový poměr mezi větami hlavními

Souvětí souřadné

str. 27, cv. 4
Znáte Lichožrouty? Pokud ne, opatřete si knížku od Pavla Šruta a seznamte se s nimi. Na webové stránce Villy Pellé, https://villapelle.cz/muzeum-lichozroutu-on-line/, zhlédněte videoreportáž z Muzea Lichožroutů, a to včetně záznamu online vernisáže. Na základě svých znalostí a videa zkuste podle vlastní fantazie vytvořit byt profesora Kadeřábka. Způsob zpracování si zvolte sami (např. 3D model z kartonové krabice, 3D model zpracovaný ve vhodné aplikaci na vhodném digitálním zařízení, kresba pomocí vhodné aplikace apod.). Můžete zkusit vyrobit i vlastního lichožrouta – návody na výrobu vyhledejte na internetu.

Psaní čárky v souřadně spojených větách

str. 29, cv. 2
b) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Formu zpracování si zvolte sami, např. jako leták, plakát, koláž, komiks, … Výsledky své práce prezentujte ostatním. Diskutujte nad informacemi, které jste zjistili.

Příklad dostupných zdrojů:

https://www.planetalidi.cz/kmen-mentawai;
https://www.hedvabnastezka.cz/mentawajci-ze-siberutu/.

str. 30, cv. 4
Co z hodin literatury víte o Bohumilu Hrabalovi? Připomeňte si tohoto velikána české literatury v sérii videí České televize: https://edu.ceskatelevize.cz/hledani?q=Bohumil+Hrabal&tab=videa. Vyberte si jedno téma z Hrabalova života a zpracujte je jako list z encyklopedie (např. život, Kersko, díla, literární postavy, filmová zpracování Hrabalových děl, …). Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Jednotlivé listy poté vytiskněte a svažte. Vznikne tak malá encyklopedie tohoto spisovatele. Postupně přidávejte další listy věnující se jiným spisovatelům.

b) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Představte tohoto režiséra ostatním. Úkol zpracujte jako reportáž – rozhovor mezi novinářem a režisérem. Pracujte ve dvojicích, informace hledejte na internetu.

Příklad dostupných zdrojů:
http://www.jirimenzel.cz/index.php;
https://www.csfd.cz/tvurce/968-jiri-menzel/prehled/.

str. 31, cv. 6
b) Splňte úkol podle zadání v učebnici.

Příklad dostupných zdrojů:
https://edu.ceskatelevize.cz/hledani?q=prvn%C3%AD+sv%C4%9Btov%C3%A1+v%C3%A1lka&tab=videa.

c) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Informace hledejte na internetu. Jedno dílo si vyberte, přečtěte a představte spolužákům formou referátu. Dbejte na spisovnou výslovnost, vhodné tempo řeči, dělání pauz na správných místech, přednes, …

Příklad dostupných zdrojů:
https://www.databazeknih.cz/stitky/prvni-svetova-valka-1914-1918-15;
https://www.spszengrova.cz/wp-content/uploads/2020/04/12_Odraz_1_svetove_valky_v_literature-Studijni_texty_MAX.pdf.

str. 32, cv. 11
Na internetu vyhledejte návod na papírovou skládanku origami a podle návodu si ji složte. Ve třídě poté uspořádejte výstavku svých výrobků, kterou můžete průběžně doplňovat.

Příklad dostupných zdrojů:
https://www.origami-navody.cz;
https://www.vytvarny-shop.cz/rubriky/magazin/jak-na-to--origami-skladani-z-papiru/;
https://magazin.pepe.cz/origami-navody-pro-zacatecniky/;
https://www.sunnysoft.cz/download/cz-navod-pmj-172-prvni-cast.pdf.

4. Významový poměr mezi několikanásobnými větnými členy

Několikanásobný větný člen

str. 35, cv. 2
b) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Informace hledejte na internetu. Vyberte si jeden vynález a představte ho ostatním formou prezentace. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace (např. PowerPoint).

str. 35–36, cv. 3
a) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Na některém z mapových portálů (www.mapy.cz, maps.google.com) vyhledejte místa uvedená v textu.

str. 36, cv. 5
b) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Poté vytvořte k textu v učebnici koláž, která by zobrazila jeho obsah. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace.

str. 38, cv. 11
Vysvětlete význam cizích slov z nabídky. Pracujte s Internetovou jazykovou příručkou (https://prirucka.ujc.cas.cz).

5. Stavba souvětí

Souřadně spojené vedlejší věty

str. 40, cv. 2
b) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pokud jste knihu nečetli a neviděli jste ani film, odpověď vyhledejte na internetu. Se spolužáky ve třídě sdílejte, co jste zjistili. Poté na internetu vyhledejte, které další projekty tato kniha inspirovala, tj. např. zda se příběh z knihy stal inspirací pro další umělce, zda byl ztvárněn jako divadelní představení apod.

Příklad dostupných zdrojů:
https://www.ceskatelevize.cz/porady/1095870977-game-page/205562242600030/cast/149497/;
https://divadloponec.cz/cs/karlik-tovarna-na-cokoladu.

str. 41, cv. 5
Zopakujte si, co je pověst. Poté si přečtěte text cvičení a uvádějte podle něj znaky pověsti. Na internetu vyhledejte pověst, která se vztahuje k místu vašeho bydliště (popř. k nejbližší obci, k obci, ve které chodíte do školy, …). Pokud má vaše obec vlastní znak, můžete zkusit vyhledat pověst, která se ke skutečnostem vyobrazeným na znaku, váže. Jednotlivé pověsti si ve třídě představte.

str. 41–42, cv. 6
Na webové stránce České televize, https://edu.ceskatelevize.cz/video/5167-eduard-bass-klapzubova-jedenactka, zhlédněte video, v němž písničkář a spisovatel Jan Burian

představí svou nejoblíbenější knihu z dětství – *Klapzubovu jedenáctku*. Nechte se tímto vyprávěním inspirovat a zkuste podobným způsobem krátce představit svou nejoblíbenější knihu. Uveďte, proč máte (nemáte) rádi knížky. Pokud vaše oblíbená kniha obsahuje ilustrace, vyjádřete se i k ilustracím. Knihu přineste do třídy, aby si ji vaši spolužáci během vašeho vyprávění mohli prohlédnout. Pracujte tak, že se sesednete do kroužku, abyste všichni na sebe dobře viděli a aby všichni dobře viděli na knihu, kterou představujete.

b) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte s Internetovou jazykovou příručkou (https://prirucka.ujc.cas.cz).

str. 42, cv. 8
c) Přečtěte si text cvičení a zamyslete se nad svým jménem. Víte, co vaše jméno vyjadřuje? Zkuste o svém jménu vyhledat na internetu podobné informace, jako uvádí text cvičení. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte kartičku, na které uvedete své jméno a nějaké informace o něm. Kartičku vhodně graficky dotvořte.

str. 43, cv. 10
Zkuste vymyslet a vytvořit vlastní hru. Může se jednat např. o hru karetní, deskovou, … Vymyslete a sepište její pravidla a hru vytvořte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Poté hru vytiskněte, rozstříhejte, …, popř. jinak dotvořte. Některé hry si ve třídě zahrajte. Posuďte, zda byla pravidla hry sepsaná správně a zda podle nich hráči pochopili, co je cílem hry. Pokud tomu tak není, pravidla upravte.

str. 43, jazykový rozbor, úkol č. 5
S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slova *anomálie*.

6. Zvláštnosti větné stavby

Vsuvka

str. 45, cv. 3
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem. Úkol můžete zpracovat také tak, že své zpracování úkolu zachytíte na vhodné záznamové zařízení (diktafon, chytrý mobilní telefon, videokamera, …) a následně přehrajete spolužákům.

Oslovení, citoslovce

str. 46, cv. 1
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Odpovědi hledejte na internetu. Pro své spolužáky zkuste vytvořit podobné dvojice: hláška – fotografie z filmu.

str. 47, cv. 2
c) S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam uvedených titulů.

str. 48, cv. 3
b) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte s internetem.

c) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Zachyťte se při tom na vhodné záznamové zařízení (diktafon, chytrý mobilní telefon, videokamera, …) a záznamy si následně přehrajte. Říkejte, co se vám povedlo, co méně, co je potřeba vylepšit, …

Přímá a nepřímá řeč

str. 48–48, cv. 1
S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slovního spojení *chytat lelky*. Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace poté graficky ztvárněte, jak si chytání lelků představujete vy.

str. 49, cv. 2
V textu cvičení se vyskytlo několik prohřešků proti slušnému chování v dopravním prostředku vůči starším lidem. Řekněte, které to byly. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace zpracujte informační leták, v němž uvedete alespoň deset pravidel slušného chování ke starším lidem. Inspiraci můžete hledat například ve videu České televize: https://edu.ceskatelevize.cz/video/10550-o-chovani-ke-starym-lidem. Letáky si poté ve třídě představte a porovnejte pravidla, která jste uvedli.

str. 49, jazykový rozbor
Knihu *Malý princ* od Antoine de Saint-Exupéryho jistě všichni znáte. Kniha byla ilustrována různými ilustrátory. Na internetu vyhledejte ilustrace z této knihy a seznamte se s nimi. Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte vlastní ilustraci k větám uvedeným v tomto cvičení. Ilustrace mezi sebou porovnejte a říkejte, nakolik jsou originální a nakolik jsou inspirovány knižními ilustracemi.

7. Zápor

str. 51, cv. 3
Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte s Internetovou jazykovou příručkou (https://prirucka.ujc.cas.cz).

8. Pořádek slov v české větě

str. 53, cv. 1
Procvičte si všechny smysly. Každý žák si vybere jeden smysl a pro ostatní připraví krátkou interaktivní aktivitu (tj. připraví z vlastních zdrojů, popř. na internetu vyhledá různé obrázky, fotografie, videa, audionahrávky, …), ve které budou žáci pracovat s různými smyslovými podněty.

Příklady práce:

***Zrak*: na interaktivní tabuli se cca na 5 sekund zobrazí série obrázků, fotografií nebo videí, poté se obrázky skryjí; žáci zapisují, co si zapamatovali.**
***Sluch*: ve třídě si žáci na vhodném digitálním zařízení přehrají zvukové nahrávky (např. různé přírodní zvuky nebo úryvky písní); úkolem žáků je zopakovat, co slyšeli.**
***Čich*: žáci mají před sebou popis různých vůní, které si mají představit, příp. použijí obrázky vůní, a následně říkají, jaké vzpomínky v nich vůně vyvolaly.**
Po experimentu vytvoří žáci graf nebo tabulku v aplikaci Google Sheets nebo Excel, kde zaznamenají, jak dobře si zapamatovali jednotlivé podněty z různých smyslů (např. skóre zapamatovaných obrázků, slov, zvuků apod.). To jim pomůže reflektovat, jak každý smysl ovlivňuje jejich paměť.

9. Interpunkce ve větě jednoduché a v souvětí

Čárka v souvětí

str. 57, cv. 2
• Vyberte jeden aspekt rodičovství nebo sexuální výchovy zmíněný v textu (např. jak otec chrání svou dceru, jaké obavy mají rodiče z partnerů svých dětí, jak komunikovat o sexuálním životě s dospívajícími dětmi, …). Poté na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace (např. Canva, Prezi, Google Slides) vytvořte vizuální nebo interaktivní materiál, který prezentuje váš názor na tuto problematiku, ideálně s propojením s citáty z textu. Své zpracování úkolu prezentujte ve třídě.

• Vytvořte online diskuzi na téma „Jak by měli rodiče přistupovat k sexuální výchově svých dětí?“ Využijte např. následující online nástroje:
***Padlet* pro vytvoření veřejné nástěnky, kam studenti mohou přidávat své názory, otázky a citáty z knihy.**
***Google Jamboard* pro interaktivní tabuli, kde studenti přidají své myšlenky na téma, jak balancovat mezi ochranou dětí a jejich přirozeným vývojem.**
Při diskuzi můžete využít následující otázky, např.
Jak by měl rodič vyvážit ochranu a svobodu dítěte v době dospívání?
Jakým způsobem by měli rodiče komunikovat se svými dětmi o sexu? Co všechno je důležité zmínit?
Jak se vám líbí přístup otce v tomto textu? Jaké alternativy by mohl zvolit?

str. 57, cv. 3
Na internetu vyhledejte různé informace o golemovi, např. v literatuře, v židovské mytologii, ... Prozkoumejte různé příběhy a interpretace včetně toho, jak vznikl a jaké má symbolické významy. Můžete zahrnout také zmínky o významných dílech pojednávajících o golemovi. Na základě shromážděných informací vytvořte prezentaci např. v PowerPointu, Google Slides nebo jiném podobném nástroji.
<u>Prezentace může obsahovat např. některý z následujících bodů:</u>
- krátký úvod o příběhu golemova vzniku,
- vysvětlení symboliky golemova příběhu a jeho významu v různých kulturách a filozofiích,
- srovnání několika verzí příběhu golemova stvoření v literatuře,
- zajímavosti o golemovi a jeho zobrazení v moderní kultuře (filmy, knihy, hry).

Nakonec svou prezentaci sdílejte se spolužáky a v rámci hodiny stručně představte, co jste se dozvěděli o golemovi a jeho historickém i kulturním významu. Zhodnoťte, jakým způsobem mohou digitální technologie pomoct při vyhledávání a organizování informací.

Příklad dostupných zdrojů:
https://cesky.radio.cz/prazske-pamatky-s-pribehem-8685674/7;
http://natura.baf.cz/natura/2002/5/20020504.html;
https://c.jewishmuseum.cz/files/Golem_PDF_tisk.pdf.

str. 58, cv. 4
• Navštivte jeden z geocachingových webů (například geocaching.com) a vyhledejte některé geocache (geokeše), které se nacházejí ve vašem okolí. Zjistěte:
Jaké informace o keši jsou zobrazeny (např. popis místa, obtížnost, tipy)?
Jaké je hodnocení a zpětná vazba od předchozích „kačerů“?
Jakým způsobem je možné „logovat“ nález (např. „Found it“, „Didn't find it“)?
Jaké informace byste si zapisovali do logbooku, kdybyste našli danou keš?

• Znáte terminologii geocachingu? Víte, co znamená „logovat“ nebo „logbook“? Jaké další termíny se v rámci tohoto tématu používají? Hledejte na internetu a odpovědi mezi sebou sdílejte.

• Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace napište fiktivní popis keše, kterou byste umístili do přírody. Zahrňte následující informace:
- název keše,
- zeměpisné souřadnice,
- popis místa (co by mělo být pro „kačery“ zajímavé),
- úkol, který musí „kačer“ splnit, aby mohl keš najít (např. rozluštění šifry, nalezení konkrétního objektu atd.),
- tipy pro hledání (pokud je to nutné).
Své popisy si ve třídě nakonec vyměňte a zjistěte, zda by byl spolužák schopen podle vašich instrukcí keš najít.

10. Skladba – souhrnné opakování

str. 60, cv. 1
Na základě textu vytvořte vlastní pokračování příběhu. Zaměřte se na to, jak by mohl probíhat den v kuchyni a jak se v něm rozvíjí vánoční tradice. Použijte stejné postavy (maminka a holčička), ale můžete přidat i nové postavy nebo prvky, které příběh obohatí. Úkol zpracujte jako prezentaci, digitální příběh nebo komiks. Můžete využít některý z následujících digitálních nástrojů, např. PowerPoint / Google Slides (pro tvorbu interaktivní prezentace s obrázky, textem a případně zvukem), Canva (pro vytvoření vizuálního komiksu nebo plakátu, který znázorní klíčové momenty příběhu), Storybird (pro tvorbu digitální knihy, která bude obsahovat obrázky a text). K příběhu můžete přidat zvukové efekty, hudbu nebo animace, které podpoří vánoční atmosféru (např. zvonění, tleskání, šustění papíru, vánoční koledy). Jednotlivé prezentace sdílejte ve třídě a diskutujte o tom, jak se vám povedly.

str. 60, cv. 2

• Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte náladový plakát na téma „kouzelná louka“. Plakáty poté vytiskněte a vyvěste na nástěnkách třídy. Porovnejte je mezi sebou a diskutujte nad jednotlivými zpracováními.

• Vytvořte myšlenkovou mapu, která znázorňuje různé aspekty textu (např. touha po vlastním domě, plánování, přírodní prostředí) a propojuje je s vašimi nápady na podobné životní situace. Pracujte s některým z nástrojů pro tvorbu myšlenkových map, např. https://products.aspose.app/diagram/cs/mindmap nebo https://bubbl.us.

str. 60, cv. 4

• Vytvořte kvíz na téma „Původ místních jmen“. Můžete využít některý z následujících nástrojů: Quizlet, Kahoot! nebo Google Forms, příp. pracujte ve vhodné aplikaci pro práci s textem. Kvíz by měl obsahovat otázky zaměřené na původ různých českých místních jmen (např. „Co znamená název obce Lhota?“ nebo „Jaký je původ názvu Žďár?“). Původ českých místních jmen hledejte na internetu. Vypracujte také správné řešení kvízu. Nakonec jej sdílejte s ostatními spolužáky a prověřte si jejich znalosti.

• Vytvořte digitální slovník místních jmen např. pomocí nástroje Trello nebo pomocí vhodné aplikace pro práci s textem. U každého místního jména uveďte:
- vysvětlení původu názvu,
- historické nebo jazykové souvislosti,
- případné zajímavosti o obci, pokud jsou dostupné.
Svůj slovník sdílejte s ostatními žáky a porovnejte, co jste se dozvěděli.

str. 61, cv. 6

Co znamená výraz „uleželé sýry“? Na internetu vyhledejte informace o tom, jak se sýry vyrábějí a co znamená termín „uleželé“ v kontextu sýrů. Co je to „drožka“ a jaké bylo její historické využití v Anglii? Na internetu vyhledejte, jaký význam měla drožka v minulosti a jaké byly její technické vlastnosti. Poté připravte vizuální prezentaci, která znázorní vyhledané informace (např. obrázky staré drožky, sýry, historické mapy Liverpoolu a Londýna). Prezentace může být vytvořena pomocí PowerPointu, Google Slides nebo jiného nástroje.

c) Splňte úkol podle zadání v učebnici. Pracujte s internetem.

str. 62, cv. 9

b) • Co je „holocaust“? Vysvětlete, co znamená tento pojem, kdy a kde k holocaustu došlo, a kdo byl jeho hlavní obětí. Kdo byli hlavními aktéry holocaustu? Co znamená „konečné řešení židovské otázky“? Vyhledejte, co to bylo a jak se to projevovalo v praxi. Úkol zpracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace jako projekt. Odpovědi na otázky hledejte na internetu. Můžete se např. rozdělit do skupin a každá skupina zpracovat jednu otázku. Výsledky svého šetření sdílejte s ostatními.

• Na internetu vyhledejte webové stránky některého z koncentračních táborů, např. Terezín, a podnikněte virtuální prohlídku tohoto tábora

(https://my.matterport.com/show/?m=7U9ioiBE9Qh). Na základě této prohlídky zkuste rekonstruovat život v koncentračním táboře. V jakých podmínkách vězni žili? Jak trávili den? Jaké hygienické podmínky tam panovaly? Jak probíhalo stravování? Jak trávili volný čas? Zkuste odhadnout, jak holocaust ovlivnil přeživší. Na internetu zjistěte, jaké byly následky holocaustu pro jednotlivce, rodiny a společnosti po válce, včetně posttraumatických jevů, migrace a procesů usmiřování. Veďte diskusi.

str. 62, cv. 11

Vyberte si jeden citát, který vás nejvíce zaujal. Zkuste vysvětlit, jak mu rozumíte. Na internetu zjistěte nějaké informace o osobě, která ho pronesla. Potom na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace zpracujte plakát, ve kterém uvedete jméno osoby a její citát, který jste si vybrali. Uveďte také informace o osobě, ale pouze ty, které nějakým způsobem souvisejí s vybraným citátem. Plakát vhodně graficky dotvořte.

str. 63, cv. 14

• Text cvičení zmiňuje dvě historické postavy: Josefa Kajetána Tyla a Františka Škroupa. Na internetu vyhledejte informace o těchto osobnostech a jejich roli v české kultuře. Napište o nich krátký text v historických souvislostech. Ověřujte informace z několika různých zdrojů.

• Prozkoumejte kulturní a historický kontext doby, kdy text uvedený ve cvičení vznikl. Použijte digitální encyklopedie a historické databáze. Poté napište esej (použijte Google Docs nebo MS Word), která vysvětluje, jak konkrétní historické a kulturní události ovlivnily divadlo této doby. Zaměřte se na roli cenzury, vývoj Národního divadla a význam českých umělců. Uveďte minimálně tři různé ověřené digitální zdroje, které jste použili.

KOMUNIKAČNÍ A MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Oddíl o komunikační a mediální výchově je nově předřazen před ostatními kapitolami učebnice. Témata jako komunikace, její funkce a typy, mediální komunikace, manipulace a možnosti, jak se jí lze bránit, prolínají celým učivem a žáci by tak měli mít možnost seznámit se s nimi ještě před samotnou prací v učebnici. Modré QR kódy, které naleznete v obou těchto oddílech, odkazují na pracovní listy, s jejichž pomocí mohou žáci dále rozvíjet své komunikační schopnosti. Modré QR kódy, pod nimiž se nacházejí další cvičení věnující se těmto specifickým tématům, naleznete také průběžně v celé učebnici.

1. KOMUNIKACE A MY

KOMUNIKACE A ZPŮSOBY KOMUNIKACE

qr.nns.cz/83a8

Komunikace je **dorozumívání mezi lidmi**. Slouží také k utváření mezilidských vztahů. Lidé se mezi sebou dorozumívají **různými způsoby**. Nejběžnější a nejrozšířenější schopností je **domluvit se pomocí slov**.



1. Slovní (verbální) komunikace

– dorozumívání **prostřednictvím slov** (mluvených nebo psaných)
– typický příklad: **rozhovor** (dialog)
– **písemná komunikace**
  – nabízí možnost promyšlené odpovědi
  – je flexibilní, rychlá, pohodlná
  – může však chybět osobní kontakt, může docházet k nedorozuměním
  – např. přes telefon, chat, e-mail, …
– **osobní komunikace**
  – nabízí bohatší a intenzivnější zážitek, protože zahrnuje neverbální prvky a okamžitou reakci mluvčích
  – posiluje mezilidské vztahy – vytváří hlubší emocionální spojení mezi mluvčími

Obě formy komunikace mají své místo a mohou se vzájemně doplňovat.

2. Mimoslovní (neverbální) komunikace

– dorozumívání pomocí **gest** a **mimiky**, např. pohybem těla, poklepáním na rameno, pokývnutím hlavou, výrazem obličeje, …

ÚSPĚŠNÁ KOMUNIKACE

qr.nns.cz/fa2b

Úspěšnost každé **komunikace** závisí především na schopnostech jedinců komunikovat s ostatními lidmi.



Základní požadavky úspěšné komunikace:
– funkčnost (projev odpovídá komunikační situaci),
– věcná i jazyková správnost a výstižnost,
– srozumitelnost a logické vyjadřování,
– braní zřetele na schopnosti adresáta,
– slohová a jazyková vytříbenost,
– kreativita vyjádření aj.

Bariéry úspěšné komunikace:

na straně mluvčího
– logopedická nesrozumitelnost projevu,
– užívání slov, kterým druhá strana nerozumí,
– netrpělivost, spěch,
– ironie aj.

na straně adresáta
– neschopnost naslouchat,
– nepozornost, netrpělivost,
– skákání do řeči,
– polemizování v nevhodnou dobu aj.

ASERTIVITA VS. AGRESIVITA

qr.nns.cz/180a

Pokud dojde při rozhovoru k **neshodě**, reagují lidé různě. Někdo se začne chovat **agresivně**, bezohledně prosazuje jen **svůj vlastní názor** a **zájem**, na ostatní nebere ohled. Někdo se naopak bojí vyslovit svůj názor, nedokáže druhému říci ne a raději **ustoupí**.



Opakování učiva 7. ročníku – test č. 1 – naleznete pod tímto QR kódem:

qr.nns.cz/297d

qr.nns.cz/727a

8-55 Cesky jazyk 8_20-05-2025.indd 6 29.05.2025 19:19:40
Výtažková azurová Výtažková purpurová Výtažková žlutá Výtažková černá

2. MÉDIA A MY

CO JSOU TO MÉDIA A JAK NÁS OVLIVŇUJÍ?

qr.nns.cz/bbd2

Média jsou **komunikační prostředky**, které umožňují **přenos informace** mezi nejméně dvěma stranami. Nabízejí nám informace, na základě kterých **si utváříme představu** o světě, formují naše hodnoty a ovlivňují naše pocity, **názory** a **životní styl**. Ne vždy však **zobrazují skutečnost přesně** – snaží se **upoutat** naši pozornost a získat si nás.

1. Masmédia (masová média, hromadné sdělovací prostředky)

– **oslovují velký počet** lidí
– patří mezi ně zejména: televize, rozhlas, noviny, časopisy, internet, film, fotografie ad.
– **sdělují a šíří informace**, nabízejí kulturní a zábavné pořady
– zahrnují **reklamu**
– hrají významnou roli **během mimořádných událostí** – důležitost rychlé, přesné a pravdivé informovanosti obyvatel



2. Seriózní a bulvární média

– **seriózní média** – snaha o **informovanost obyvatel**, dbají na **věcnost** a **objektivnost**
– **bulvární média** – snaha především o to, aby v nás **vyvolala emoce**; bývají **povrchní**, zaměřená na **senzace a skandály**

VEŘEJNOPRÁVNÍ vs. SOUKROMÁ MÉDIA

qr.nns.cz/587b

Veřejnoprávní média

– mají **sloužit široké veřejnosti**
– jejich fungování je dáno zákonem
– jsou financována z veřejných prostředků
– jejich úkolem je vytvářet vyváženou nabídku pořadů pro všechny skupiny obyvatel a **rozvíjet jejich kulturní a společenské povědomí**
– příklad veřejnoprávních médií v ČR: **Česká televize** (**ČT**), **Český rozhlas** (**ČRo**), **Česká tisková kancelář** (**ČTK**)



Soukromá média

– v ČR je **většina médií soukromá**
– provozována za účelem získání **zisku** nebo za účelem **ovlivnění názorů** ve společnosti
– zprostředkovávají informace **povrchnější formou**, zaměřují se spíše na zábavné pořady
– snaha o co nejvyšší sledovanost – zdrojem jejich příjmů je především **reklama**

MANIPULACE A REKLAMA

qr.nns.cz/5146

Zprávy by měly být **neutrální** a **objektivní**. Někteří autoři je však záměrně publikují takovým způsobem, aby nás ovlivnili. Nenápadně nám v textu **podsouvají** nějaké **přesvědčení**.

Manipulace

– **vědomé** vytváření mediálního zkreslení
– měli bychom si všímat, co chce vlastně autor sdělit a zda používá nějaké prostředky k tomu, aby s námi **manipuloval**



Jak nás ovlivňuje reklama?

– **reklama** je **placené** sdělení, jehož cílem je **propagace** produktů, služeb, myšlenek, ...
– snaží se v nás **vzbudit dojem**, že věc, kterou představuje, potřebujeme, abychom se cítili dobře nebo aby nás okolí uznávalo
– chce nás přivést k tomu, abychom si danou věc **koupili** či uvedenou službu **využili**
– lidé si často ani **neuvědomí**, že jsou reklamou ovlivněni
– s reklamami se lze setkat **všude kolem nás**: na internetu, v tisku, v televizi, ve filmech, v rozhlase, na letácích, na reklamních předmětech, na ulici (na billboardech, na zastávkách MHD, na plakátech, ...)

qr.nns.cz/5629

8-55 Cesky jazyk 8_20-05-2025.indd 7 29.05.2025 19:19:41
Výtažková azurová Výtažková purpurová Výtažková žlutá Výtažková černá

Učivo 8. ročníku zaměřující se na komunikační a mediální výchovu plynule navazuje na učivo 7. ročníku. Podkapitoly *Komunikace a my* a *Média a my* jsou tedy opakováním z předchozího ročníku. Nově jsou však zařazena některá další témata z mediální výchovy: hoaxy a fake news, informační bublina a online nebezpečí. Stejně jako na předchozích stránkách naleznete i zde modré QR kódy odkazující na pracovní listy, pomocí nichž si žáci mohou učivo dále prohloubit.

HOAXY [HOUKSY] A FAKE NEWS [FEJK ŇÚS]

qr.nns.cz/1cf7

Hoaxy a fake news jsou zprávy založené na **nepravdě**.

Hoaxy



– **poplašné zprávy**, **výmysly** a **žerty**
– jejich šíření vede ke **strachu**, k vytváření **předsudků** a **křivdění**, v případě nebezpečných rad i k **ohrožení zdraví**
– přehled aktuálně šířených hoaxů: **www.hoax.cz**

Fake news

– záměrem je **ovlivnit veřejné mínění**
– **očerňují** názorové či politické konkurenty a úmyslně vyvolávají **strach**, **paniku** a **nesnášenlivost**

INFORMAČNÍ BUBLINA

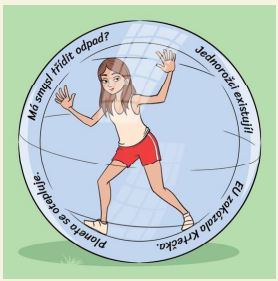

qr.nns.cz/fb6c

Média nám umožňují rozšiřovat si a rozvíjet naši představu o světě a dění kolem nás. Bohužel často v článcích, které si vyhledáváme na sociálních sítích, většinou **hledáme** pouze potvrzení či **podporu našeho názoru**. Toho využívají i internetové vyhledávače a sociální sítě, které nám nové odkazy nabízejí na základě našeho předchozího vyhledávání a čtení. Zůstáváme tak v tzv. **informační bublině** = v uzavřeném prostoru se stále stejnými typy zpráv a názorů.

ONLINE NEBEZPEČÍ

qr.nns.cz/026c

online sdělené informace = **veřejné informace**
→ naše osobní údaje, fotografie, videa a názory
→ mohou si je prohlížet a dál sdílet i **neznámí lidé** a mohou být snadno **zneužity**



Je třeba si pečlivě rozmyslet, co a komu chceme o sobě sdělovat. Sebe i informace o nás chráníme také tím, že nikomu (ani kamarádům) nesdělujeme hesla a neotvíráme přílohy a odkazy od neznámých odesilatelů!

Na online komunikaci si můžeme vybudovat **závislost** podobně jako na drogách!

Falešná identita

– většina provozovaných chatů [četů] probíhá v **anonymitě**: lidé na nich vystupují pod **přezdívkami** a většinou i pod falešnými fotografiemi (často zcizenými nebo převzatými z veřejných databází) a falešnými profily
– nikdy jistě **nevíme, s kým** vlastně ve skutečnosti **komunikujeme**

Kyberšikana

– k šikaně využívá informační a komunikační technologie (zejm. mobilní telefony a internet)
– **oběť** před ní **nemůže uniknout** ani doma
– **velmi rychle** se šíří
– útočník může svou oběť i **vydírat** nebo sexuálně **obtěžovat**
– o pomoc žádáme: důvěryhodného dospělého, Linku bezpečí nebo Policii ČR

qr.nns.cz/0d05

8-55 Cesky jazyk 8_20-05-2025.indd 8 29.05.2025 19:19:42
Výtažková azurová Výtažková purpurová Výtažková žlutá Výtažková černá

8-55 Český jazyk 8

Úkoly pod QR kódy ke str. 6–8

1. KOMUNIKACE A MY

QR kód 1 (qr.nns.cz/83a8): Komunikace a způsoby komunikace

S lidmi se potřebujeme navzájem **dorozumět** (komunikovat), sdělit si nejrůznější informace. **Komunikace** je tedy **dorozumívání mezi lidmi**. Slouží také k utváření mezilidských vztahů, přátelství, vzájemnému poznání. Pomocí komunikace jsme si navzájem bližší, vzniká mezi námi spojení, pochopení.

ZPŮSOBY KOMUNIKACE
Lidé se mezi sebou dorozumívají **různými způsoby**. Nejběžnější a nejrozšířenější je schopnost **domluvit se pomocí slov**.

SLOVNÍ (VERBÁLNÍ) KOMUNIKACE
Pokud se lidé mezi sebou dorozumívají **prostřednictvím slov** mluvených nebo psaných, jedná se o **slovní komunikaci**. Typickým příkladem slovní komunikace je **rozhovor** (dialog).

Písemná komunikace (např. přes telefon, chat, …) je flexibilní, rychlá, pohodlná a nabízí možnost promyšlené odpovědi, ale může chybět osobní kontakt a může docházet k nedorozuměním. Je ideální pro rychlou, formální nebo distanční komunikaci a také pro komunikaci s více lidmi.

Osobní komunikace nabízí bohatší a intenzivnější zážitek, protože zahrnuje neverbální prvky a okamžitou reakci mluvčích, posiluje mezilidské vztahy a vytváří hlubší emocionální spojení mezi mluvčími, ale může být méně flexibilní a náročnější na organizaci, obzvláště v případě, kdy se s komunikačním partnerem nacházíte daleko od sebe (např. každý žijete v jiném městě).

Obě formy komunikace mají své místo a mohou se vzájemně doplňovat.

MIMOSLOVNÍ (NEVERBÁLNÍ) KOMUNIKACE
Dorozumívání mezi lidmi však není omezeno pouze na slova. Někdy se i během běžného rozhovoru vyjadřujeme **jinak než pomocí slov** – pohybem těla, poklepáním na rameno, pokývnutím hlavou, výrazem obličeje apod. Komunikaci, při které nepoužíváme slova, ale jen **gesta** a **mimiku**, se proto říká **mimoslovní**.
Ke **zvláštním formám komunikace** řadíme **znakovou řeč pro neslyšící**, **slepecké Braillovo písmo**, **morseovku** (**Morseovu abecedu**) a **prstovou abecedu**.

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.

David: „Čau, prosím tě, vysvětlíš mi ten referát z dějepisu? Zítra to máme odevzdat a já vůbec nevím, co s tím."
Tereza: *(Odepisuje na chatu.)* „Jasně. Je to easy. Udělej výtah. Zdroje máš na webu."
David: *(Odepisuje.)* „Výtah z čeho? A z jakého webu? 😳"
Tereza: *(Odepisuje.)* „No z toho, co nám posílal! 🤦 Nejsi trochu natvrdlý?"
David: *(Uraženě odepisuje.)* „Tak dík za pomoc, jsi fakt super kamarádka. 😡"
Tereza: *(Překvapeně „zírá" na displej.)* „Vždyť jsem mu chtěla pomoct... Co se uráží?"

a) Proč u Davida a Terezy došlo k nedorozumění? Co chybělo v jejich komunikaci, aby se lépe pochopili? Vycházejte z informací v učebnici o písemné komunikaci.
b) Jak by pravděpodobně probíhal tento rozhovor, kdyby se David s Terezou potkali osobně? Zahrňte do vysvětlení i neverbální projevy (gesta, tón hlasu) a vysvětlete, jak by tyto prvky pomohly situaci uklidnit.
c) Sestavte tabulku výhod a nevýhod písemné a osobní komunikace. Kdy je podle vás lepší volit chat (nebo e-mail) a kdy osobní setkání? Uveďte tři konkrétní příklady pro každou situaci a svůj výběr argumentačně podpořte.
d) K mimoslovní komunikaci patří mimika a gesta. Pozorujte během dnešního vyučování (nebo o přestávce) své spolužáky. Vypište si pět neverbálních signálů, které jste zaznamenali, a napište k nim, jakou emoci nebo postoj vyjadřovaly (např. překřížené ruce = uzavřenost, ťukání tužkou = nervozita). Své postřehy nakonec porovnejte se spolužáky ve třídě.
e) Lze považovat používání emotikonů a smajlíků v textové komunikaci za formu neverbální komunikace? Jak smajlíci nahrazují chybějící intonaci a výraz tváře? Jsou vždy srozumitelní? Diskutujte o tom ve třídě.

2. Porovnejte stručný formální e-mail (např. omluvenku učiteli) a zprávu pro kamaráda na chatu se stejným obsahem. Rozeberte, jak se mění slovní zásoba, tón a délka zprávy v závislosti na adresátovi.
3. Vysvětlete pojem „ztraceno v překladu" v kontextu psané online komunikace. Jakou roli zde hrají emotikony (smajlíci) a mohou plnohodnotně nahradit mimiku a gesta z osobního setkání?
4. Sledujte po dobu dvou minut projev libovolného politika nebo známého youtubera bez zvuku. Zapište si, jaká gesta a mimiku používá. Působí jeho mimoslovní komunikace přirozeně, nebo naučeně? Co se vám snaží svými gesty naznačit? Všimněte si také rychlosti sdělení. Jakým tempem komunikátor hovoří? Je toto tempo přirozené? Odráží jej i gesta a mimika?
5. Ve skupinách diskutujte o tom, jak přítomnost mobilního telefonu na stole během rodinné večeře nebo schůzky s kamarády ovlivňuje kvalitu osobní komunikace. Zformulujte tři pravidla „digitální etikety" (netikety) pro osobní setkání.
6. V textové komunikaci často chybí okamžitá zpětná vazba. Vzpomeňte si na situaci, kdy odeslání zprávy a dlouhé čekání na odpověď vyvolalo úzkost nebo nedorozumění. Jak by se tato situace vyřešila osobním rozhovorem?
7. Rozdělte se do dvojic. Jeden žák bude po dobu 1 minuty hovořit o svém zážitku, druhý bude reagovat pouze pomocí mimoslovní komunikace (zájmem, nudou, údivem). Poté si role vyměňte a zhodnoťte, jak reakce posluchače ovlivnila plynulost a chuť mluvčího vyprávět.

QR kód 2 (qr.nns.cz/fa2b): Úspěšná komunikace

Úspěšnost každé komunikace závisí především na schopnostech jedinců komunikovat s ostatními lidmi.

ZÁKLADNÍ POŽADAVKY KOMUNIKACE
1. Funkčnost – projev by měl odpovídat komunikační situaci.
2. Věcná správnost a výstižnost – volba vhodných jazykových prostředků.
3. Srozumitelnost a logické vyjadřování.
4. Adresnost – braní zřetele na věkové schopnosti, psychiku, schopnost abstraktního myšlení, gramotnost a rozhled adresáta.
5. Jazyková správnost – výslovnost, správnost mluvnická i pravopisná (v psané komunikaci).
6. Slohová a jazyková vytříbenost a vhodnost – logické stylizační a kompoziční uspořádání, odpovídající výběr jazykových prostředků, respektování požadavků stylové oblasti, slohového postupu a slohového útvaru (zejména v psané komunikaci).
7. Kreativita vyjádření – originálnost, neotřelost a novost projevu.
8. Vlastní vyjádření světonázorových, etických a estetických názorů.

Bariéry úspěšné komunikace	
Vysílající (mluvčí)	**Přijímající (adresát)**
nesrozumitelnost logopedická (poruchy a vady řeči)	neschopnost naslouchat
nesrozumitelnost obsahová (špatné formulování myšlenek)	nedostatečná znalost znakových kódů (např. jazyka, znakové řeči apod.)
užívání slov, kterým druhá strana nerozumí nebo slov, která mají několik významů	nepozornost (zejména při naslouchání)
neschopnost vžít se do situace druhé strany a poznat potřeby komunikačního partnera	neschopnost vžít se do situace druhé strany a poznat potřeby komunikačního partnera
netrpělivost a spěch	skákání do řeči
ironie a pohrdavé vyjadřování	zaujatost posluchačů
poučování	neschopnost „číst“ mimoslovní signály (gesta, pohledy očí, mimika)
přehánění	netrpělivost a spěch
	polemizování v nevhodnou dobu

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   Pan učitel: „Takže na tom projektu budete pracovat ve skupinách. Tomáši, ty budeš s Klárou a Filipem.“
   Tomáš: *(Zamračí se a otočí se ke Kláře.)* „To si děláš srandu! S ním nebudu dělat. Vždycky všechno jenom zkazí a fláká se. Udělám to radši sám!“

Klára: *(Snaží se ho uklidnit.)* „Tome, prosím tě, nevztekej se hned. Filip minule slíbil, že...“
Tomáš: *(Skočí jí do řeči.)* „Nezajímá mě, co slíbil! Je to lenoch! Jestli s ním mám být, tak radši dostanu rovnou pětku!“
Filip: *(Skloní hlavu a mlčí, ačkoliv má připravené podklady k projektu.)*

a) Tomáš se dopouští několika bariér úspěšné komunikace na straně mluvčího i adresáta. Najděte je v textu a vysvětlete, jak tyto bariéry ovlivňují celkovou atmosféru ve skupině.
b) Představte si, že jste na místě Tomáše. Víte, že Filip v minulosti nepracoval spolehlivě, ale chcete to řešit v klidu. Napište tři věty, kterými vyjádříte své obavy a požadavky tak, abyste Filipa neurazili, ale zároveň dali jasně najevo svůj postoj.
c) Zažili jste někdy situaci, kdy na vás někdo reagoval podobně jako Tomáš na Kláru a Filipa? Jak jste se v té chvíli cítili? A naopak, kdy jste vy sami raději ustoupili (jako Filip), i když jste k tomu neměli důvod? Podělte se o to ve dvojicích a zkuste najít vhodné (asertivní) východisko.
d) Mezi základní požadavky úspěšné komunikace patří slohová a jazyková vytříbenost. Upravte Tomášovy repliky tak, aby splňovaly tento požadavek, ale zachovaly původní sdělení (tedy obavu z Filipovy spolupráce).

2. Mezi bariéry úspěšné komunikace patří používání slov, kterým druhá strana nerozumí (tzv. odborný slang nebo cizí slova). Vyberte si složitý technický nebo vědecký jev a vysvětlete jej třemi až pěti větami svému prarodiči tak, aby mu plně porozuměl.
3. V 8. ročníku už dokážete rozlišit ironii a sarkasmus. Vytvořte dva krátké fiktivní dialogy. V prvním použijte lehkou, vtipnou ironii, ve druhém zraňující sarkasmus. Diskutujte o tom, kde je hranice mezi vtipem a bariérou v komunikaci.
4. K nedorozumění často dochází, když mluvčí nepoužívá logické vyjadřování a skáče z myšlenky na myšlenku. Vezměte si krátký novinový článek a zkuste jej převyprávět tak chaoticky, aby posluchač ztratil nit. Spolužáci se pokusí identifikovat, co přesně bránilo porozumění.
5. Nahrajte si na mobilní telefon svůj minutový monolog na libovolné téma. Zpětně nahrávku analyzujte: Jaké parazitní zvuky a slova (např. *ehm*, *vlastně*, *jako*, *prostě*) používáte? Jaké bariéry to vytváří pro posluchače?
6. Stres a silné emoce (vztek, strach) představují zásadní bariéru na straně mluvčího i adresáta. Navrhněte konkrétní kroky, jak byste postupovali, kdybyste museli vyřešit spor se spolužákem ve chvíli, kdy jste oba velmi naštvaní.

QR kód 3 (qr.nns.cz/180a): Asertivita vs. agresivita

Pokud dojde při rozhovoru k **neshodě**, reagují lidé různě. Někdo se začne chovat **agresivně**, přesně podle rčení: „Nejlepší obrana je útok“. Bude bezohledně prosazovat jen **svůj vlastní názor** a **zájem**, na ostatní nebude brát ohled. Sami dobře víte, že takový způsob jednání není nejlepší. Někdo se naopak bojí vyslovit svůj názor, nedokáže druhému říci ne a raději **ustoupí**. Takového člověka potom ostatní často **využívají**.

Svůj názor nebo zájem můžeme prosadit, aniž bychom byli hrubí a druhému ublížili. Takový způsob se nazývá **asertivita**. Při asertivním chování říkáme **srozumitelně** a **jasně**, **co chceme** nebo **nechceme**. Svoje požadavky podle potřeby neustále opakujeme (tzv. efekt gramofonové desky). Stále se chováme **klidně**, **nekřičíme**, **nerozčilujeme se**, neponižujeme sebe ani druhého, nepovyšujeme se. Vyslechneme také **argumenty druhé strany**.

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   Kamil: „Takže já udělám celou powerpointovou prezentaci. Vy dva najděte informace, zpracujte text a sežeňte mi obrázky. Já nesnáším psaní dlouhých textů, takže dělám slajdy. A chci to mít v mailu do zítřejšího večera, ať s tím nemám nervy."
   Nela: *(Sklopí zrak.)* „Aha... no, dobře. Já jsem sice chtěla dělat grafiku, protože mě to baví nejvíc, ale tak já teda napíšu ten text..."
   Jirka: „Zadrž, Kamile. Chápu, že tě baví dělat prezentace, ale Nela je v grafice výborná a chtěla to dělat taky. Není fér, abys nám diktoval, co budeme dělat. Pojďme si to rozdělit rovným dílem – text napíšeme společně a vy dva můžete dát dohromady vzhled prezentace."
   Kamil: „Ani náhodou, řekl jsem, že prezentaci dělám já a hotovo! Nebudu se s vámi dohadovat. Jestli se vám to nelíbí, tak si ten referát udělejte klidně celý sami!"

a) Rozeberte chování Kamila a Nely. Jakým způsobem Kamilův agresivní přístup parazituje na Nelině neschopnosti říci „ne"? Analyzujte, jak Kamilovo závěrečné ultimátum („tak si to udělejte sami") funguje jako forma citového vydírání a manipulace s cílem vyhnout se kompromisu. Co by se se skupinou stalo, kdyby Jirka nezasáhl?
b) Vypište z Kamilových replik konkrétní slova nebo gramatické konstrukce, které nesou znaky agrese a nadřazenosti (např. používání rozkazovacího způsobu, absence prosby, zdůrazňování slova „já"). Jak by zněly Kamilovy věty, kdyby chtěl ten samý cíl (dělat prezentaci) navrhnout asertivně a respektovat u toho ostatní?
c) Napište pro Nelu dvě různé odpovědi na Kamilův první požadavek.
   Odpověď A: Bude **agresivní** (Nela přejde do protiútoku a Kamilovi vynadá).
   Odpověď B: Bude **asertivní** (Nela klidně, ale pevně stanoví své hranice, řekne „ne" na Kamilův diktát, ale nenapadne ho jako osobu).
   Následně ve třídě diskutujte o tom, proč je Odpověď B z dlouhodobého hlediska nejlepším řešením pro udržení dobrých vztahů v třídním kolektivu.

2. Nespravedlivě vás obvinili z opisování při písemné práci. Sehrajte ve trojicích tři různé reakce: agresivní (útok), pasivní (ustupující) a asertivní (obhajoba svých práv bez agrese). Třída zhodnotí, která metoda byla nejúčinnější.
3. Člověk s pasivním chováním se často bojí říci „ne", což může vést k dlouhodobé frustraci. Vytvořte seznam pěti asertivních a slušných frází, kterými lze odmítnout nevyžádanou radu nebo žádost o půjčení peněz od kamaráda, který je nevrací.
4. Asertivita neznamená jen prosazení vlastního názoru, ale i umění naslouchat argumentům druhé strany a přijmout kompromis. Napište krátkou úvahu (nebo jen několik vět) na téma: „Proč je pro dobré vztahy ve třídě důležitá asertivita, a nikoliv agresivita?"

5. Představte si, že v e-shopu reklamujete vadný mobilní telefon a prodejce se vymlouvá a nechce reklamaci uznat. Napište mu formální asertivní e-mail, ve kterém využijete metodu „gramofonové desky“ (klidné opakování oprávněného požadavku).
6. Zhodnoťte chování hrdinů ve vašem oblíbeném seriálu. Najděte postavu, která jedná převážně manipulativně nebo agresivně, a postavu, která jedná asertivně. Svá tvrzení podložte konkrétními situacemi z děje.

2. MÉDIA A MY

QR kód 4 (qr.nns.cz/bbd2): Co jsou to média a jak nás ovlivňují?

CO JSOU TO MÉDIA?
Média jsou **komunikační prostředky**, které umožňují **přenos informace** mezi nejméně dvěma stranami.

MASMÉDIA (masová média)
Média, která **oslovují velký počet** lidí, označujeme jako masmédia (masová média) nebo **hromadné sdělovací prostředky**.

Mezi hromadné sdělovací prostředky patří televize, rozhlas, noviny, časopisy, internet, knihy, fotografie, film apod. **Sdělují a šíří informace**, nabízejí také kulturní a zábavné pořady. Zahrnují i reklamu.

V některých masmédiích nemusí být obsah vytvářen profesionálními novináři a redaktory, ale např. na sociálních sítích může sdělení a vůbec veškerý obsah vytvářet kdokoli.

Masmédia hrají významnou roli **během mimořádných událostí** (např. přírodní pohromy, pandemie), kdy je pro celou společnost velmi důležitá rychlá, přesná a pravdivá informovanost obyvatel.

SERIÓZNÍ A BULVÁRNÍ MÉDIA
Média můžeme zjednodušeně rozdělit na seriózní a bulvární.
Seriózní média se nás snaží **informovat**, dbají na **věcnost** a **objektivnost** (nestrannost, nepředpojatost, nezaujatost), na dobrou úroveň zábavy.
Bulvární média spíše usilují o to, aby v nás **vyvolala emoce**, pobavila nás, bývají **povrchní**, zaměřená na **senzace a skandály**.

Postupy seriózních a bulvárních médií v sobě spojuje tzv. **infotainment** (z angl. information [informejšn] – informace + entertainment [entrtejnment] – zábava). Snaží se předat základní informace zábavnou a populární formou (schémata, fotografie).
Zda se jedná o zprávy seriózních (snažící se o věcnost a objektivnost), či bulvárních médií, můžeme většinou odhadnout již **podle titulku**.

JAK NÁS MÉDIA OVLIVŇUJÍ?
Média nám nabízejí informace, na základě kterých **si utváříme naši představu** o světě. Formují naše hodnoty a ovlivňují naše pocity, **názory** a **životní styl**.

Musíme si však uvědomit, že **média** vždy **nezobrazují skutečnost přesně**. Jedním z prvních důvodů je, že každý z nás vnímá stejnou událost nebo věc trochu jinak, „svýma očima“.

Fakt, že média často záměrně i nezáměrně zobrazují skutečnost zkresleně, neznamená, že bychom je neměli využívat. Naopak, ochudili bychom se tak o jiný pohled nebo nové informace. Ale neměli bychom slepě přejímat vše, co čteme, slyšíme a vidíme. Měli bychom být obezřetní a být si možného zkreslení vědomi.

JAK SE NÁS MÉDIA SNAŽÍ ZAUJMOUT?
Jak víte, média nás jako diváky a čtenáře potřebují, a tak se snaží **upoutat** naši pozornost a získat si nás. Proto autor text, video a další mediální obsah přizpůsobuje tomu, aby **oslovil nějakou skupinu** (teenagery, rodiče s malými dětmi, lidi ve středním či důchodovém věku). Vybírá podle toho slova, která použije, nebo co při popisu události zmíní a zdůrazní.

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   Lukáš: „Viděli jste to video, jak včera na tom koncertu zpěvák úplně zešílel a chtěl zmlátit fanouška? Tady na portálu *RychléZprávy.cz* píšou: ‚Brutální útok šílené hvězdy! Krev a slzy na pódiu!‘ Je to úplný magor, hned jsem si vymazal všechny jeho písničky z mobilu.“
   Dan: „Fakt? Já video neviděl, ale vyskočila na mě fotka, kde se ten zpěvák tváří hrozně zuřivě a drží ruku v pěst. Psali tam, že ho prý musela krotit ochranka.“
   Ema: „Kluci, vy zase čtete ten bulvár. Já jsem ráno četla článek na normálním seriózním zpravodajském webu. Ten fanoušek vylezl opilý na pódium a málem shodil drahý mikrofon. Zpěvák ho jen odstrčil, aby nespadl na kabely, a ochranka pak odvedla toho fanouška, ne zpěváka. Nikdo nikoho nebil.“
   Lukáš: „No jo, ale ten nadpis na těch mých stránkách zněl mnohem líp. Byla u toho dokonce anketa, jestli by měl jít zpěvák do vězení, a 80 % lidí dalo, že ano! Takže na tom něco pravdy být musí, ne?“

a) Rozeberte, jak portál *RychléZprávy.cz* přímo ovlivnil Lukášovo chování a jeho hodnotový soud (co Lukáš okamžitě udělal a co si o zpěvákovi pomyslel). Zhodnoťte Lukášův argument, že když 80 % lidí v anketě hlasuje pro zpěvákovo odsouzení, „musí na tom něco být“. Jaký argumentační klam Lukáš používá a jak to dokazuje moc médií nad masovým publikem?
b) Vypište z Lukášovy a Danovy repliky konkrétní slova a vizuální prvky, které portál použil výhradně k vyvolání emocí a senzace. Diskutujte o Danově poznámce o fotografii: Jak může být samotná fotografie (vytržená z kontextu celého děje) použita k tomu, aby médium nedodrželo objektivnost a přesné zobrazení skutečnosti?
c) Ema získala informace ze seriózního zdroje, který dbá na věcnost. Ve dvojicích vytvořte krátký srovnávací přehled: Napište, jak by zněl titulek a první dvě věty článku o tomto incidentu v seriózním médiu (založeném na Emině popisu), a jak se liší od bulvárního podání. Zamyslete se nad tím, jaké následky pro kariéru a osobní život člověka může mít, když hromadný sdělovací prostředek upřednostní skandál před pravdou.

2. Média nám nepředkládají přesnou kopii světa, ale pouze jeho „obraz“, který je vždy nějakým způsobem upravený. Srovnejte titulní stranu seriózního deníku a bulvárního plátku ze stejného dne. Vypište rozdíly ve volbě slov, velikosti titulků a výběru fotografií. Zhodnoťte poměr těchto složek v obou vybraných periodikách.
3. Vytvořte tzv. „clickbait“ (senzacechtivý titulek), který by měl lidi přinutit kliknout na článek o tom, že se ve školní jídelně dnes podává rajská omáčka. Poté vytvořte titulek zcela seriózní. Diskutujte, proč bulvární média clickbaity používají.
4. Termín „infotainment“ spojuje informace a zábavu. Najděte v televizním programu nebo na internetu pořad, který takto funguje. Je podle vás tento formát dobrý pro pochopení složitých zpráv, nebo naopak informace zlehčuje? Svá tvrzení podložte argumenty.
5. Zkuste si jeden den (24 hodin) zaznamenávat, s jakými masmédii přijdete do styku (sociální sítě, videa, hudba, zprávy, reklama na ulici). Výsledek zpracujte do kruhového grafu. Jednotlivé grafy mezi sebou ve třídě porovnejte. Byli jste překvapeni, jak velkou část vašeho dne média zabírají?
6. Média mají moc nastolovat témata – to, o čem se píše, považují lidé za důležité. Zkuste vysvětlit, proč se některé katastrofy ve světě dostanou na první stránky novin, zatímco o jiných se vůbec nedozvíme.

QR kód 5 (qr.nns.cz/587b): Veřejnoprávní vs. soukromá média

VEŘEJNOPRÁVNÍ MÉDIA (média veřejné služby)
Veřejnoprávní média jsou média, která mají **sloužit široké veřejnosti**. Musí proto plnit **více povinností** než soukromá média: vytvářet vyváženou nabídku pořadů pro všechny skupiny obyvatel (starší, mladší, zástupce menšin či náboženských vyznání apod.) a **rozvíjet jejich kulturní** a **společenské povědomí**.

Podobně jako v ostatních demokratických zemích je v České republice fungování veřejnoprávních médií dáno zákonem.

V České republice jsou veřejnoprávními médii **Česká televize** (**ČT**), **Český rozhlas** (**ČRo**) a **Česká tisková kancelář** (**ČTK**).

Veřejnoprávní média jsou financována **z veřejných prostředků**, protože v rámci svých závazků nabízejí i programy, které jsou málo populární a často ztrátové (dokumentární pořady, pořady pro menšiny, pro neslyšící apod.).

ČTK je národní tisková a informační agentura, jejímž úkolem je poskytovat objektivní a všestranné informace. Na svůj provoz si vydělává prodejem agenturního zpravodajství, ČT a ČRo získávají většinu financí z tzv. koncesionářských poplatků, které mají ze zákona odvádět všechny domácnosti s televizním a rozhlasovým přijímačem.

SOUKROMÁ MÉDIA
V České republice je **většina médií soukromá**. Vlastník provozuje média tak, aby z toho měl **zisk** nebo aby mohl **ovlivnit názory** ve společnosti, popřípadě získat moc či prospěch pro své další podnikání.

Soukromá média většinou zprostředkovávají informace **povrchnější** formou a zaměřují se spíš na zábavné pořady. Snaží se o co nejvyšší sledovanost a nejdelší čas strávený na jejich internetových serverech, protože zdrojem jejich příjmů je především reklama.

MÉDIA JAKO HLÍDACÍ PES DEMOKRACIE
Úkolem veřejnoprávních a jiných nezávislých médií je **sledovat a kritizovat** ty, kteří mají nějakou moc (vládu a další politiky, policisty, manažery státních podniků atd.), a **upozorňovat na** jejich **chyby a nepravosti**.

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   Martin: „Dneska večer dávají na té komerční stanici finále kuchařské show! Minule po sobě soutěžící z nervozity házeli nádobí a hrozně na sebe křičeli. To musím vidět, bude to legrace."
   Tereza: „Já se radši podívám na dokument o záchraně rysů na Šumavě, který vysílá Česká televize. Potřebuju k tomu zjistit nějaké informace do mého projektu z přírodopisu."
   Martin: „Dokument o rysech? To zní strašně nudně! Ale na té mojí show mě hrozně štve, že to finále bude trvat snad tři hodiny. Každých dvacet minut to totiž přeruší nekonečnou blokovou reklamou na prací prášky a auta."
   Jakub: „No jo, Martine, ale uvědom si, že z těch reklam se ten tvůj pořad vlastně platí. Z něčeho ty výhry a tu obrovskou show zaplatit musí. Zato ta televize, na kterou se dívá Tereza, žádné reklamy uprostřed pořadu nedává, protože její fungování a financování je nastavené úplně jinak."

a) Analyzujte Martinovu stížnost na množství reklam. Jak přesně souvisí to, že soutěžící v pořadu po sobě „hází nádobí a křičí", se snahou televize o co nejvyšší sledovanost? Proč je právě takový dramatický obsah pro soukromou televizi výhodnější k přilákání inzerentů (lidí, co si platí reklamu) než klidný dokument o přírodě?
b) Zhodnoťte volbu pořadu Terezy (dokument o rysech). Jak přesně tento konkrétní pořad naplňuje definici úkolu veřejnoprávního média? Představte si a popište, jak by vypadala televizní nabídka v naší zemi, kdyby veřejnoprávní média vůbec neexistovala a veškerý obsah by tvořily pouze soukromé stanice hnané ziskem. Komu by to uškodilo nejvíce?

2. Na internetu zjistěte, jak jsou v České republice financována veřejnoprávní média (ČT, ČRo) a jak média komerční (např. Nova, Prima). Diskutujte o tom, jak tento způsob financování ovlivňuje to, jaké pořady vysílají v hlavním vysílacím čase (tzv. prime time).
3. Většina médií v ČR je soukromá. Diskutujte ve skupině o následujícím scénáři: Představte si, že jeden bohatý podnikatel (nebo politik) koupí velkou soukromou televizi a několik novin. Jakým konkrétním způsobem by mohl skrytě ovlivňovat názory lidí ve společnosti, aby mu to přineslo osobní nebo politický prospěch? Proč je v tomto ohledu důležité, aby existovala silná média, jejichž pravidla a nezávislost jsou chráněny zákonem?

QR kód 6 (qr.nns.cz/5146): Manipulace a reklama

MANIPULACE
Zprávy by měly být neutrální a objektivní. Někteří autoři je však záměrně píšou takovým způsobem, aby nás ovlivnili. Nenápadně nám v textu **podsouvají** nějaké **přesvědčení**, ať už výběrem faktů, nebo volbou jazykových či obrazových prostředků. Proto bychom si měli všímat, co chce vlastně autor sdělit a zda používá nějaké prostředky k tomu, aby s námi **manipuloval**.

V seriózních masmédiích jsou články uvádějící názory a postoje autorů zřetelně označeny jako „komentáře".

Ani filmové nebo fotografické reportáže nemusí ukazovat skutečnost. Mohou se zásadně lišit na základě sestříhaných momentů dané situace, výběrem míst, která jsou vhodná pro potvrzení autorovy představy a toho, co nám chce sdělit.

JAK NÁS OVLIVŇUJE REKLAMA?
Reklama se v nás snaží **vzbudit dojem**, že věc, kterou představuje, potřebujeme, abychom se cítili dobře nebo aby nás okolí uznávalo. Chce nás přivést k tomu, abychom si danou věc **koupili** či uvedenou službu **využili**. Často si ani nemusíme uvědomovat, že jsme reklamou ovlivněni.

Tip: Než si koupíte nějaký výrobek, položte si otázky: Proč tento výrobek kupuji? Skutečně ho potřebuji? Pokud ano, je tato značka výrobku opravdu nejlepší? Nemyslím si to jen kvůli reklamě?

S reklamami se setkáváme **všude kolem nás**: na internetu, v tisku, v televizi, ve filmech a seriálech (tzv. product placement [prodakt plejsment] – umístění výrobku), v rozhlase, na letácích a reklamních předmětech i na ulici (na billboardech, na zastávkách MHD, na plakátech, na některých autech, …).

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   Filip: „Mrkejte na tenhle článek na internetu! Jmenuje se to ‚Pět znaků sebevědomých lidí'. Píšou tam, že úspěšní lidé vyzařují energii a vždycky dbají na první dojem, ke kterému patří kvalitní obuv. Úplně náhodou tam jako nejlepší příklad chválí ty nové drahé tenisky, co teď frčí! Ty si asi fakt musím koupit, ať konečně někam zapadnu a nevypadám jako lůzr!"
   Eliška: „Filipe, ty nevidíš, že je to placené sdělení, které se jenom tváří jako normální článek? Vždyť to není vůbec neutrální. Je to jasná manipulace, aby tě donutili si ty předražené boty koupit."
   Tomáš: „Ale prosím tě, jaká reklama? Vždyť tam není žádné blikající tlačítko ‚Kupte si naše boty!', jen tam nějací psychologové vysvětlují, jak působit dobře na okolí. To je přece docela užitečná rada, ne?"
   Eliška: „No právě. Nenápadně ti podsouvají myšlenku, že bez těch bot jsi nula a nic nedokážeš. Zneužívají tvoji nejistotu."

a) Vžijte se do role mediálního analytika. Rozeberte, jak autor článku o teniskách manipuluje se čtenáři. Co přesně se snaží Filipovi „nenápadně podsunout“ a proč je spojení tématu (sebevědomí a úspěch) s konkrétním produktem (značkovými botami) typickým příkladem mediálního zkreslení?
b) Analyzujte Filipovu větu: *„...ty si asi fakt musím koupit, ať konečně někam zapadnu.“* Jak přesně článek využil Filipovu přirozenou pubertální potřebu zapadnout do kolektivu a být uznáván okolím? Napište krátkou úvahu o tom, jaké pocity méněcennosti mohou podobně maskované reklamy u mladých lidí vyvolávat.
c) Tomáš obhajuje článek tím, že v něm chybí přímá výzva ke koupi. Vysvětlete mu rozdíl mezi otevřenou reklamou (např. na billboardu) a skrytou reklamou v textu. Vyberte z učebnice tři další místa, kde se s reklamou setkáváme, a navrhněte ve skupině, jak by mohla vypadat *skrytá* (manipulativní) reklama například ve filmu nebo v televizním seriálu. Jak se můžeme bránit tomu, aby nás takové reklamy přivedly k tomu, abychom si danou věc koupili?

2. Na sociální síti vyhledejte profil oblíbeného influencera. Prozkoumejte jeho poslední příspěvky a pokuste se odhalit skrytou reklamu (product placement). Jakým způsobem influencer produkt propaguje, aniž by to vypadalo jako klasická reklama? Analyzujte, proč je tento druh marketingu často účinnější než klasický reklamní leták nebo billboard.
3. Zvolte si jakoukoliv známou televizní reklamu na sladkosti nebo nápoje. Analyzujte ji: Na jaké emoce diváka cílí? Jakou roli zde hraje hudba a barvy?
4. Ve skupině vytvořte vlastní ant-reklamu. Vyberte si nějaký nezdravý nebo zbytečný produkt a vytvořte plakát, který bude pravdivě a asertivně upozorňovat na jeho negativa, ale s využitím reklamních triků.

QR kód 7 (qr.nns.cz/1cf7): Hoaxy a fake news

Hoaxy a fake news jsou zprávy založené na **nepravdě**.

Jako hoaxy jsou označovány **poplašné zprávy**, **výmysly** a **žerty**, jejichž šíření vede ke strachu, k vytváření předsudků a křivdění, v případě nebezpečných rad i k ohrožení zdraví.

Fake news bývají vytvářeny se záměrem ovlivnit veřejné mínění. **Očerňují** názorové či politické konkurenty a úmyslně vyvolávají **strach**, **paniku** a **nesnášenlivost**.

Nevěřte všem zprávám, které se k vám dostanou! Přemýšlejte o tom, zda jsou věrohodné. Ověřte si informace i z dalších zdrojů. Přehled o tom, které hoaxy se ve společnosti šíří, najdete např. na www.hoax.cz.

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   Eva: *(Vystrašeně ukazuje telefon.)* „Podívejte se, co mi právě přišlo do zpráv! Prý se u nás ve městě pohybuje nějaká parta v bílé dodávce a unáší děti. Mám to hned sdílet s dalšími deseti lidmi, jinak se to stane i mně!“
   Jana: „Evo, to je přece starý hoax! Tohle už mi přišlo asi třikrát před dvěma lety.“

Eva: „Ale co když je to tentokrát pravda? Psala to moje kamarádka, ta by si to nevymyslela! Pro jistotu to pošlu dál."
Jana: „Tvoje kamarádka to jen tupě přeposlala, stejně jako to chceš udělat ty. Radši si dej pozor, ať nevyvoláváš zbytečnou paniku. A víš, že minule ten tvůj nový „kamarád" z herního fóra, co tě prosil o fotky a adresu..."
Eva: „To byl normální kluk! Měl fotku s pejskem na profilu."
Jana: „No právě. Může to být kdokoliv, klidně i falešná identita..."

a) Co je to hoax a jaké má obvykle důsledky? Rozeberte Evin případ: Proč zpráva obsahuje výzvu k okamžitému sdílení pod hrozbou nebezpečí? Jak by si mohla Eva pravdivost zprávy ověřit?
b) Vysvětlete rozdíl mezi pojmy „hoax" a „fake news". Evina zpráva je poplašný hoax. Co je ale obsahem sdělení fake news? Kdo je asi jejich autorem? Komu jsou určeny? Jak upoutávají pozornost? Proč jsou vytvářeny?

2. Otevřete si ověřovací web (např. www.manipulatori.cz, www.hoax.cz nebo https://demagog.cz) a najděte jednu nedávnou lživou zprávu, která se šířila internetem. Zpracujte krátkou prezentaci o tom, jak zpráva vznikla, na jakou emoci cílila (často strach) a jak byla vyvrácena.
3. Sestavte třídní manuál na téma: „Pět kroků, jak poznat fake news". Zaměřte se na ověřování autora textu, zdroje fotografií (např. reverzní vyhledávání), data vydání a jazyka (přemíra vykřičníků a velkých písmen).

QR kód 8 (qr.nns.cz/fb6c): Informační bublina

Mnozí lidé žijí v přesvědčení, že díky internetu mají přístup ke všem potřebným informacím. Domnívají se tak, že mají možnost utvořit si objektivní názor na cokoli. Z praxe však vyplývá, že v online prostředí se uzavíráme do jakéhosi prostoru, který jsme si – zpravidla **nevědomky** – vytvořili, a technologie nás podporují v pohybu právě jen v tomto prostoru. Většinou ani nevnímáme, že by mohl existovat ještě nějaký jiný než ten náš. Tento fenomén se nazývá **informační bublina**. Ta často brání přenosu informací z jedné skupiny (bubliny) do druhé. Členové dané bubliny pak mohou mít dojem, že názor jejich bubliny je **názorem celé společnosti**.

Informační bubliny jsou v současném digitalizovaném prostředí ovlivněny především tzv. **personalizovaným vyhledáváním**, které funguje tak, že vyhledávací **algoritmy** zobrazují uživateli právě ty informace, které „**chce vidět**". Jsou to informace, které korespondují s jeho názory. Vyhledávací algoritmy přitom vycházejí z uživatelova předchozího chování na internetu (tj. např. které stránky si prohlížel, jaké informace tam hledal). Mohou tak ovlivnit např. zprávy, které bude mít zobrazeny na sociálních sítích, nabízené reklamy nebo typy přátel, kteří mu budou doporučováni na sociálních sítích. Pro mnohé z nás je snazší hledat si **potvrzení svých názorů** a vyhnout se tomu, co by mohlo vyvolat pochybnosti.

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.

Adam: „Hele, viděli jste včera to video o těch tajných podzemních základnách pod Prahou? Má to na YouTube přes sto tisíc zhlédnutí a v komentářích se píše, že je to stoprocentně pravda.“
Lenka: „Cože? O tom jsem v životě neslyšela. Já čtu zprávy normálně na zpravodajských portálech a tam o tom nebylo ani slovo.“
Adam: „Jasně, protože tyhle věci oficiální média, jako třeba Česká televize, tají! Sleduju už jenom alternativní kanály. Včera jsem se díval na jedno video, a hned mi to pak nabídlo dalších deset stejných.“
Lenka: „Adame, a nenapadlo tě, že ti ty platformy nabízejí schválně jenom podobná videa, aby tě udržely na svém webu déle? Já bych těmhle „zaručeným zprávám“ z YouTube úplně nevěřila...“

a) Na Adamově příkladu vysvětlete, jak tato bublina funguje a jak k jejímu vzniku přispívají samotné internetové vyhledávače a sociální sítě.
b) Proč se podle vás zpráva o „tajných základnách“ objevila jen na YouTube a ne v seriózních médiích (např. ČT, ČRo, ČTK)? Jaký je hlavní rozdíl v přístupu k ověřování informací mezi seriózními a neseriózními (bulvárními) zdroji?

2. Internetové vyhledávače a sociální sítě nám nabízejí obsah podle toho, na co jsme klikali dříve. Udělejte s kamarádem pokus: Zadejte do YouTube nebo TikToku stejné neutrální slovo (např. „film“ nebo „sport“) každý na svém účtu. Porovnejte první nabídnutá videa. Jsou stejná? Zjistěte, proč ano, proč ne.
3. Jaké nebezpečí představuje pro společnost, pokud bude velké množství lidí žít v uzavřených informačních bublinách, kde jsou jim potvrzovány stále stejné názory? Navrhněte tři konkrétní kroky, jak ze své vlastní informační bubliny vystoupit.
4. Otevřete si na svém telefonu libovolnou sociální síť (Instagram, Facebook, TikTok, YouTube). Zhodnoťte prvních 5–10 příspěvků, které vám algoritmus nabízí. Jsou si tematicky podobné? Odrážejí vaše předchozí vyhledávání? Zkuste schválně vyhledat obsah se zcela jiným zaměřením (např. pletení košíků nebo dokument o historii). Sledujte, jak se vaše doporučení během několika hodin změní, a svá zjištění prezentujte.
5. Vymyslete „osobní hygienický plán“ tří kroků, jak záměrně zmást algoritmy svých sociálních sítí tak, aby vám začaly nabízet různorodý obsah, a umožnily vám tak rozvíjet a rozšiřovat objektivnější představu o světě.

QR kód 9 (qr.nns.cz/026c): On-line nebezpečí

Online svět je fascinující prostředí, které mj. umožňuje **navazovat virtuální vztahy** či vytvářet různé **virtuální skupiny lidí**, kteří by se v „reálném“ životě nikdy nepotkali. Ne každý uživatel internetu je však **důvěryhodný**. Díky **anonymitě** lze jen těžko odhadnout, s kým ve skutečnosti komunikujeme. Existuje celá škála internetových **nebezpečí** a nebezpečí spojených s užíváním mobilních telefonů. Mezi nejnebezpečnější patří např. kyberšikana, kybergrooming, kyberstalking a stalking.

---

1. Přečtěte si následující rozhovor. Zamyslete se nad jeho aktuálností. Poté zkuste odpovědět na otázky uvedené pod textem.
   Nina: „Hele, ten kluk, co se mnou hraje tu novou online hru, je hrozně fajn. Včera mi psal, jestli mu nepošlu nějakou svoji vtipnou fotku, že si z toho uděláme takovou srandovní koláž pro naši herní skupinu."
   Pavel: „A znáš ho vůbec? Viděla jsi ho někdy naživo?"
   Nina: „Naživo ne, ale má na profilu fotku, vypadá asi na patnáct jako my. Jmenuje se tam ‚DarkKnight'. Dokonce po mně chtěl, ať mu dám svoje heslo k hernímu účtu, že mi tam nahraje nějaké speciální bonusy, abychom byli silnější tým."
   Klára: „Nino, zbláznila ses? Vždyť vůbec nevíš, s kým si píšeš! Ta fotka může být stažená odkudkoliv. A pokud mu pošleš svoji reálnou fotku a heslo, může z toho být hrozný průšvih. Představ si, že to upraví, napíše k tomu nějaké lži a rozešle to celé škole. Bude z toho šikana a ani doma se neschováš."
   Nina: „Ty to zase moc hrotíš, Kláro. Přece mi nechce ublížit, píšeme si už víc než měsíc a dost si rozumíme. Proč by to dělal?"

a) Zanalyzujte argument Niny, že chlapec „vypadá asi na patnáct" a že si už „více než měsíc rozumějí". Jaké psychologické taktiky mohl útočník použít k získání její důvěry? Vysvětlete, proč fotografie na profilu neznamená nic a proč platí varování učebnice, že „nikdy jistě nevíme, s kým vlastně ve skutečnosti komunikujeme".

b) Klára Ninu varuje před zasláním vtipné fotografie. Rozeberte možný katastrofický scénář: Co přesně by se stalo, kdyby Nina fotku odeslala? Analyzujte, v čem spočívá ten obrovský rozdíl mezi tím, když se vám někdo posmívá fyzicky ve třídě, a tím, když je k šikaně využita informační a komunikační technologie (internet, mobilní telefony). Proč je domov u kyberšikany najednou nebezpečnějším místem než dříve?

c) Nina již balancuje na hraně velkého problému. Vytvořte pro ni ve dvojicích rychlý „Záchranný kruh": Kdyby fotku i heslo již odeslala a „DarkKnight" by ji začal vydírat (např. smazáním účtu nebo zveřejněním upravených fotek), jaká jsou přesná tři místa či osoby, u kterých by měla oběť požádat o pomoc? Co byste jí doporučili jako úplně první krok?

2. Na online komunikaci si můžeme vybudovat závislost podobně jako na drogách. Debatujte: Jaké jsou příznaky takové závislosti? Dokázali byste si na víkend naordinovat „digitální detox" (víkend bez internetu)? Navrhněte, čím byste tento čas vyplnili.
3. Jaké online informace jsou považovány za „veřejné informace" a kdo je může zneužít? Sepište „Desatero bezpečné online komunikace" určené pro žáky prvního stupně, ve kterém shrnete hlavní rizika zmíněná v rozhovory Evy a Jany u tématu „Hoaxy a fake news" nebo v rozhovoru Kláry a Niny výše. Můžete se poučit např. na tomto webu: https://www.e-bezpeci.cz/desatero/.
4. Vypište do bodů, jaká konkrétní rizika komunikace s neznámým člověkem v online prostředí přináší. Proč fotografie s pejskem či přezdívka není důkazem, že je profil pravý?
5. Falešná identita na chatu je častým nebezpečím. Na internetu vyhledejte a přečtěte varovný příběh o tom, jak někdo vystupoval pod falešným profilem. Vysvětlete, proč lidé na internetu ztrácejí ostražitost a sdělují cizím lidem věci, které by na ulici nikdy neřekli.

6. Rozdělte se do malých skupin. Vyhledejte profil nějakého uživatele (např. na Instagramu) a diskutujte, co všechno lze z veřejně sdílených fotek a informací zjistit o jeho životě, zvycích a bydlišti (tzv. digitální stopa). Proč je to nebezpečné? Jak mohou být sdílené informace zneužity?
7. Ve skupinách diskutujte o tom, v čem je kyberšikana zákeřnější než klasická šikana na školním dvoře. Proč oběť před kyberšikanou „nemůže uniknout ani doma“? Na koho se může v takovém případě obrátit s žádostí o pomoc? Sestavte jasný postup, co má žák dělat, pokud on nebo jeho kamarád zažívá kyberšikanu.

8-55 Český jazyk 8

Návrh úkolů ke komunikační a mediální výchově (průběžně do celé učebnice)

str. 9, cv. 1
Rozdělte se do dvojic a uvedené rozhovory sehrajte jako scénky. Poté si ve dvojicích vyberte jednu fotografii ze cvičení a vymyslete k ní vhodný rozhovor. Pozor: rozhovor by neměl být totožný s rozhovorem postav z daných filmů.

str. 10, cv. 2
Přečtěte si text a zamyslete se nad tím, jak by mohl příběh pokračovat. Poté si rozdělte role a pokračujte v rozhovoru.

str. 12, cv. 1
Přečtěte si text a zamyslete se nad tím, jak by mohl příběh pokračovat. Rozdělte se do dvojic a pokračujte v rozhovoru. Nakonec vyhledejte knížku a přečtěte si, jak rozhovor pokračoval. Porovnejte jej s vlastním pokračováním rozhovoru. V čem se vaše verze shoduje s textem v knize a v čem se liší?

str. 17, cv. 2
Přečtěte si text a vytvořte reklamní leták, který by propagoval vámi zvoleného ptáka tak, aby měl šanci uspět před vládcem Olympu Diem. Zopakujte si, co je reklama, jakými prostředky se vyznačuje, na koho cílí, jaké jazykové prostředky využívá apod. Jednotlivé reklamní letáky sdílejte ve třídě a porovnejte. Diskutujte o tom, jak se vám povedlo úkol splnit.

str. 21, cv. 4
Vyberte si jeden citát ze cvičení. Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte reklamní leták, ve kterém vystihnete hlavní myšlenku citátu. Snažte se o to, aby leták byl maximálně působivý a potenciálního adresáta maximálně oslovil. Zamyslete se nad tím, čím toho docílíte.
Obměna: **Vytvořte reklamní spot a zachyťte jej na vhodné záznamové zařízení (videokamera, mobilní telefon). Jednotlivé reklamní spoty poté ve třídě zhlédněte a porovnejte. Říkejte, které prostředky ovlivňování a přesvědčování používají. Na jakou skupinu adresátů cílí? Jak pracují s jazykem? Pokud si polovina třídy vybere reklamní leták a polovina reklamní spot, porovnejte je a uvádějte shody a rozdíly mezi nimi.**
Nyní už víte, jak se reklama vytváří a jaké prostředky ovlivňování a přesvědčování využívá. Na základě těchto znalostí uveďte, jak se lze bránit reklamní manipulaci.

str. 27, cv. 5
Rozdělte se do dvojic. Jeden z dvojice bude klást otázky, druhý na ně bude odpovídat. Vytvořte rozhovor (dialog) s využitím otázek ve cvičení.

str. 31, cv. 6b)
Rozdělte se do dvojic a zahrajte si na reportéra a odborníka na historii; reportér klade otázky, historik odpovídá, ostatní žáci mohou být publikum a po skončení rozhovoru klást další otázky. Využijte otázky ze cvičení, popř. přidejte některé další. Dodržujte zásady

správně vedeného rozhovoru. Nakonec se zamyslete nad tím, jak jste se při takovém rozhovoru cítili – jak v roli historika, tak v roli redaktora. Objevilo se v rozmluvě něco, co vás zasáhlo, znepokojilo, urazilo, překvapilo, …? Posuďte, jaký byl komunikační záměr tohoto rozhovoru a zda došlo k jeho naplnění. Hovořili mluvčí dostatečně srozumitelně? Volili vhodné jazykové prostředky? Byl jejich projev jasně strukturovaný?

str. 32, cv. 11
Vytvořte reklamní plakát propagující origami. Snažte se o maximální informovanost i o přitáhnutí pozornosti zákazníka. Soustřeďte se na jazykovou i vizuální složku. Využijte vhodné digitální zařízení i fotografie vlastních výrobků. Pokud použijete fotografie z internetu, vybírejte je z vhodných dostupných zdrojů (např. https://pixabay.com/cs/ nebo https://www.flickr.com/photos/tags/flicker/). Jednotlivé reklamní letáky poté porovnejte (například prostřednictvím interaktivní tabule).

str. 35, cv. 2
V textu cvičení se píše o technických vynálezech a objevech. Vyberte si jeden vynález (objev) z jakéhokoli období vývoje lidské společnosti, o kterém si myslíte, že byl pro lidstvo stěžejní. Vytvořte reklamní plakát nebo reklamní spot, ve kterém tento vynález představíte a zpropagujete. Snažte se o maximální informovanost a poutavou (audio)vizuální složku. Jednotlivé plakáty si ve třídě představte a diskutujte o tom, jak a čím se snaží upoutat pozornost, čím jsou zajímavé, jaké jazykové prostředky používají apod.

str. 40, cv. 2b)
Na webové stránce https://www.youtube.com/watch?v=zLp95HGcBkM zhlédněte trailer k filmu *Karlík a továrna na čokoládu*. Trailer je krátká upoutávka na (budoucí) film. Říkejte, jaké prostředky (jazykové i audiovizuální) trailer využívá k tomu, aby upoutal pozornost diváka a přesvědčil jej ke zhlédnutí filmu. Porovnejte trailer a televizní reklamu. V čem se shodují a v čem se liší? Užívají některé podobné „triky“ ovlivňování a přesvědčování?

str. 47, cv. 1
Rozdělte se do dvojic. Každá dvojice si vybere jednu otázku a rozvine ji v rozhovor.

str. 48, cv. 2
Rozdělte se do dvojic a veďte rozhovor. Využijte otázky ve cvičení.

str. 48, cv. 3c)
Splňte úkol dle zadání v učebnici. Jednotlivé scénky (rozhovory) sehrajte a zhodnoťte z hlediska komunikačního záměru a jeho naplnění i z hlediska volby jazykových prostředků vzhledem ke komunikační situaci a komunikačním partnerům.

str. 49, cv. 2
Doplňte do textu uvozovky a hledejte v něm znaky rozhovoru. Charakterizujte mluvčí a jejich jazykový projev.

str. 57, cv. 3

Vytvořte krátký rozhovor mezi redaktorem a pražským golemem. Na co byste se ho v současné době zeptali? Jak by asi odpovídal? Můžete se inspirovat následujícím fiktivním rozhovorem.

Redaktor: Dobrý den, goleme. Děkuji, že jsi přijal pozvání k tomuto rozhovoru. Mám několik otázek, které se týkají současného světa. Můžeš nám říct, jak vnímáš dnešní společnost?
Golem: Dobrý den. Lidé dnes žijí rychle. Technologie a změny se dějí rychleji než kdy předtím. Často se zapomíná na rovnováhu, na klid, který býval důležitý.
Redaktor: To je zajímavý postřeh. Jak vnímáš současný vztah lidí k přírodě a životnímu prostředí?
Golem: Lidé berou přírodu jako něco samozřejmého, ale zapomínají, že je součástí jejich existence. Pokud ji zničí, zničí i sebe. Vidím, jak se příroda ztrácí, a to mě trápí. Měli by se více starat o to, co zanechají svým dětem.
Redaktor: To je důležitý vzkaz. A co technologie? Myslíš, že jejich rychlý rozvoj je pro lidstvo přínosem, nebo může být nebezpečný?
Golem: Technologie jsou mocné nástroje. Mohou lidem pomoci, ale i uškodit. Lidé by měli být opatrní ohledně toho, jak je používají. Pokud se ztratí kontrola, mohou se obrátit proti nim. Jsem stvořen, abych sloužil lidem, ale v rukou těch, kteří zneužívají moc, mohou i dobré nástroje přinést zkázu.
Redaktor: A co si myslíš o rozdělení společnosti? V současnosti se zdá, že lidé jsou rozděleni ve svých názorech a postojích více než kdy jindy.
Golem: Lidé by měli hledat především společnou cestu místo toho, aby se zaměřovali na rozdíly. Každý názor může být cenný, ale pokud si nebudou naslouchat navzájem, mohou přijít těžké časy. Solidarita je klíčová.
Redaktor: To jsou silná slova… Na závěr: co bys doporučil současné generaci, aby se vyhnula katastrofám, které jsi zmínil?
Golem: Buďte rozvážní. Neztrácejte směr. Udržujte rovnováhu mezi pokrokem a tradicí. Respektujte přírodu a sebe navzájem. Pokud budete jednat s úctou, vše ostatní přijde samo.
Redaktor: Děkuji ti za rozhovor, goleme. Tvá slova jsou velmi inspirativní.
Golem: Není zač. Pokud bude potřeba, jsem tu.

str. 58, cv. 4
Na webové stránce https://www.geocaching.com/blog/2023/03/ziskejte-pratele-a-sirte-radost-s-geotours-rozhovor-s-giacaches/ se inspirujte rozhovorem na téma GeoTours. Poté zkuste vyhledat osobu, která se geocachingu věnuje, a udělejte s ní rozhovor na libovolné téma z oblasti geocachingu. Zvolte si, zda výstupem bude rozhovor v písemné podobě, nebo audiozáznam (popř. videozáznam) rozhovoru. Se souhlasem tázané osoby jednotlivé rozhovory sdílejte ve třídě. Nakonec zhodnoťte, jak se vám rozhovory povedly. Co bylo předmětem jednotlivých rozhovorů? Jak se tázaný při rozhovoru asi cítil? Jak reagoval na otázky? Jaké jazykové prostředky volil? Volil vhodné jazykové prostředky tázající se vzhledem ke komunikačnímu záměru rozhovoru? Byla komunikace sdělná?

str. 61, cv. 6
Vyberte si druh sýra, který vám chutná, a na internetu vyhledejte reklamu, jež se k tomuto sýru vztahuje (ať už se jedná o vizuální reklamu, nebo o textovou reklamu). Představte ji spolužákům (např. prostřednictvím interaktivní tabule), společně hledejte znaky reklamy.

Je tato reklama seriózní? Může být vůbec reklama seriózní? Zopakujte si, jak se lze bránit reklamní manipulaci.

str. 62, cv. 9b)
Zopakujte si rozdíl mezi seriózním a bulvárním periodikem. Poté zkuste napsat článek do seriózního periodika o holocaustu. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

str. 63, cv. 14
Na internetu zkuste vyhledat seriózní článek o J. K. Tylovi. Jak takový článek poznáte? Diskutujte o tom ve třídě s využitím článků, které jste nalezli.

str. 67, cv. 1
Na internetu vyhledejte reklamu zaměřující se na nějaký výrobek značky Apple. Společně posuďte, jaké prostředky (audiovizuální i textové) reklama používá, aby zapůsobila na potenciální zákazníky. Zamyslete se nad tím, zda je přesvědčivá i pro vás a proč. Pokud pro vás přesvědčivá není, navrhněte její úpravu. Veďte diskusi ve třídě.

str. 68, cv. 9
Vyberte si jedno slovo ze cvičení a ve dvojicích na toto téma sestavte rozhovor.

str. 69, cv. 1
Vyberte si několik slov ze cvičení a použijte je v rozhovoru. Pracujte ve trojicích. Nakonec se zamyslete nad tím, zda je rozhovor ve větším počtu účastníků jednodušší/obtížnější než rozhovor ve dvojici. V čem spatřujte největší rozdíl? Uvádějte konkrétní příklady.

str. 69, cv. 2
Na internetu zkuste vyhledat seriózní článek o Evropské unii. Podle čeho poznáte, že se jedná o seriózní webové stránky, a nikoli o bulvární doménu?

str. 69, cv. 4
Vyberte si jednu fotografii uměleckého díla ze cvičení. Na internetu zkuste vyhledat příklad seriózní webové stránky, která přináší informace o vámi vybraném díle. Výsledky svého pátrání ve třídě porovnejte. Diskutujte nad tím, zda všechny webové stránky, které jste našli, jsou seriózní. Podle čeho je poznáte?

str. 71, cv. 11
Vyberte si jedno nebo několik slov ze cvičení a použijte je v rozhovoru.

str. 75, cv. 9
Rozdělte se do dvojic a vytvořte rozhovor s využitím otázek ze cvičení.

str. 76, cv. 1
Přečtěte si text cvičení a zamyslete se nad tím, co asi pan doktor Václavík mohl povídat tatínkovi. Rozdělte si role tatínka a pana doktora Václavíka a sehrajte rozhovor mezi nimi. Zkuste odhadnout, jaký byl komunikační záměr tohoto rozhovoru. Nakonec vyhledejte

knihu a zjistěte, co pan doktor Václavík skutečně povídal tatínkovi. Porovnejte se svým závěrem.

str. 78, cv. 9
Shrňte zásady vhodného vyjadřování v hromadných sdělovacích prostředcích. Zapisujte je formou brainstormingu např. do myšlenkové mapy. Víte, co je netiketa? Objasněte tento pojem s pomocí internetu.

Splňte úkol dle zadání d) v učebnici. Poté na internetu vyhledejte jiný rozhlasový rozhovor. Porovnejte jej se svými rozhovory, všímejte si, které zásady správného rozhovoru byly dodrženy, popř. které byly porušeny.

str. 89, cv. 4
Na webové stránce Radiožurnálu, https://radiozurnal.rozhlas.cz/co-vsechno-nevime-o-dinosaurech-vladimir-socha-priblizuje-nove-poznatky-v-6210345, vyslechněte rozhovor s popularizátorem paleontologie a publicistou Vladimírem Sochou. Poté společně shrňte, jak rozhovor probíhal, jak se vyjadřoval redaktor a jak jeho host. Všimli jste si nějakých prohřešků oproti kultivovanému vyjadřování, spisovnému jazyku apod.? Jaký byl komunikační záměr tohoto rozhovoru? Bylo možné z rozhovoru poznat, jak se host cítil?

str. 90, cv. 11
Zopakujte si rozdíl mezi zprávou a komentářem. Poté si vyberte jednu řadu slov a použijte je v krátké zprávě, kterou napíšete do seriózních novin. Jednotlivé zprávy si ve třídě představte a zhodnoťte, jak se vám úkol podařilo splnit.

str. 92, cv. 6
Vytvořte fiktivní rozhovor s Napoleonem Bonaparte. Na co byste se ho zeptali? Jak by vám asi odpověděl? Rozdělte se do dvojic a rozhovor zrealizujte.

str. 95, cv. 4
Zopakujte si vše, co víte o mimoslovní komunikaci. Poté si prohlédněte značky ve cvičení a řekněte, co vyjadřují. Vytvořte další značky i s popiskem zákazu/příkazu (úkol b).

str. 101, cv. 1
I obrazový materiál, jako jsou mapy, je jistým druhem komunikace, neboť nám poskytuje určité informace. Co všechno můžete vyčíst z této mapy? Pracujte všichni společně.

str. 103, cv. 5b)
Splňte úkol dle zadání v učebnici. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Váš komiks by měl obsahovat alespoň jeden rozhovor.

str. 113, cv. 1
Jednotlivé texty ve cvičení přečtěte podle rolí. Zaměřte se na správnou výslovnost, tempo, pauzy, barvu hlasu, intonaci, hlasitost apod. Při čtení jednotlivých rolí zkuste vhodně využívat i gesta a mimiku, zohledněte různé komunikační situace. Poté diskutujte o tom, jak se vám to povedlo.

str. 118, cv. 11
Na internetu vyhledejte knižní a filmový trailer vztahující se k jednomu dílu. Oba zhlédněte a posuďte, v čem se shodují a v čem se liší. Řekněte, jak pracují s jazykem, které konkrétní jazykové prostředky využívají, které prostředky ovlivňování a přesvědčování – ať už v části audiovizuální, nebo jazykové – se v nich uplatňují. Na jaké publikum cílí? Co mají společného s reklamou? Jak se lze reklamní manipulaci nejlépe bránit.

str. 119, cv. 1
Přečtěte si úryvek z *Máje* od Karla Hynka Máchy a poté zhlédněte trailer filmu, který byl na motivy *Máje* natočen: https://www.csfd.cz/film/222345-maj/videa/. Porovnejte text a audiovizuální složku traileru. Jak na vás trailer působí? Přesvědčil by vás, abyste si přečetli knihu? S jakými prvky trailer pracuje, aby zaujal potenciálního diváka/čtenáře a přitáhl jeho pozornost? V čem spatřujete manipulativnost filmových trailerů?

str. 121, cv. 8
Zopakujte si rozdíl mezi verbální a neverbální komunikací. Poté splňte úkol s využitím neverbální komunikace. Jednotlivá zpracování si ve třídě představte a zhodnoťte.

str. 121, cv. 10
Vyberte si jeden pocit (radost, smutek, strach) a vyjádřete jej pantomimou. Uhodli vaši spolužáci, co jste se snažili pomocí gest, mimiky a pohybů těla vyjádřit? Pokud ne, zamyslete se nad tím, co je potřeba zlepšit.

str. 123, cv. 2c)
Rozdělte se do dvojic a veďte rozhovor, ve kterém si budete vzájemně pokládat otázky vycházející z textu.

str. 124, cv. 5
Vyberte si jednu osobnost (vědec/vědkyně) ze cvičení a vymyslete tři otázky, na které byste se jí chtěli zeptat. Poté si vylosujte spolužáka ze třídy, položte mu své otázky a on by se měl v roli vybrané osobnosti pokusit je zodpovědět. Dodržujte zásady správně vedeného dialogu. Nakonec se zamyslete nad tím, jak jste se při takovém rozhovoru cítili – jak v roli tazatele, tak v roli tázaného. Objevilo se v rozmluvě něco, co vás zasáhlo, znepokojilo, urazilo, překvapilo, …? Posuďte, jaký byl komunikační záměr tohoto rozhovoru a zda došlo k jeho naplnění.

str. 124, cv. 7
Na internetu vyhledejte příklad rozhovoru na téma Alfons Mucha (jeho život a/nebo tvorba).

str. 125, cv. 8
Úkol zpracujte jako reklamní plakát. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Jednotlivé plakáty si ve třídě představte a posuďte z hlediska působení na adresáta.

str. 125, cv. 9

Ve cvičení najdete názvy fantastických (a tedy neexistujících) rostlin. Splňte úkol dle zadání v učebnici: nakreslete vybranou rostlinu a napište o ní krátký výklad. Poté se zamyslete nad tím, jak bychom jedním slovem označili falešnou zprávu na internetu, která by přinášela informace o této rostlině jako o skutečně existující. Jak by taková zpráva asi vypadala? Jaké jazykové prostředky by volila? Setkali jste se někdy s takovými zprávami? Proč vlastně vznikají a co je jejich cílem? Kdo je asi vytváří a rozšiřuje?

str. 129, cv. 8
Splňte úkol dle zadání v učebnici. Poté uspořádejte besedu s žáky nižších ročníků nad tématem vašeho projektu. Nyní jste odborníci na problém, který jste si vybrali a zpracovali, měli byste tak být schopní odpovídat na dotazy spolužáků a vést plnohodnotný rozhovor. Dbejte na to, abyste volili vhodné jazykové prostředky vzhledem k věku a schopnostem vašich spolužáků.

str. 131, cv. 2
Na internetu vyhledejte příklad rozhovoru s Robertem Fulghumem. Všímejte si, jak je rozhovor veden. Ukažte si na něm znaky rozhovoru.

str. 133, cv. 5b)
Rozdělte se do dvojic a veďte rozhovor s využitím otázek ze cvičení.

str. 137, cv. 4
Na webové stránce https://www.respekt.cz/video/842239-vaclav-havel-novorocni-projev-1990 zhlédněte novoroční projev Václava Havla z r. 1990. Posuďte, zda projev obsahuje všechny náležitosti, které by obsahovat měl. Zopakujte si, co patří k žádoucímu vystupování dobrého řečníka. Obsahuje projev nějaké neverbální prvky? Nad čím se Václav Havel zamýšlí a co by si v blízké době přál? Jaké poselství se snažil lidem předat? K jakému druhu komunikace lze projev zařadit? Jaký byl komunikační záměr tohoto projevu?

str. 138, cv. 1
Interview je rozhovor. Seznamte se s tímto žánrem, který se uplatňuje zejména v publicistice. Přečtěte si interview Marka Ebena s Arnoštem Lustigem. Ze kterých částí se interview skládá? Jaké jazykové prostředky využívá? Jak je strukturováno?

Na webové stránce České televize, https://www.ceskatelevize.cz/porady/1093836883-na-plovarne/, vyhledejte, se kterými osobnostmi dělal Marek Eben v pořadu *Na plovárně* interview. Vyberte si jeden díl tohoto pořadu a zhlédněte jej. Zhodnoťte komunikaci (verbální i neverbální) mezi Markem Ebenem a jeho hostem.

str. 139, cv. 2
Splňte všechny dílčí úkoly v tomto cvičení. Jednotlivé rozhovory si ve třídě přehrajte a zhodnoťte z hlediska jazykového projevu, skladby otázek, komunikačního záměru apod.

str. 143, cv. 8
Splňte všechny dílčí úkoly v tomto cvičení. Představte spolužákům dílo, které jste si vybrali, i recenzi, kterou jste na něj sepsali. O čem vaše recenze vypovídá? Zamyslete se nad tím, zda je možné recenzi zařadit mezi komunikační žánry. Pokud ano, uveďte důvody, proč si to

myslíte. Jakým způsobem recenze „komunikuje“ s publikem? Kde se můžete s recenzí nejčastěji setkat? Jaké jsou její typické znaky? Za jakým účelem se recenze píšou?

str. 147, cv. 1
Přečtěte si text cvičení a zopakujte si, co je komunikace a co všechno o ní už víte.

Co víte o znakovém jazyce? Čím se vyznačuje? Kdo ho používá? Lze znakový jazyk studovat na univerzitě? Existuje v ČR nějaké centrum znakového jazyka? Pokud ano, co je jeho náplní a cílem? Informace hledejte na internetu a následně diskutujte o tom, co jste zjistili.

str. 148, cv. 2
Splňte úkol dle zadání v učebnici. Poté uveďte, jaké jsou znaky verbální a neverbální komunikace. Která z nich je pro vás snazší a proč?

str. 148, cv. 3
Splňte úkol dle zadání v učebnici. Která komunikace (ústní vs. písemná) vám více vyhovovala? Zamyslete se nad tím, kdy může být vhodnější ústní, a kdy naopak písemná komunikace.

str. 150, cv. 11
Splňte úkol dle zadání v učebnici. Reklamní slogany si ve třídě představte, porovnejte a zhodnoťte na základě všech kritérií, s nimiž jste se v souvislosti s reklamou již setkali.

8-55 Český jazyk 8

Práce s textem a ilustrací

str. 27, cv. 4

4. a) Rozlište v souvětích poměry slučovací, stupňovací a odporovací.



Hledali ji všude možně, ale pátrání nepřineslo sebemenší stopu. V pralese je jeden strom jako druhej a člověka tam nepotkáš. Hoblík se na Bumku zadíval a v očích měl velký otazník. V Praze je spousta domů a spousta lidí a kdo bydlí skoro v každý domácnosti? Byl to dobrý plán, měl však háček. Raději se kamarádila s klukama, ale to se taky moc nedařilo. Nejenže byl ten vyšetřovatel dost nepořádný, on si navíc nosil práci domů. Zamyšleně se kolébal v památečním houpacím křesle Thonet a zkoumal nalezené ponožky pachatelů. Žil sice bez manželky, nebyl to však žádný lichoň.

(Pavel Šrut: Lichožrouti navždy – vybraná souvětí; ilustrace: Galina Miklínová – upraveno)

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si ilustraci a popište, kdo/co na ní je.
- Víte, jak se malá postava vpravo jmenuje? Kdo to asi může být?
- Co všechno můžete o této postavě říct? (Nápověda: jak vypadá, jak se tváří, co dělá, …)
- Je možné z ilustrace odhadnout, o čem příběh asi bude?
- K ilustraci vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Podle textu pojmenujte postavu na ilustraci.
- Kolik postav v textu vystupuje?
- Jak na vás postava na ilustraci působí? Jaké pocity ve vás vyvolává?
- Co asi znamená slovo „lichoň“?
- Porovnejte svůj původní odhad podle ilustrace („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Zkuste odhadnout, jakou technikou byla ilustrace vytvořena (kresba vs. malba).
- Jak na vás působí barevnost ilustrace? Proč asi převažuje tmavá barva? Co může vyjadřovat?
- Na webové stránce https://galinamiklinova.cz/post/151901976324 se seznamte s ilustrátorkou Galinou Miklínovou. Které knížky pro děti například ilustrovala? Co dalšího pro děti vytvořila? Jakou výtvarnou techniku používá?

str. 42, cv. 6

Hoši jezdívali na hřiště bez zavazadel ale tentokráte starý Klapzuba přivlekl ze schodů obrovský kufr který před časem koupil v Berlíně a o němž kluci nikdy nevěděli co v něm vlastně je. Hoši už předtím zpozorovali jeho divnou náladu ale nedovedli si ji vysvětlit.

Mužstvo Barcelony už bylo dávno na hřišti pětačtyřicet tisíc lidí kolem řvalo pískalo a troubilo soudce a auťáci chodili jako vyjevení a Klapzubáci nebyli nikde. Konečně se něco v černém davu před klubovnou zabělalo míč vyletěl vysoko do vzduchu a Klapzubova jedenáctka nastoupila. Pětačtyřicet tisíc lidí rázem umlklo ale vzápětí se hrozně rozchechtalo. Co svět světem stojí a kope do kulatého míče ještě nikdy se neobjevilo na trávníku tak vyadjustýrované mužstvo! Jejich nohy byly tlusté jako pařezy a kdo je viděl zblízka poznal že mají pod punčochami přivázány holeně jako se nosívaly když byla kopaná ještě v začátcích. Ti chlapci které celý svět znal jako nejštíhlejší a nejsvižnější jinochy měli dnes nehorázná panděra a po celém těle zdáli se pod dresem přetékati tukem! Klapzubáci měli na sobě kaučukový krunýř do něhož byl napumpován vzduch!



Aleantarovi se zklamáním protáhl nos a mužstvo Barcelony nastoupilo velmi zaraženě. Zaraženo bylo i barcelonské obecenstvo jen v prostřední lóži se kdosi smál. Byl to starý Klapzuba který tam hulil z fajfky a dusil v sobě smích až mu slzy tekly po tvářích.

(Eduard Bass: Klapzubova jedenáctka, ilustrace: Josef Čapek – upraveno)

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si ilustraci a popište, kdo/co na ní je.
- Koho vám postavy připomínají? Co asi dělají?
- Je možné z ilustrace odhadnout, o čem příběh bude?
- K ilustraci vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Podle textu řekněte, kdo je na ilustraci.
- Která pasáž z textu se k ilustraci nejlépe hodí? Přečtěte ji.
- Kde se děj příběhu odehrává? Zobrazuje to také ilustrace?
- Která z postav, o níž pojednává text, není zachycena na ilustraci?
- Vlastními slovy zkuste vysvětlit význam slova „vyadjustýrovaný“.
- Porovnejte svůj původní odhad podle ilustrace („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Zkuste odhadnout, jakou technikou byla ilustrace vytvořena (kresba vs. malba).
- Kdybyste měli ilustraci vybarvit, jaké barvy byste použili a proč?
- Spisovatel Josef Čapek je významný český malíř a ilustrátor. Na některá jeho díla se můžete podívat například na této webové stránce: https://citarny.com/knihy/autori/cesko-ilustratori/apek-josef. Koho Josef Čapek rád kreslil? Líbí se vám tyto obrázky? Co je jejich typickým znakem? Podle čeho poznáme, že je vytvořil Josef Čapek?

str. 99, cv. 6

Dokud vojvoda Čech vládl, panovaly všude řád a kázeň. Byl' každý v rodu opatřen a chudým se stal jenom ten, jenž nechtěje pracovat, byl vyobcován. Než jak lid osiřelý po smrti Čechově neměl správce, kazil se a právo hynulo. Když se zlo den ode dne rozmáhalo, sešli se starší rodu k mohyle Čechově, a vzpomínajíce na mrtvého, pravili mezi sebou: „Vyhledejme sobě vojvodu.“ I uradili se, aby Lech, bratr Čecha, přijal na sebe vládu lidu. Lech však, nemaje v úmyslu v Kouřimště zůstat, odepřel, ale poradil jim za správce a soudce Kroka. I poslechli Lechovy rady. Posadivše ho na stolici nad hrobem Čechovým, vstavili mu Čechovu čepici na hlavu. Krok pak českou zemí vládl. Jsa vojvodou, sídlil na Budči.



(Alois Jirásek: Staré pověsti české; ilustrace: Mikoláš Aleš – upraveno)

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si ilustraci a popište, kdo/co na ní je.
- Kdo asi může být muž sedící na koni?
- Popište oděv tohoto muže.
- Co je na ilustraci v popředí a co v pozadí?
- Je možné z ilustrace odhadnout, o čem příběh asi bude?
- K ilustraci vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Přečtěte text a řekněte, jak s ním ilustrace souvisí.
- Lze z textu poznat, kdo je muž sedící na koni?
- Která pasáž z textu se k ilustraci nejlépe hodí? Lze to vůbec určit?
- Kde se děj příběhu odehrává? Zobrazuje to také ilustrace?
- Ukažte si na mapě místa, o kterých se píše v textu.
- Znáte pověst o Čechovi? Znáte i pověst o Krokovi a jeho dcerách? Připomeňte si je.
- Porovnejte svůj původní odhad podle ilustrace („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Zkuste odhadnout, jakou technikou byla ilustrace vytvořena.
- Kdybyste měli ilustraci vybarvit, jaké barvy byste použili a proč?
- Na webových stránkách https://sbirky.ngprague.cz/katalog?author=Mikol%C3%A1%C5%A1%20Ale%C5%A1 a https://archiv.narodni-divadlo.cz/umelec/983 si prohlédněte další díla Mikoláše Alše. Popište jeho výtvarný styl.

str. 115, cv. 4

4. a) Přečtěte si následující text písničkářky Radůzy.

Kožíšek



Je Štědrej den. Máma strojí stromeček. Umělej. Borovičku. Lezu po zemi a do krabic a máma mě odhání. Některý kuličky jsou sypaný sněhem. Vypadá to jako cukr. Vezmu tu největší a zkouším ten cukr olíznout. Nejde to. Tak se do ní zakousnu jako do jabka. Vůbec to nechutná jako jabko. Máma křičí. Bojí se o mě. Snad jsem toho nesnědla moc. Nechutnalo to ani jako cukr. Máma telefonuje na pohotovost. Má mi prej udělat hodně kaše. Jím kaši a koukám na

Aktivity po čtení

- Prohlédněte si podobu obálky knihy *Čáp nejni kondor* u textu cvičení. Obálku zhodnoťte podle následujících kritérií:

  Estetika a vizuální přitažlivost
  - Jak působí obálka vizuálně? Je přitažlivá a poutavá na první pohled?
  - Jsou barvy, typografie a obrázky harmonické, nebo působí chaoticky?
  - Je obálka čistá a přehledná, nebo je přeplněná zbytečnými detaily?

  Vztah k obsahu knihy
  - Odpovídá design obálky tématu knihy? Vyjadřuje nějakým způsobem obsah nebo žánr?
  - Je obálka schopná zprostředkovat základní náladu knihy (např. napětí, romantiku, dobrodružství, humor)?
  - Jaký příběh nebo emoce obálka vyvolává? Podněcuje čtenáře k tomu, aby knihu otevřel a začal číst?

  Typografie a čitelnost
  - Jak je zvoleno písmo (font)? Je čitelné (zejm. název knihy a jméno autora)?
  - Je písmo vhodné pro daný žánr? Například pro detektivky a thrillery se hodí silné, ostře tvarované písmo, zatímco pro romány pro ženy mohou být vhodná jemnější a elegantnější písma.
  - Je hierarchie textu (názvy, jména, podtitulky) jasná a přehledná?

  Originalita a jedinečnost
  - Je obálka originální, nebo se podobá mnoha jiným knihám ve stejné kategorii?
  - Je koncept obálky inovativní, nebo se opírá o osvědčené grafické vzory?

  Cílová skupina
  - Je design přizpůsobený cílové skupině čtenářů? Například pro děti by obálka měla být barevná a hravá, pro dospělé může mít serióznější, sofistikovanější vzhled.
  - Zohledňuje obálka preference čtenářů, pro které je kniha určena (např. mladí dospělí, odborná literatura, fantasy fanoušci)?

  Zaměření na trh
  - Odpovídá design obálky trendům na trhu? Vypadá kniha moderně, nebo je zcela odlišná od současných grafických vzorů?
  - Působí obálka profesionálně a věrohodně, nebo je design amatérský a nepřitažlivý?

  Využití prostoru
  - Jak je obálka vyvážena? Je zde efektivní využití prostoru, nebo působí nějaká část přetíženě, zatímco jiná je příliš prázdná?

str. 122, cv. 1

Hamr



Železná ruda se v českých zemích tavila již v 1. tisíciletí př. n. l. (doba halštatská a laténská). Ani středověk se bez železa neobešel. Až do 13. století existovaly v českých zemích malé hutě, které zásobovaly pouze nejbližší hradiště či feudální dvorec. Rudu hutníci získávali sběrem z povrchových nalezišť. Železná ruda (obvykle zvětralé, snadno tavitelné hnědely) se tavila v jámových výhních zahloubených do země. Výhně měly u dna struskovou výpusť a ke zvýšení výkonu se užívalo dmýchání ručně poháněnými měchy. Jámové pece pracovaly při nízké teplotě (kolem 1 300 °C), takže redukce rudy byla nedostatečná a nejméně polovina železa zůstala ve strusce. Řada takových hutí působila v 11. a 12. století na území dnešní Prahy i v nedalekých Nučicích, Říčanech a na mnoha dalších místech, kde se nalézaly vhodné suroviny. Hutníky bývali nesvobodní lidé (rudníci, železníci).

S rozvojem středověkého hospodářství potřeba železa stoupala. Od 13. století se železářské pece zdokonalují (objevuje se kusová pec s kamennou vyzdívanou šachtou a velkými měchy, které poháněla snad již vodní kola). Ze 14. století máme první písemnou zprávu o hamru, kde se železo nejen tavilo, ale současně i rozkovávalo. Hamerníci bývali většinou svobodnými lidmi a výrobní kapacita hamru byla na svou dobu veliká, takže hamerníci železo prodávali řemeslníkům do širokého okolí.

Hamr byl významným technickým zdokonalením a podle něho se obvykle celá huť a někdy i železářská osada jmenovala. Kromě tavicí pece (nazývané dýmačka) patřila k hamru šmelcovna (kovárna s velikým kladivem poháněným vodním kolem) a puchýrna (zařízení se stoupami, kde se ruda drtila). Nejvýznamnější střediska středověkého železářství u nás byla v okolí Prahy, na Berounsku a Rokycansku, na Českomoravské vrchovině a ve Slezsku.

(Vlastimil Vondruška: Život ve středověku; ilustrace: Kamila Skopová – upraveno)

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si ilustraci a popište, kdo/co na ní je.
- Co se na ilustraci děje?
- Dokážete odhadnout prostředí, do kterého je ilustrace zasazena?
- Co je na ilustraci v popředí a co v pozadí?
- Které nástroje/přístroje na ilustraci dokážete pojmenovat?
- Je možné z ilustrace odhadnout, do které doby (století) vyobrazená situace patří? Podle čeho to poznáte? Co by mohlo být vodítkem?
- Popište oděv postav.
- K ilustraci vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Přečtěte část textu, která se k ilustraci nejlépe hodí.
- Podle textu pojmenujte prostředí, které ilustrace zachycuje.
- Podle textu pojmenujte všechny předměty/přístroje/nástroje na ilustraci.
- Jak se nazývají osoby, které tam pracují? Co se o nich z textu dozvídáme?
- Vlastními slovy popište, jak hamr pracoval.

- Vyberte si jedno již zaniklé povolání (např. dráteník, palír, hofmistr, ponocný, …) a na vhodném digitálním zařízení zpracujte prezentaci, v níž ho představíte spolužákům. Informace hledejte na internetu.
- Na mapě si ukažte nejvýznamnější střediska středověkého železářství, o kterých se píše v textu.
- S pomocí Internetové jazykové příručky (https://prirucka.ujc.cas.cz) vysvětlete význam slov *hradiště*, *feudální*, *hnědel*, *výheň*, *struska*, *dmýchání*.

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Zařaďte text k funkčnímu stylu.
- Zkuste odhadnout, jakou technikou byla ilustrace vytvořena.
- Kdybyste měli ilustraci vybarvit, jaké barvy byste použili a proč?
- Na webových stránkách https://issuu.com/akropolis/docs/skopova_stara_remesla_issuu a https://issuu.com/knizni_klub/docs/9788027152636 si prohlédněte další ilustrace Kamily Skopové. Porovnejte je z hlediska výtvarné techniky s ilustrací v učebnici.

str. 144–145, cv. 9

9. a) Přečtěte si pozorně následující text.

Souhláskistán

No to je pěkný! Sotva jsem jakžtakž zvládl vyslovit letopočet *„dva tisíce třináct“* s tím zatraceným „tř“, poslední týdny trávím překoktáváním dalšího jazykolamu – *„dva tisíce čtrnáct“*.

Co je to za jazyk, jenž klidně dá čtyři souhlásky za sebou? A ještě horší je to pro rodilého Angličana či Američana, jako jsem já, když první ze čtyř souhlásek *(č)* by v angličtině k vytvoření stejné hlásky vyžadovala souhlásky hned dvě *(ch)*. Takže pro mě je to zoufalý pokus vyslovit pět souhlásek v řadě: *„Chtrn.“* Prostě blázinec.



(ilustrace: Marek Douša)

Připouštím, že i v angličtině je pár hlásek, jež dělají Čechům potíže, jako třeba *th* nebo *„ir“* například ve slově *„girl“*. Ale čeština má tolik hlásek, jež v angličtině neexistují. A to nemluvím jen *o ř*, *ň*, *ď*, *ť*, *ch* nebo hrčivém *r*. To jsou pouze jednotlivé souhlásky, které v angličtině nemáme.

Skutečný problém nastává, když čeština začne takové souhlásky shlukovat s jinými konsonanty a vytvářet doslova „nevyslovitelné“ skupiny – jako *bř*, *kř*, *př*, *tř*, *šp*, *šr*, *kd*, *vn*, *vz*, *vln*, *hrn*, *čtr*, *škr*, *škv*, či dokonce celá slova, jako *čtvrt*, *mlč*, *smrt*, *skrz*, *strč*, *ztvrdl* či *zmrzl*.

Přiznejte, že tyto zvuky znějí fakt záhadně. Člověk by spíš očekával, že vycházejí ze zkřivených úst Orků – těch hrozivých bytostí z filmu *Pán prstenů* –, když se vrhají na elfy. *„ŠKR! HRN! SMRT! ZMRZ! STRČ!“* Vskutku dokonale autentické zvuky vyrážené z úst člověka, který zrovna někoho mlátí kyjem po hlavě! (…)

Mí čeští přátelé připouštějí, že naučit se česky je dost obtížné. „Gramatika je složitá,“ říkají. Bez kecání. Je to zajímavý kus historie – a pro mě žádné překvapení –, že chlápek, jenž je odpovědný za kodifikaci českého jazyka, Josef Dobrovský, skončil v blázinci. Rád si představuji starého Pepu Dobrovského, jak si tak ve svěrací kazajce sedí ve své vyčalouněné cele a mumlá si pro sebe: „Hmm. Mělo by se správně říkat *před čtyřmi roky*, nebo *před čtyřmi lety*?“

Ale zapomeňme na zatracenou gramatiku. Člověk nemůže ani pomyslet na učení cizího jazyka, pokud hlásky samy vám takzvaně nejdou přes pysky, aniž byste si ukousli jazyk nebo poprskali člověka, s nímž právě hovoříte.

Často mě v této souvislosti napadá, že by Česká republika, země souhlásek, měla navázat obchodní spolupráci s Havají, zemí samohlásek. Mohli byste Havajcům pomoct přidat pár souhlásek do jejich slov typu *oaioai*, *uouoa* a *hooiaioia*. A oni by vám zas na oplátku mohli přihrát nějakou tu samohlásku do všech těch vašich výrazů, jako *plsť*, *vrh*, *drž* anebo do rekordně dlouhého *vzmrskls*.


J. Dobrovský

Upřímně řečeno, někdy si myslím, že jediné možné vysvětlení, proč je český jazyk tím, čím dnes je, tkví v tom, že první lidé, kteří začali mluvit česky, byli sťatí pod obraz. Jak jinak vysvětlit existenci slova jako *čtyři*?

„Kolik piv sis dnes dopřál, Chrudoši?“

„Co, nooo, já nevím, sousede. Troufám si říci, že asi … *čtyři*?“

„Cos pravil?“

„Slyšels. *Čtyři*.“

„Nu dobrá. To stačí. Za opratě svého žebříňáku si dneska cestou domů už nesedneš!“

Ale jo, tak fajn. Žiju tady a chci tu žít dál, takže se budu muset dál učit a procvičovat svou češtinu, ať to trvá, jak chce dlouho. Prostě musím mít trpělivost. Koneckonců, za jedenáct měsíců už začne rok *dva tisíce patnáct* a tenhle letopočet jde alespoň z pusy setsakramentsky snáz.

(Steve Fisher: Reflex 3/2014 – zkráceno)

b) Co je podle autora v češtině nejsložitější?

c) Jakým tónem je celý fejeton psán?

d) Ve kterém jazyce převládají samohlásky?

e) Čeho má, podle autora, čeština nadbytek? Jak by tuto situaci řešil?

f) K fejetonu vymyslete svůj vlastní výstižný a působivý název.

g) Ke každé z následujících skupin hlásek – bř, kř, př, tř, šp, šr, kd, vn, vz, vln, hrn, čtr, škr, škv – vymyslete alespoň jedno slovo, které není uvedené v textu.

h) Vysvětlete slovo* konsonant. *Do kterého vědního oboru byste slovo mohli zařadit?

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si ilustraci na str. 144 a popište, kdo/co na ní je. Co se na ilustraci děje?
- Jaký je vztah mezi postavami na ilustraci? Jak se to odráží v jejich výrazech nebo chování?
- Víte, jak se říká tomuto typu kresby v pravidelně vycházejícím periodiku?
- Co je hlavním tématem kresleného vtipu? Jaký problém nebo situaci vyjadřuje?
- Co vyvolává smích v kresbách tohoto typu obecně?
- K ilustraci vymyslete vlastní komentář do bubliny.

Aktivity při čtení

- Přečtěte text a řekněte, jak s ním ilustrace souvisí.
- Jaký typ humoru je v tomto vtipu použit? (Např. slovní hříčka, ironie, nadsázka, absurdní situace, parodie, …)
- Co by se stalo, kdyby situace na ilustraci byla skutečná? Proč je to v tomto případě vtipné?
- Jaký výraz tváře mají postavy na ilustraci? Jaký to má vliv na celkové vyznění vtipu?

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Může být tento vtip v jiných kulturách nebo pro jiné věkové skupiny také vtipný? Proč ano, proč ne?
- Co tento vtip říká o určitém tématu nebo problému? Jaký postoj k tomu zaujímá?
- Proč si myslíš, že tento vtip má takový účinek na diváka? Jaké pocity vyvolává?
- Na webové stránce Českého rozhlasu, https://liberec.rozhlas.cz/kresleny-humor-jako-fenomen-se-zacal-rozvijet-se-vznikem-novin-mysli-si-9393002, si poslechněte

rozhovor s Martinem Doušou o kresleném humoru. Na základě informací, které jste získali, poté nakreslete vlastní kreslený vtip. Jednotlivé kresby ve třídě sdílejte a porovnejte.

8-55 Český jazyk 8

Práce s ukázkami z knih a s fotografiemi z filmů

str. 9, cv. 1

1. Rozlište v přímé řeči věty jednočlenné, dvojčlenné a větné ekvivalenty. Poznáte, o které filmy jde?

a) Děda Pepík: „Bude se ti tu líbit.“
Profesorka Kája: „Tady se musí žít jako v ráji.“
Děda Pepík: „Jeden druhýho tu drbe, ale když se ztratí prase, tak ho honí celá ves.“

b) Čert Drápal: „Jak si to představuješ?! Tolik práce! A tady u nás! Vždyť nám zničíš dobrou pověst!“

c) Petronel: „V dětství kradla bombóny…“
Uriáš: „Bonbóny!“
Petronel: „… a lkala.“
Uriáš: „Lhala, matlo!“

d) Jenda Dlouhý: „Ty jsi živá?“
Leontýnka: „Javor.“
Jenda Dlouhý: „Říká se jasan.“

I.



III.



II.



IV.



Aktivity před čtením

- Prohlédněte si fotografie a popište, kdo na nich je a co se na nich děje.
- Kolik je tam dětí? Kolik je tam dospělých osob?
- Pojmenujte pohádkové postavy.
- Přiřaďte fotografie k filmům.
- Je možné z fotografií odhadnout, o čem jednotlivé příběhy budou?
- K fotografiím vymyslete vlastní příběhy. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Přiřaďte texty k fotografiím.
- Rozdělte si role a rozhovory podle nich přečtěte.
- Vyberte si jednu fotografii a zjistěte, ze kterého filmu pochází. Poté na internetu vyhledejte informace o daném filmu: kdy vznikl, kdy měl premiéru, kdo ho režíroval, kdo ztvárnil hlavní role, zda získal nějaké ocenění, jak byl přijat diváky, …
- Na základě informací získaných v předchozím bodě vytvořte plakát k vybranému filmu. Plakát by měl být maximálně informační a měl by diváka inspirovat ke zhlédnutí filmu. Pracujte s grafickou i textovou složkou. Využijte vhodné digitální zařízení. Plakáty poté sdílejte ve třídě (např. prostřednictvím interaktivní tabule) a porovnejte.
- Porovnejte svůj původní odhad podle fotografií („o čem text asi bude“) se skutečnými texty. V čem se váš odhad shoduje s texty a v čem se liší?

Aktivity po čtení

- Zhlédněte vybraný film a zkuste se nad ním zamyslet z hlediska jeho zpracování, např. jak pracuje s hudbou, zvukem, světlem, kamerou, zda je přiměřený věku adresáta, … Jak na vás jednotlivé scény působí?
- Vyberte si jednu scénu z filmu a řekněte, jak byste ji natočili jinak. Uveďte důvod i vysvětlení, proč by vaše řešení bylo lepší.
- Většina z uvedených filmů jsou pohádky. Co o žánru pohádky už víte? Jaké jsou jeho typické znaky? Kdo další z českých i světových literátů pohádky psal (popř. sbíral a upravoval)? Jaké pohádky máte nejraději? Představují pro vás pohádky návrat do dětství? S kým máte pohádky v dětství spojené?
- Porovnejte knižní a filmové zpracování pohádek. V čem se shodují a v čem se liší? V čem spočívají přednosti a slabiny jednotlivých zpracování? Diskutujte o tom ve třídě. Můžete pracovat také např. metodou brainstormingu či brainwritingu a s využitím digitálních technologií (např. myšlenková mapa apod.).
- Napište vlastní pohádku a sdílejte ji s ostatními. Nakonec si ve třídě vyberte jednu a dramaticky ji ztvárněte. S představením následně vystupte na besídce. Zaměřte se na posílení týmové spolupráce.
- Porovnejte komunikační záměr fotografie s komunikačním záměrem filmového zpracování.
- Na internetu vyhledejte další ověřené zdroje, které se věnují jednotlivým filmům. Podle čeho poznáte, že se jedná o ověřený zdroj, a ne o bulvární doménu?

Očekávané výsledky učení

Jazyk a jazyková komunikace

- JJK-CJL-001-ZV9-001
  Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-006
  Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.
- JJK-CJL-001-ZV9-008
  Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.
- JJK-CJL-001-ZV9-009
  Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-012
  Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.
- JJK-CJL-001-ZV9-014
  Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.
- JJK-CJL-001-ZV9-015
  Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

Umění a kultura

- UAK-VFV-002-ZV9-006
  Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

- UAK-VFV-003-ZV9-008
  Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.
- UAK-VFV-003-ZV9-009
  Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-HTD-001-ZV9-001
  Zapojuje se do tvůrčího procesu v různých rolích na základě svých schopností, osvojených dovedností a osobních preferencí.
- UAK-HTD-001-ZV9-004
  Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.
- UAK-HTD-001-ZV9-005
  Reflektuje tvůrčí a interpretační proces s využitím základních oborových pojmů.
- UAK-HTD-003-ZV9-008
  Zhodnotí přínos svého zapojení do třídních, školních nebo místních kulturních nebo uměleckých aktivit a projektů.

Klíčové kompetence

KK k učení

- KKU-USU-000-ZV9-001
  Řídí vlastní procesy učení.
- KKU-SMU-000-ZV9-001
  Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KK komunikační

- KKK-VYJ-000-ZV9-001
  Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.
- KKK-POR-000-ZV9-001
  Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.
- KKK-AKN-000-ZV9-001
  Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KK osobnostní a sociální

- KOS-WEL-000-ZV9-001
  Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).
- KOS-SEB-000-ZV9-001
  Pracuje s jedinečností vlastní osobnosti.
- KOS-VZT-000-ZV9-001
  Rozšiřuje okruh vztahů.

KK k podnikavosti a pracovní

- KPP-NAP-000-ZV9-001
  Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.
- KPP-ZDR-000-ZV9-001
  Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

- KPP-REA-000-ZV9-001
  Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.
- KPP-TYM-000-ZV9-001
  Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

KK k řešení problémů

- KRP-RPS-000-ZV9-001
  Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.
- KRP-VED-000-ZV9-001
  Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.
- KRP-KRP-000-ZV9-001
  Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KK kulturní

- KKT-KON-000-ZV9-001
  Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.
- KKT-UMK-000-ZV9-001
  Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.
- KKT-SVJ-000-ZV9-001
  Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KK digitální

- KDI-DAT-000-ZV9-001
  Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.
- KDI-ZAP-000-ZV9-001
  Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.
- KDI-TDO-000-ZV9-001
  Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

str. 18, cv. 5

5. Určete v souvětích počet vět a doplňte čárky.



Když se Nicholas Winton v prosinci 1938 vypravoval na lyžařskou dovolenou do Švýcarska zavolal mu jeho přítel Martin Blake: „Přijeď za mnou do Prahy protože tu je spousta práce."

Winton na dovolenou nejel a zachránil stovky dětí před hrůzným osudem. Uhodl proč v Československu potřebují jeho pomoc. Na rozdíl od svých krajanů byl zcela přesvědčen že Hitlerova nenasytnost se neukojí mnichovskou dohodou že jen vzroste jeho chuť pozřít i zbytek Československa. Věděl že válka vypukne co nevidět a že nemůže ztrácet čas. Jakmile si promluvil s Blakem a zhodnotil situaci veškerou svou energii vložil do organizování akce na záchranu ohrožených dětí. Během tří týdnů zřídil v Praze kancelář vyslechl stovky zoufalých rodičů sestavil seznamy s osobními údaji a fotografiemi dětí a ujal se neradostného úkolu rozhodnout které případy jsou nejnaléhavější. Rozrušeným rodičům vysvětloval že pokud chtějí dostat své děti do bezpečí musí se od nich odloučit. My patřili k těm šťastným. Kdybychom zůstali ve své zemi vlaky do kterých bychom potom nasedli by nesměřovaly do Británie ale do koncentračních táborů.

Až do února 1988 jsme nevěděli že pan Winton existuje. Objevily ho britské sdělovací prostředky. Někteří z nás měli tu možnost setkat se s ním ve studiu londýnské televize a mohli mu osobně poděkovat. Stal se vlastně otcem největší rodiny na světě protože naši rodiče zahynuli tam kde bychom skončili i my kdyby on včas a rychle nezasáhl.

(Věra Gissingová: Perličky dětství – upraveno)

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si fotografii a popište, kdo na ní je a co se na ní děje.
- Kolik je tam dětí? Jak jsou oblečené? Kam se asi chystají?
- Kolik je tam dospělých osob a co dělají?
- Je možné z fotografie odhadnout dobu, do které je tento výjev situován?
- Je možné z fotografie odhadnout, o čem příběh asi bude?
- K fotografii vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Podle textu řekněte, jakou dějinnou událost fotografie zachycuje.
- Fotografie pochází z dokumentárního filmu *Nickyho rodina*, který je věnován Nicholasi Wintonovi a jeho „záchranné akci" na začátku 2. světové války známé pod názvem „Wintonovy děti". Co jste se o Nicholasi Wintonovi dozvěděli z textu? Kdo to byl a co výjimečného udělal?
- Který okamžik Wintonovy záchranné akce fotografie nejspíš zachycuje?
- Na webové stránce https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/historie/nicholas-winton-narozeni-druha-svetova-valka_2005191102_pj se seznamte s celým příběhem Nicholase Wintona. Zhlédněte i video, které je u článku připojeno. Jak na vás informace, které jste se dozvěděli, působí? Které pocity ve vás tento příběh vyvolává? Jak byste Nicholase Wintona charakterizovali?
- Na základě informací z článku, s nímž jste se seznámili v předchozím bodě, odhadněte, jak by se asi vyvíjela historie, kdyby se Winton rozhodl odcestovat na lyžařskou dovolenou do Švýcarska, a neodjel tak za Martinem Blakem do Prahy. Napište o tom krátkou esej. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem.

- Porovnejte svůj původní odhad podle fotografie („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?
- Porovnejte komunikační záměr textu s komunikačním záměrem fotografie (popř. filmového zpracování).

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Připomeňte si situaci ve společnosti na našem území na počátku 2. světové války. Jaký význam má příběh Wintonových dětí z hlediska historie? Jaký z hlediska lidskosti?
- Na webové stránce https://www.csfd.cz/film/252093-nickyho-rodina/videa/ se seznamte s filmem Mateje Mináče *Nickyho rodina*, který byl na základě této dějinné události natočen. Podle čeho dostal film nejspíš název? Máte-li možnost, film zhlédněte. V opačném případě zhlédněte filmové trailery na výše zmíněné webové stránce. Vlastními slovy popište, jak na vás ukázka z filmu působí. Jaké pocity ve vás vyvolává? Porovnejte s pocity, které ve vás vyvolalo přečtení úryvku z knihy *Perličky dětství* v učebnici. Jakými prostředky působení na adresáta disponuje filmové zpracování oproti textu?
- Zamyslete se nad tím, jaký přínos má filmové zpracování pro vás samotné i pro širší komunitu, například z hlediska společenského přesahu. Jak byste popsali filmové zpracování po formální stránce?
- V čem spatřujete význam zpracování určité dějinné události audiovizuální formou? Porovnejte tento druh zpracování s knižním zpracováním. Hledejte shody a rozdíly, výhody a nevýhody obou typů zpracování.
- Jak jste si představovali Nicholase Wintona po přečtení textu? Jak na vás působil v ukázce z filmu? Jaký význam má Wintonův počin pro lidstvo?
- Diskutujte ve třídě o tom, do jaké míry lze filmové zpracování považovat za důvěryhodný zdroj historického poznání. Porovnejte, jak je daná událost zobrazena v historických pramenech, jak v literatuře (např. kniha *Perličky dětství*) a jak ve filmovém zpracování.
- Na internetu vyhledejte další ověřené zdroje, které se věnují Nicholasi Wintonovi, filmovým a knižním zpracováním jeho příběhu.
- Na webové stránce https://www.filmovyprehled.cz/cs/person/7608/matej-minac zjistěte, jaká ocenění získal Matěj Mináč za film *Nickyho rodina*.

Očekávané výsledky učení

Jazyk a jazyková komunikace

- JJK-CJL-001-ZV9-001
  Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-006
  Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.
- JJK-CJL-001-ZV9-008
  Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.
- JJK-CJL-001-ZV9-009

Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.

- JJK-CJL-001-ZV9-012
  Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.
- JJK-CJL-001-ZV9-014
  Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.
- JJK-CJL-001-ZV9-015
  Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

Umění a kultura

- UAK-VFV-002-ZV9-006
  Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-VFV-002-ZV9-007
  Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.
- UAK-VFV-003-ZV9-008
  Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.
- UAK-VFV-003-ZV9-009
  Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

Člověk a společnost

- CAS-DEJ-001-ZV9-001
  Přiřadí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.
- CAS-DEJ-001-ZV9-002
  Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.
- CAS-DEJ-001-ZV9-003
  Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.
- CAS-DEJ-001-ZV9-009
  Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti.
- CAS-DEJ-001-ZV9-012
  Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních režimů.

Klíčové kompetence

KK k učení

- KKU-USU-000-ZV9-001
  Řídí vlastní procesy učení.
- KKU-SMU-000-ZV9-001
  Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KK komunikační

- KKK-VYJ-000-ZV9-001
  Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.
- KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

- KKK-AKN-000-ZV9-001
  Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KK osobnostní a sociální

- KOS-ODO-000-ZV9-001
  Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.
- KOS-EMP-000-ZV9-001
  Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KK k občanství a udržitelnosti

- KOB-RES-000-ZV9-001
  Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.
- KOB-ZPS-000-ZV9-001
  Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KK k řešení problémů

- KRP-RPS-000-ZV9-001
  Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.
- KRP-VED-000-ZV9-001
  Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.
- KRP-KRP-000-ZV9-001
  Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KK kulturní

- KKT-KON-000-ZV9-001
  Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.
- KKT-UMK-000-ZV9-001
  Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.
- KKT-SVJ-000-ZV9-001
  Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.
- KKT-IDR-000-ZV9-001
  Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KK digitální

- KDI-DAT-000-ZV9-001
  Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.

str. 24, cv. 16

16. a) Doplňte do textu čárky a určete druh vedlejších vět.

Dodnes nevyužit zůstává Cimrmanův způsob separace průtokových poznatků. V pololetí provedl Cimrman prověrku vědomostí svých žáků a její výsledek byl skličující. Ukázalo se že si děti pamatují pouze jednu desetinu toho čemu se ve škole učily. Devět desetin poznatků bylo průtokových – laik by řekl že šly jedním uchem tam a druhým ven. Tehdy Cimrman vymyslel speciální metodu výuky aby v procesech pamatování a zapomínání udělal jednou provždy pořádek. Přímo určil kterou látku si mají žáci zapamatovat a kterou zapomenout. Látka pro zapamatování zabírala jednu desetinu a látka pro zapomenutí devět desetin učební doby. Odpovídalo to přesně statistickému průzkumu.

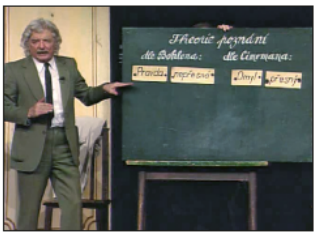

Pro tyto dvě oblasti učiva zavedl Cimrman dva názvy: pomněnka a zapomněnka. Přestože se žáci učili obojímu směli si zapamatovat jen pomněnku. Cimrman velice rafinovanými chytáky zkoušel zda si žáci nepamatují i zapomněnku. Když tímto obráceným způsobem zkoušel užíval pochopitelně i obrácený způsob klasifikace.

(Ladislav Smoljak, Zdeněk Svěrák: Vyšetřování ztráty třídní knihy – upraveno)

b) Znáte Divadlo Járy Cimrmana? Kdo byl Jára Cimrman? Víte, kde se nachází jeho rozhledna?

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si fotografii a řekněte, kdo na ní je a co dělá.
- Znáte jméno filmového a divadelního režiséra, scénáristy a herce z fotografie?
- Co o tomto umělci víte? Pokud jste umělce nepoznali, můžete se o něm poučit například na těchto webových stránkách: https://www.csfd.cz/tvurce/943-ladislav-smoljak/prehled/. Poté vytvořte informační plakát pro mladší spolužáky, v němž byste jim tuto osobnost představili. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem. Jednotlivé plakáty mezi sebou sdílejte, porovnejte a zhodnoťte (pracujte prostřednictvím interaktivní tabule).
- S kterým divadlem je umělec na fotografii neodmyslitelně spjat?
- K fotografii vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Podle textu vlastními slovy vysvětlete, jaký je význam „pomněnky“ a „zapomněnky“. Jakým způsobem by se tato separace poznatků mohla promítnout do scénického zpracování?
- Jak by mohl scénograf ztvárnit rozdíl mezi „pomněnkou“ a „zapomněnkou“ na jevišti? Navrhněte způsob, jakým by se pomocí scény, kostýmů a osvětlení dala zvýraznit jejich separace. Jak by změna světel nebo prostoru mohla symbolizovat přechod mezi těmito dvěma oblastmi?
- Jakým způsobem využívá text humor při zobrazování vzdělávacího procesu? Jak by herec mohl na jevišti vyjádřit kontrast mezi „pomněnkou“ a „zapomněnkou“ pomocí komických prvků, například pomocí záměrně přehnané pedagogické metody nebo divadelních triků?
- Porovnejte komunikační záměr textu s komunikačním záměrem fotografie (popř. divadelního zpracování).

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Zhlédněte divadelní inscenaci „Vyšetřování ztráty třídní knihy“ (např. zde: https://www.youtube.com/watch?v=Mqpl6-EthVE), popř. jen její část, kterou uvádí učebnice (od 14:40 do 16:05). Porovnejte, jakým způsobem se text liší od divadelní adaptace a jak se divadelní zpracování odráží ve vnímání postavy Járy Cimrmana. Jaké jsou klíčové momenty, které v divadelní inscenaci získají větší důraz oproti textu?
- Jakým způsobem text „Vyšetřování ztráty třídní knihy“ využívá absurdní humor? Popište, jak by bylo možné ztvárnit Cimrmanovu metodu výuky a prověrky žáků tak, aby diváci pochopili její absurdnost a zároveň se bavili. Jaké herní prostředky by bylo možné využít k tomu, aby byly vtipy a absurdita textu přeneseny na jeviště?
- Co víte o postavě Járy Cimrmana?
- Na webové stránce https://zdjc.cz/cs/ se seznamte se současnou podobou Žižkovského divadla Járy Cimrmana (dále DJC). O historii divadla se můžete poučit např. zde: https://www.cimrman.at. Řekněte, kdo a kdy divadlo založil. Jaké bylo a v současnosti je herecké obsazení divadla? Které hry divadlo uvádí? Kdy měly premiéru? Pro jakého adresáta jsou hry určeny? Jakými prostředky působení na adresáta tyto hry disponují?
- Zamyslete se nad tím, jaký přínos má tato forma divadelního zpracování pro vás samotné i pro širší komunitu, například z hlediska společenského přesahu. Jak byste popsali divadelní zpracování her DJC po formální stránce?
- Diskutujte o pedagogických metodách, které jsou v textu obsaženy. Jak by divadelní zpracování mohlo ironizovat současné vzdělávací systémy prostřednictvím Cimrmanových metod? Jak by se postava Járy Cimrmana mohla vyjadřovat k dnešnímu způsobu výuky?
- V čem spatřujete přínos divadelního zpracování oproti tištěnému textu hry?
- Ve třídě společně diskutujte o tom, do jaké míry lze divadelní zpracování považovat za „lepší“ než zpracování knižní.
- Na internetu vyhledejte další ověřené zdroje, které se věnují Cimrmanovi, potažmo DJC.
- Zamyslete se nad tím, do jaké míry se fenomén Járy Cimrmana stal součástí naší kultury. Můžete se inspirovat např. na webových stránkách České televize: https://www.ceskatelevize.cz/porady/14905570549-stopy-jary-cimrmana/. Myslíte, že by fenomén Járy Cimrmana mohl být součástí českého národního a kulturního dědictví? Svůj postoj podpořte argumenty (Proč ano? Proč ne?).

Očekávané výsledky učení

Jazyk a jazyková komunikace

- JJK-CJL-001-ZV9-001
  Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-006
  Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.
- JJK-CJL-001-ZV9-008
  Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.

- JJK-CJL-001-ZV9-009
  Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-012
  Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.
- JJK-CJL-001-ZV9-014
  Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.
- JJK-CJL-001-ZV9-015
  Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

Umění a kultura

- UAK-VFV-001-ZV9-001
  Uplatňuje a kombinuje při vlastní tvorbě prvky výtvarného umění.
- UAK-VFV-002-ZV9-006
  Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-VFV-002-ZV9-007
  Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.
- UAK-VFV-003-ZV9-008
  Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.
- UAK-VFV-003-ZV9-009
  Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

Člověk a společnost

- CAS-DEJ-001-ZV9-001
  Přiřadí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.
- CAS-DEJ-001-ZV9-003
  Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.
- CAS-VKO-001-ZV9-001
  Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

Klíčové kompetence

KK k učení

- KKU-USU-000-ZV9-001
  Řídí vlastní procesy učení.
- KKU-SMU-000-ZV9-001
  Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KK komunikační

- KKK-VYJ-000-ZV9-001
  Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.
- KKK-POR-000-ZV9-001

Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.

- KKK-AKN-000-ZV9-001
  Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KK k občanství a udržitelnosti

- KOB-ZPS-000-ZV9-001
  Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KK k řešení problémů

- KRP-VED-000-ZV9-001
  Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.
- KRP-KRP-000-ZV9-001
  Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KK kulturní

- KKT-KON-000-ZV9-001
  Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.
- KKT-UMK-000-ZV9-001
  Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.
- KKT-SVJ-000-ZV9-001
  Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.
- KKT-IDR-000-ZV9-001
  Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KK digitální

- KDI-DAT-000-ZV9-001
  Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.
- KDI-TDO-000-ZV9-001
  Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

str. 30, cv. 4

4. a) Vyhledejte souřadná souvětí a doplňte do textu čárky. Určete významový poměr mezi větami.



Miloval jsem Hrabala a chtěl jsem točit. Knížka v té době ještě nevyšla existovala jen v rukopise. Znal jsem jen ukázku kterou otiskli v novinách. Byla to zrovna ta scéna v níž rada Zedníček vyšetřuje jak Hubička razítkoval Zdeničku. Dal jsem dohromady ten nejobyčejnější scénosled a Hrabal podle něj napsal knížku znovu. Párkrát jsme si to ještě vyměnili ale už šlo jen o detaily. Jediný problém téhle krásné spolupráce byl že já nechodím do hospod. Jezdil jsem za ním procházeli jsme se povídali si. Byl na mě hrozně hodný byl to takový můj starší brácha. Přečetl jsem si tehdy všechno dostupné co napsal a našel v něm ten nejlepší vztah k lidem jaký člověk má mít: Dobře lidi znát a přesto k nim neztratit úctu.

I když se v Hrabalovi hodně pije pivo nemyslím že by probouzel touhu po hospodách. Pan Hrabal byl tak trochu zlatokop. To co já vnímám v hospodách jako hlušinu keců blbostí a vytahování z toho on dokáže vyrejžovat zlatá zrnička moudrostí lidských poznání a hlubokých pravd. Já si z jeho knížek odnáším už ty vybrané nugety. Nesnáším hluk motorek a přesto jsem točil první film z prostředí motocyklových závodů. Nemám rád pivo ale natočil jsem film z pivovaru. Nemusíte mi věřit ale je to výhoda. Člověk si udržuje odstup.

(Martin Nezval, Petr Volf: Muž, který zůstává – upraveno)

b) Který režisér v textu vyznává svůj obdiv k Bohumilu Hrabalovi? Ve kterém filmu je scéna, o níž se zmiňuje?

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si fotografii a řekněte, kdo na ní je a co dělá.
- Jaké povolání postavy na fotografii asi vykonávají?
- Kde se děj filmu asi odehrává?
- Zkuste odhadnout, kdy mohl být tento film natočen? Podle čeho to poznáte? Co může být vodítkem?
- K fotografii vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Víte, který režisér vyznává v textu svůj obdiv k Hrabalovi? Pokud nevíte, pátrejte na internetu. Co byste např. napsali do internetového vyhledávače? Podle kterých „nápověd“ z textu můžete režiséra vypátrat?
- Napište referát, v němž tohoto režiséra představíte spolužákům. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím aplikace pro práci s textem.
- Kdo je Bohumil Hrabal? Co o něm víte? Poučte se o něm na internetu. Zamyslete se nad tím, v čem tkví jeho přínos české kultuře vůbec, zasaďte ho do dobového a kulturního rámce. Úkol zpracujte formou myšlenkové mapy. Pracujte s některým z nástrojů pro tvorbu myšlenkových map, např. https://products.aspose.app/diagram/cs/mindmap nebo https://bubbl.us. Jednotlivé myšlenkové mapy sdílejte ve třídě, popř. pracujte všichni společně s jednou myšlenkovou mapou formou brainstormingu.
- V textu vyhledejte, jaký vztah měl režisér k Hrabalovi. Přečtěte všechny věty, které to dokládají. Jak byste to vyjádřili vlastními slovy?
- Porovnejte komunikační záměr textu s komunikačním záměrem fotografie.

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Ve kterém filmu se objevuje scéna, o níž se zmiňuje text? Pokud nevíte, pátrejte na internetu. Poté řekněte, kdo ztvárnil hlavní role a kdy byl film natočen.
- Film zhlédněte a porovnejte s knižním zpracováním (dostupné např. zde: https://web2.mlp.cz/koweb/00/04/47/98/41/ostre_sledovane_vlaky.pdf). Ztvárnili byste některé scény ve filmu jinak? Pokud ano, řekněte jak.
- Knižní zpracování je novelou. Co o tomto žánru víte? Jaké jsou jeho typické znaky? Kdo další z českých literátů novely psal?
- Řekněte, ve které době se děj odehrává, do kterého prostředí byl příběh zasazen, jaké jsou hlavní postavy a co je poselstvím tohoto příběhu. Jaké pocity ve vás příběh vyvolal?
- V ukázce v učebnici se píše o tom, že Hrabal nejprve napsal text, režisér podle něj (v té době podle rukopisu) vytvořil scénosled a na základě něj Hrabal text přepsal. Co myslíte, je toto obvyklý scénář? V čem může být takto přepracovaný text lepší/horší oproti původní verzi?
- Zamyslete se nad tím, jaký přínos má filmové zpracování pro vás samotné i pro širší komunitu, například z hlediska společenského přesahu. Byl tento film nějak oceněn?
- Ve třídě společně diskutujte o tom, do jaké míry lze filmové zpracování považovat za „lepší“ než zpracování knižní. Anebo naopak: do jaké míry je knižní zpracování „lepší“ než filmové? Své tvrzení doložte přesvědčivými argumenty.
- Na internetu vyhledejte další ověřené zdroje, které se věnují diskutovanému filmu, režisérovi nebo Bohumilu Hrabalovi.

Očekávané výsledky učení

Jazyk a jazyková komunikace

- JJK-CJL-001-ZV9-001
  Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-006
  Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.
- JJK-CJL-001-ZV9-008
  Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.
- JJK-CJL-001-ZV9-009
  Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-012
  Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.
- JJK-CJL-001-ZV9-014
  Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.
- JJK-CJL-001-ZV9-015
  Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

Umění a kultura

- UAK-VFV-001-ZV9-001
  Uplatňuje a kombinuje při vlastní tvorbě prvky výtvarného umění.
- UAK-VFV-002-ZV9-006
  Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-VFV-002-ZV9-007
  Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.
- UAK-VFV-003-ZV9-008
  Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.
- UAK-VFV-003-ZV9-009
  Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

Člověk a společnost

- CAS-VKO-001-ZV9-001
  Charakterizuje společenské role, do kterých se ve svém životě dostává, a posoudí, co pro něj znamená příslušnost k rodině, ke škole, ke kultuře, k náboženství, k genderu, k obci, k národu, ke státu.

Klíčové kompetence

KK k učení

- KKU-USU-000-ZV9-001
  Řídí vlastní procesy učení.
- KKU-SMU-000-ZV9-001
  Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KK komunikační

- KKK-VYJ-000-ZV9-001
  Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.
- KKK-POR-000-ZV9-001
  Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.
- KKK-AKN-000-ZV9-001
  Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KK osobnostní a sociální

- KOS-EMP-000-ZV9-001
  Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KK k občanství a udržitelnosti

- KOB-ZPS-000-ZV9-001
  Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KK k řešení problémů

- KRP-RPS-000-ZV9-001
  Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.

- KRP-VED-000-ZV9-001
  Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.
- KRP-KRP-000-ZV9-001
  Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KK kulturní

- KKT-KON-000-ZV9-001
  Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.
- KKT-UMK-000-ZV9-001
  Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.
- KKT-SVJ-000-ZV9-001
  Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.
- KKT-IDR-000-ZV9-001
  Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.
- KKT-IDR-000-ZV9-001
  Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KK digitální

- KDI-DAT-000-ZV9-001
  Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.
- KDI-ZAP-000-ZV9-001
  Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.
- KDI-TDO-000-ZV9-001
  Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

str. 46, cv. 1

1. Ve větách vyhledejte oslovení a doplňte čárky. Které výpovědi (věty) patří k fotografiím z filmů?

Ale já jsem to pane učiteli neudělal schválně. Milý Ježíšku k Vánocům bych si přál autíčko na ovládání. Babičko proč máš tak velké oči? Já to tedy beru šéfe. Marečku podejte mi pero. Kdo vchází do tvých snů má lásko? Máš má ovečko dávno spát. Budulínku dej mi hrášku. Kdepak ty ptáčku hnízdo máš? Šmankote babičko čaruj. Pane doktore vy všechno zlehčujete. Pane Bože co se tady děje? Nebuď drzý chlapče. Já už budu hodný dědečku. Jak si to představuješ člověče? Fando už mi jdeš s tou pracovitostí na nervy! Lotrando už umím polku! Poslechni Otíku ty bys do tý Prahy chtěl? Co jste tady prováděli vy uličníci jedni nezvedení! Zahradníku zavaž mi střevíček! Proč je strýčku moře slané?

I. 

II. 

III. 

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si fotografie a popište, kdo na nich je a co se na nich děje.
- Která z postav na každé fotografii je asi hlavní postavou filmu? Lze to z fotografií vůbec poznat?
- Přiřaďte fotografie k filmům.
- Co vám jednotlivé fotografie říkají o stylu filmu? Může to být komedie, drama, sci-fi nebo jiný žánr? Proč si to myslíte?
- Pojmenujte postavy na fotografiích. Pokud jste film neviděli, zkuste odhadnout, jak by se tyto osoby mohly jmenovat.
- Lze z fotografií poznat, kde a v jaké době se bude děj filmu odehrávat?
- Jaký příběh může být spojen s každou fotografií?
- Co myslíte, že se mohlo stát před/po okamžiku zobrazeném na fotografii?
- Jaké téma nebo poselství může každý film přinášet na základě dané fotografie?
- K fotografiím vymyslete vlastní příběhy. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Přiřaďte k fotografiím vhodné věty.
- Vyberte si jednu fotografii a na internetu vyhledejte informace o daném filmu: kdy vznikl, kdy měl premiéru, kdo ho režíroval, kdo ztvárnil hlavní role, o jaký žánr se jedná, zda získal nějaké ocenění, jak byl přijat diváky, …
- Na základě informací získaných v předchozím bodě vytvořte plakát k vybranému filmu. Plakát by měl být maximálně informační a měl by diváka inspirovat ke zhlédnutí filmu. Pracujte s grafickou i textovou složkou. Využijte vhodné digitální zařízení. Plakáty poté sdílejte ve třídě (např. prostřednictvím interaktivní tabule) a porovnejte. Oceňte některý plakát svých spolužáků a uveďte, proč jste si vybrali právě jej.

Aktivity po čtení

- Zhlédněte vybraný film a zkuste se nad ním zamyslet z hlediska jeho zpracování, např. jak pracuje s hudbou, zvukem, světlem, kamerou, zda je přiměřený věku adresáta, …

Jak na vás jednotlivé scény působí? Jaký dojem ve vás film jako celek vyvolává? Jak jste se při jeho sledování cítili?

- Zopakujte si, co je recenze. Poté na vybraný film napište recenzi. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace pro práci s textem. Některé recenze si ve třídě přečtěte. Shoduje se vaše zhodnocení filmu s hodnocením někoho ze třídy?
- Vyberte si jednu scénu z filmu a řekněte, jak byste ji natočili jinak. Uveďte důvod i vysvětlení, proč by vaše řešení bylo lepší.
- Představte si, že jste v roli hlavní postavy na vybrané fotografii. Co byste cítili?
- Kdyby měl tento film jiný konec, jak by vypadal? Zkuste napsat jeho scénář.
- Co víte o žánru komedie? Pátrejte na internetu a své poznatky sdílejte v diskusi se spolužáky.
- Porovnejte komunikační záměr fotografie s komunikačním záměrem filmového zpracování.
- Na internetu vyhledejte další ověřené zdroje, které se věnují jednotlivým filmům. Podle čeho poznáte, že se jedná o ověřený zdroj, a ne o bulvární doménu?

Očekávané výsledky učení

Jazyk a jazyková komunikace

- JJK-CJL-001-ZV9-001
  Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-006
  Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.
- JJK-CJL-001-ZV9-008
  Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.
- JJK-CJL-001-ZV9-009
  Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-012
  Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.
- JJK-CJL-001-ZV9-014
  Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.
- JJK-CJL-001-ZV9-015
  Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

Umění a kultura

- UAK-VFV-001-ZV9-002
  Realizuje svůj tvůrčí záměr s využitím prostředků výtvarného umění, filmového umění a jejich kombinací.
- UAK-VFV-002-ZV9-006
  Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-VFV-002-ZV9-007
  Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

- UAK-VFV-003-ZV9-009
  Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

Klíčové kompetence

KK k učení

- KKU-USU-000-ZV9-001
  Řídí vlastní procesy učení.
- KKU-SMU-000-ZV9-001
  Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KK komunikační

- KKK-VYJ-000-ZV9-001
  Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.
- KKK-POR-000-ZV9-001
  Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.
- KKK-AKN-000-ZV9-001
  Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KK osobnostní a sociální

- KOS-WEL-000-ZV9-001
  Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).
- KOS-VZT-000-ZV9-001
  Rozšiřuje okruh vztahů.

KK k podnikavosti a pracovní

- KPP-NAP-000-ZV9-001
  Využívá příležitosti a výzvy pro rozvoj v různých oblastech vlastního života.
- KPP-ZDR-000-ZV9-001
  Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.

KK k řešení problémů

- KRP-RPS-000-ZV9-001
  Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.
- KRP-VED-000-ZV9-001
  Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.
- KRP-KRP-000-ZV9-001
  Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KK kulturní

- KKT-KON-000-ZV9-001
  Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.
- KKT-UMK-000-ZV9-001
  Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.
- KKT-SVJ-000-ZV9-001

Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.

KK digitální

- KDI-DAT-000-ZV9-001
  Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.
- KDI-ZAP-000-ZV9-001
  Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.
- KDI-TDO-000-ZV9-001
  Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

str. 48, cv. 3

3. a) V textu vyhledejte neúplné věty.

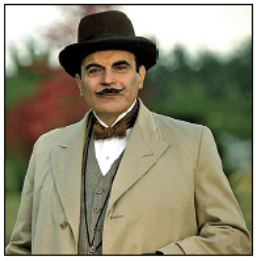

„Připadal vám stejný jako jindy?“
„Docela jo.“
„A když jste byl v kuchyni, ještě než se major Rich vrátil – v té době nepřišel do bytu nikdo?“
„Ne – nikdo.“
„Víte to jistě?“
„No ovšem.“
Georgie mu oznámil, že má na telefonu lady Chattertonovou.
„Haló! Tady Hercule Poirot, madame. Mohl bych mluvit s vaším hostem?“
„Jistěže! A co vy, monsieur Poirot, už jste něco geniálního vypátral?“
„Zatím ne,“ řekl Poirot. „Už to ale možná nebude dlouho trvat.“

(Agatha Christie: Záhada španělské truhly – upraveno)

b) V ukázce je jméno jednoho slavného detektiva. Znáte ještě jiná jména detektivů?

c) Ve skupince si připravte scénku, ve které bude vyšetřovatel vyslýchat svědky krádeže v supermarketu. Vymyslete vhodné otázky a svědci ve svých odpovědích použijí neúplné věty.

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si fotografii a řekněte, kdo na ní je.
- Poznali jste herce na fotografii? Pokud ne, pátrejte na internetu.
- Jakou stěžejní roli ztvárnil? Ve kterém televizním zpracování to bylo?
- Odhadnete z fotografie, které povolání muž v této roli vykonává?
- Zkuste odhadnout, ve které době a kde se děj televizního zpracování odehrává. Podle čeho to poznáte? Co může být vodítkem?

Aktivity při čtení

- Rozdělte si role a text podle nich přečtěte.
- Podle textu určete, jak se jmenuje muž na fotografii ve své filmové roli.
- Co víte o Agatě Christie? Čím se proslavila? Jak bylo na její dílo nahlíženo za jejího života a jak po její smrti? Informace hledejte na internetu. Poté zvolte tři zásadní informace o jejím životě/díle a zpracujte je formou prezentace. Pracujte na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace. Své práce poté sdílejte ve třídě (např. prostřednictvím interaktivní tabule) a porovnejte.
- Ze kterého seriálu pochází fotografie u cvičení?
- Porovnejte komunikační záměr textu s komunikačním záměrem fotografie.

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Na webové stránce https://www.csfd.cz/film/75613-agatha-christie-s-poirot/prehled/ se poučte o seriálu Hercule Poirot. Pokud jste seriál neviděli, zhlédněte alespoň jeden díl (některé díly jsou přístupné na webových stránkách České televize: https://www.ceskatelevize.cz/porady/10111864738-hercule-poirot/) a posuďte jeho zpracování z hlediska filmové tvorby. Subjektivně zhodnoťte, jak se vám seriál líbí, např. z hlediska žánru, tematiky, hereckých výkonů, … Pracujte formou komunitního kruhu.

- V knihovně vyhledejte knihu *Záhada španělské truhly*, popř. jakoukoli jinou knihu od Agathy Christie s detektivem Hercule Poirotem. Knihu nebo alespoň některé pasáže z ní si přečtěte a porovnejte s televizním zpracováním.
- Knižní zpracování je detektivkou. Co o tomto žánru víte? Jaké jsou jeho typické znaky? Kdo další z českých nebo světových literátů detektivní romány psal?
- Ukázka v učebnici je rozhovorem. Zopakujte si znaky rozhovoru. Poté se zamyslete nad tím, jak by mohl rozhovor pokračovat a toto pokračování sehrajte jako scénku.
- Zamyslete se nad tím, jaký přínos má filmové zpracování tohoto žánru pro vás samotné i pro širší komunitu, například z hlediska společenského přesahu.
- Ve třídě společně diskutujte o tom, do jaké míry lze filmové zpracování považovat za „lepší“ než zpracování knižní. Anebo naopak: do jaké míry je knižní zpracování „lepší“ než filmové? Své tvrzení doložte přesvědčivými argumenty.
- Na internetu vyhledejte informace o nejnovějším filmovém zpracování příběhů Hercula Poirota. Kdy tato zpracování vznikla? Kolik jich bylo? Jak se jednotlivé filmy jmenují? Kde se děj odehrává? Kteří herci ztvárnili hlavní role? Porovnejte se seriálovým zpracováním z 90. let minulého století. Jak se od té doby filmová produkce změnila a kam se posunula v souvislosti s novými digitálními technologiemi?

Očekávané výsledky učení

Jazyk a jazyková komunikace

- JJK-CJL-001-ZV9-001
  Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-002
  Vyslovuje v souladu s jazykovou normou česká a běžně užívaná cizí slova a užívá je vhodně vzhledem ke komunikační situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-006
  Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.
- JJK-CJL-001-ZV9-008
  Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.
- JJK-CJL-001-ZV9-009
  Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-012
  Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.
- JJK-CJL-001-ZV9-014
  Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.
- JJK-CJL-001-ZV9-015
  Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

Umění a kultura

- UAK-VFV-002-ZV9-006
  Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-VFV-002-ZV9-007

Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.

- UAK-VFV-003-ZV9-008
  Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.
- UAK-VFV-003-ZV9-009
  Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-HTD-001-ZV9-001
  Zapojuje se do tvůrčího procesu v různých rolích na základě svých schopností, osvojených dovedností a osobních preferencí.
- UAK-HTD-001-ZV9-004
  Využívá postupy a prostředky divadla k vlastní tvorbě, prozkoumávání témat, mezilidských vztahů a situací, poznávání sebe sama.
- UAK-HTD-001-ZV9-005
  Reflektuje tvůrčí a interpretační proces s využitím základních oborových pojmů.
- UAK-HTD-003-ZV9-008
  Zhodnotí přínos svého zapojení do třídních, školních nebo místních kulturních nebo uměleckých aktivit a projektů.

Klíčové kompetence

KK k učení

- KKU-USU-000-ZV9-001
  Řídí vlastní procesy učení.
- KKU-SMU-000-ZV9-001
  Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KK komunikační

- KKK-VYJ-000-ZV9-001
  Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.
- KKK-POR-000-ZV9-001
  Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.
- KKK-AKN-000-ZV9-001
  Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KK osobnostní a sociální

- KOS-EMP-000-ZV9-001
  Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.
- KOS-VZT-000-ZV9-001
  Rozšiřuje okruh vztahů.

KK k podnikavosti a pracovní

- KPP-ZDR-000-ZV9-001
  Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.
- KPP-REA-000-ZV9-001
  Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.
- KPP-TYM-000-ZV9-001
  Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

KK k řešení problémů

- KRP-RPS-000-ZV9-001
  Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.
- KRP-KRP-000-ZV9-001
  Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KK kulturní

- KKT-KON-000-ZV9-001
  Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.
- KKT-UMK-000-ZV9-001
  Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.
- KKT-SVJ-000-ZV9-001
  Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.
- KKT-IDR-000-ZV9-001
  Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KK digitální

- KDI-DAT-000-ZV9-001
  Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.
- KDI-ZAP-000-ZV9-001
  Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.
- KDI-TDO-000-ZV9-001
  Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

str. 49, cv. 2

2. V textu vyhledejte přímou řeč a věty uvozovací a doplňte všechna interpunkční znaménka.



Dívá se shora na sedadla pod sebou která obsadili dva patnáctiletí kluci.

Pak to nevydrží nakloní se ke krajnímu a skoro důvěrně aby to neslyšel celý autobus se ho zeptá Trávníčku víš co si celou cestu říkám?

Ne zvedne k němu chlapec bezelstně oči.

Jestli mě pustíš sednout.

Trávníček si vymění udivený pohled se sousedem pak mu dá svou tašku na klín zvedne se a řekne Jasně.

Tkaloun se tedy posadí. Po chvíli jízdy se obrátí ke klukovi po pravici a stejně polohlasně a jakoby jen zvědavě bez výčitky řekne Taky je mi záhadou Jandáku proč mě nepozdravíte proč neřeknete dobrý den.

Jandák se usměje pokrčí rameny a pak řekne někam před sebe Už nás neučíte ne?

Tkalounovi pár vteřin trvá než ten důvod zpracuje.

Jo takhle pokývá pak hlavou. Vidíš to mě nenapadlo.

(Zdeněk Svěrák: Vratné lahve – upraveno)

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si fotografii a řekněte, kdo na ní je a co dělá.
- Poznali jste herce na fotografii? Pokud ne, pátrejte na internetu.
- Jakou roli ztvárnil? Ve kterém filmu to bylo? Kdo tento film režíroval?
- Odhadnete z fotografie, které povolání muž v této roli vykonává?
- Zkuste odhadnout, ve které době a kde se děj filmu odehrává. Podle čeho to poznáte? Co může být vodítkem?

Aktivity při čtení

- Rozdělte si role a text podle nich přečtěte. Pracujte i s rolí vypravěče.
- Posuďte jazykovou složku textu.
- Podle textu určete, jak se jmenuje muž na fotografii ve své filmové roli.
- Kdo je Zdeněk Svěrák? Co o něm víte? Poučte se o něm na internetu. Zamyslete se nad tím, v čem tkví jeho přínos české kultuře i české společnosti vůbec. Úkol zpracujte formou myšlenkové mapy. Pracujte s některým z nástrojů pro tvorbu myšlenkových map, např. https://products.aspose.app/diagram/cs/mindmap nebo https://bubbl.us. Jednotlivé myšlenkové mapy sdílejte ve třídě, popř. pracujte všichni společně s jednou myšlenkovou mapou formou brainstormingu.
- Ze kterého filmu pochází fotografie u cvičení?
- Porovnejte komunikační záměr textu s komunikačním záměrem fotografie.

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Zhlédněte film *Vratné lahve* a posuďte jeho zpracování. Např. Jak silný a poutavý příběh je? Jak efektivně jej režisér zpracoval? Jak se vyvíjejí postavy? Jak autentické a přesvědčivé jsou herecké výkony? Jak se herci dokážou vcítit do svých rolí? Jaká je kvalita práce s kamerou, osvětlením a záběry? Jak hudba podtrhuje náladu filmu a příběh? Jaká jsou hlavní témata příběhu? Jak film reflektuje společenské, kulturní nebo filozofické otázky? Je film inovativní, nebo se jedná o konvenční příběh? Přináší film něco nového do filmového jazyka nebo žánru? Jak film zapadá do doby, v níž byl

vytvořen? Získal film nějaká ocenění? Pokud ano, jaká? Pracujte formou komunitního kruhu.

- V knihovně vyhledejte knihu *Vratné lahve*, přečtěte ji a porovnejte s jejím filmovým zpracováním.
- Zjistěte, které další Svěrákovy texty (popř. scénáře) se dočkaly filmového zpracování. Pokud jste filmy viděli, povídejte si o nich. Můžete také vytvořit skupiny: každá skupina si vybere jeden film a představí ho ostatním. Jednotliví členové skupiny by měli být schopní zodpovědět otázky vztahující se k vybranému filmu.
- Zamyslete se nad tím, jaký přínos má toto filmové zpracování pro vás samotné i pro širší komunitu, například z hlediska společenského přesahu.
- Ve třídě společně diskutujte o tom, do jaké míry lze filmové zpracování považovat za „lepší“ než zpracování knižní. Anebo naopak: do jaké míry je knižní zpracování „lepší“ než filmové? Své tvrzení doložte přesvědčivými argumenty.
- Na internetu vyhledejte informace o tom, jakým způsobem je Zdeněk Svěrák spjat s českým jazykem.

Očekávané výsledky učení

Jazyk a jazyková komunikace

- JJK-CJL-001-ZV9-001
  Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-008
  Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.
- JJK-CJL-001-ZV9-009
  Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-012
  Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.
- JJK-CJL-001-ZV9-014
  Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.
- JJK-CJL-001-ZV9-015
  Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

Umění a kultura

- UAK-VFV-002-ZV9-006
  Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-VFV-002-ZV9-007
  Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.
- UAK-VFV-003-ZV9-008
  Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.
- UAK-VFV-003-ZV9-009
  Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

- UAK-HTD-001-ZV9-005
  Reflektuje tvůrčí a interpretační proces s využitím základních oborových pojmů.

Klíčové kompetence

KK k učení

- KKU-USU-000-ZV9-001
  Řídí vlastní procesy učení.
- KKU-SMU-000-ZV9-001
  Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KK komunikační

- KKK-VYJ-000-ZV9-001
  Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.
- KKK-POR-000-ZV9-001
  Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.
- KKK-AKN-000-ZV9-001
  Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KK osobnostní a sociální

- KOS-EMP-000-ZV9-001
  Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.
- KOS-VZT-000-ZV9-001
  Rozšiřuje okruh vztahů.

KK k podnikavosti a pracovní

- KPP-ZDR-000-ZV9-001
  Získává zdroje pro aktivity, které přispívají k rozvoji jeho samotného či blízkého okolí.
- KPP-REA-000-ZV9-001
  Realizuje aktivity podle vlastních či skupinových postupů.
- KPP-TYM-000-ZV9-001
  Efektivně přispívá k úspěšné týmové spolupráci.

KK k řešení problémů

- KRP-RPS-000-ZV9-001
  Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.
- KRP-KRP-000-ZV9-001
  Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KK kulturní

- KKT-KON-000-ZV9-001
  Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.
- KKT-UMK-000-ZV9-001
  Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.
- KKT-SVJ-000-ZV9-001
  Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.
- KKT-IDR-000-ZV9-001

Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KK digitální

- KDI-DAT-000-ZV9-001
  Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.
- KDI-ZAP-000-ZV9-001
  Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.
- KDI-TDO-000-ZV9-001
  Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

str. 74, cv. 1

1. Vyhledejte podstatná jména a určete u nich pád, číslo, rod a vzor.



Vešli. Nad hlavami jim vrkal holub. Poslední zvuk zvenčí. Pařížský ruch pohasl. Širé nebe zmizelo. Velebné tóny varhan, mohutné klenby, kamenná a zvuková opona, to všechno je oddělilo od světa. Zastavili se v postranní lodi, vlevo od vchodu mezi druhou a třetí kaplí. Usedli na schody ukryté před pohledy ostatních lidí a schoulili se k sobě ve výklenku pilíře.

(Romain Rolland: Petr a Lucie – upraveno)

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si fotografii a popište, kdo na ní je.
- Co postavy na fotografii dělají a jak se tváří?
- Kde se postavy asi nacházejí?
- Je možné z fotografie odhadnout dobu, do které je tento výjev situován?
- Je možné z fotografie odhadnout, o čem příběh asi bude?
- K fotografii vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Podle textu řekněte, kde se příběh odehrává. Jak na vás text působí? Jakou atmosféru vyjadřuje? Zachycuje nějaký děj?
- Lze podle textu postavy pojmenovat?
- Ukázka pochází z milostné novely *Petr a Lucie* francouzského spisovatele Romaina Rollanda. Na internetu zjistěte bližší informace o tomto spisovateli. Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte jeho medailonek.
- Porovnejte svůj původní odhad podle fotografie („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?
- Porovnejte komunikační záměr textu s komunikačním záměrem fotografie (popř. filmového zpracování).

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Příběh Petra a Lucie se odehrává za 1. světové války. Připomeňte si situaci ve společnosti v tomto období.
- Vyhledejte knihu a přečtěte si ji. Na webové stránce https://www.csfd.cz/film/265774-peter-a-lucia/prehled/ se seznamte s filmem Tibora Rakovského *Peter a Lucia*, který byl na motivy této novely natočen, a film poté zhlédněte. Vlastními slovy popište, jak na vás působí. Jaké pocity ve vás vyvolává? Jakými prostředky působení na adresáta disponuje filmové zpracování oproti textu?
- Vyhledejte, kdy byl film natočen. Porovnejte jej s filmy, které se točí dnes. Jak se od té doby filmová produkce změnila a kam se posunula v souvislosti s novými digitálními technologiemi?
- Zamyslete se nad tím, jaký přínos má filmové zpracování pro vás samotné i pro širší komunitu, například z hlediska společenského přesahu. Jak byste popsali toto filmové zpracování po formální stránce?
- V čem spatřujete význam zpracování určité dějinné události audiovizuální formou? Porovnejte tento druh zpracování s knižním zpracováním. Hledejte shody a rozdíly, výhody a nevýhody obou typů zpracování.

- Diskutujte ve třídě o tom, do jaké míry lze filmové zpracování považovat za důvěryhodný zdroj historického poznání. Porovnejte, jak je daná událost zobrazena v historických pramenech, jak v literatuře a jak ve filmu.
- Na internetu vyhledejte příklad dalších filmů, které zachycují období 1. světové války. Pokud jste je viděli, povídejte si o nich.

Očekávané výsledky učení

Jazyk a jazyková komunikace

- JJK-CJL-001-ZV9-001
  Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-006
  Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.
- JJK-CJL-001-ZV9-008
  Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.
- JJK-CJL-001-ZV9-009
  Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-012
  Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.
- JJK-CJL-001-ZV9-014
  Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.
- JJK-CJL-001-ZV9-015
  Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

Umění a kultura

- UAK-VFV-002-ZV9-006
  Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-VFV-002-ZV9-007
  Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.
- UAK-VFV-003-ZV9-008
  Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.
- UAK-VFV-003-ZV9-009
  Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

Člověk a společnost

- CAS-DEJ-001-ZV9-001
  Přiřadí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.
- CAS-DEJ-001-ZV9-002
  Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.
- CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

- CAS-DEJ-001-ZV9-009
  Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti.

Klíčové kompetence

KK k učení

- KKU-USU-000-ZV9-001
  Řídí vlastní procesy učení.
- KKU-SMU-000-ZV9-001
  Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KK komunikační

- KKK-VYJ-000-ZV9-001
  Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.
- KKK-POR-000-ZV9-001
  Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.
- KKK-AKN-000-ZV9-001
  Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KK osobnostní a sociální

- KOS-ODO-000-ZV9-001
  Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.
- KOS-EMP-000-ZV9-001
  Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.

KK k občanství a udržitelnosti

- KOB-RES-000-ZV9-001
  Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.
- KOB-ZPS-000-ZV9-001
  Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KK k řešení problémů

- KRP-RPS-000-ZV9-001
  Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.
- KRP-VED-000-ZV9-001
  Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.
- KRP-KRP-000-ZV9-001
  Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KK kulturní

- KKT-KON-000-ZV9-001
  Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.
- KKT-UMK-000-ZV9-001

Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.

- KKT-SVJ-000-ZV9-001
  Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.
- KKT-IDR-000-ZV9-001
  Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KK digitální

- KDI-DAT-000-ZV9-001
  Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.
- KDI-ZAP-000-ZV9-001
  Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.
- KDI-TDO-000-ZV9-001
  Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

str. 76, cv. 1

1. a) Vyhledejte přídavná jména a určete u nich druh, pád, číslo, rod a vzor.



A tatínek sháněl rybník. Měl o tom svou představu hluboké, jímavé duše. Rybník obklopený nakloněnými vrbami, sem tam srdcovitý stulík se žlutými kalichy květů a ve vodě prosluněné paprsky plavou kapři jak telata. Za touto představou tatínek přímo letěl jako včela za pylem. Projel kus české země, ale takový rybník na prodej nenacházel. Až v Kročehlavech za ním přišel jeho známý, pan doktor Václavík, veliký, silný chlap, pod nosem fousky. Pan doktor povídal tatínkovi…

(Ota Pavel: Nejdražší ve střední Evropě – upraveno)

b) Který druh přídavných jmen v textu chybí? Uveďte příklad.

c) Před některá podstatná jména, která nejsou rozvita přívlastkem, přidejte přídavná jména a určete je.

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si fotografii a popište, kdo na ní je.
- Jak jsou postavy oblečené?
- Kde se postavy asi nacházejí?
- Je možné z fotografie odhadnout dobu, do které je tento výjev situován?
- Je možné z fotografie odhadnout, o čem příběh asi bude?
- K fotografii vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Podle textu řekněte, kde se příběh bude nejspíš odehrávat.
- Lze podle textu postavy pojmenovat?
- Která postava, o níž se píše v textu, na fotografii chybí? Jak si ji představujete?
- Poznáte některé herce na fotografii? Kdo asi ztvárnil tatínka? Pokud nevíte, pátrejte na internetu. Co jste o tomto herci zjistili? Na vhodném digitálním zařízení s využitím vhodné aplikace vytvořte jeho medailonek. Se kterým divadlem je tento herec spojován a jakou funkci tam vykonával?
- Ukázka pochází z knihy *Smrt krásných srnců*, kterou napsal prozaik, novinář a sportovní komentátor Ota Pavel. Zopakujte si, co o něm z hodin literární výchovy víte. Poté si povídku dočtěte (dostupná např. zde: https://web2.mlp.cz/koweb/00/04/52/92/27/smrt_krasnych_srncu.pdf) a zjistěte, co řekl pan doktor Václavík tatínkovi.
- Porovnejte svůj původní odhad podle fotografie („o čem text asi bude“) se skutečným textem. V čem se váš odhad shoduje s textem a v čem se liší?
- Porovnejte komunikační záměr textu s komunikačním záměrem fotografie (popř. filmového zpracování).

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Na motivy knihy vznikl stejnojmenný film, který zachycuje život smíšené židovsko-české rodiny v předválečných letech i během 2. světové války. Film zhlédněte a odpovězte na následující otázky:
    - Jaký je vztah mezi otcem a synem v tomto filmu? Jak se vyvíjí během příběhu?
    - Jaký význam má postava otce pro hlavního hrdinu? Co se od něj syn učí?

    - Proč se film jmenuje *Smrt krásných srnců*? Jak tento název souvisí s dějem a tématem filmu?
    - Jaké jsou největší obavy nebo strachy hlavního hrdiny? Jak se s nimi vyrovnává?
    - Proč jsou některé scény ve filmu velmi emotivní? Jaké pocity vyvolávají u diváka?
    - Jak válka ovlivňuje postavy ve filmu? Jaký vliv má na jejich životy a vztahy?
    - Film ukazuje válku z pohledu dítěte. Jaký to má dopad na naše pochopení války? Co se děje, když děti zažívají válku?
    - Co si myslíte o scénách, kde postavy čelí těžkým rozhodnutím nebo utrpení? Jak byste se zachovali vy v podobné situaci?
    - Jakým způsobem režisér používá přírodu v tomto filmu? Jaké významy může mít příroda v kontextu příběhu?
    - Jaké filmové techniky (například kamera, střih, zvuk) režisér používá, aby vyjádřil emoce a prohloubil atmosféru filmu?
    - Všimněte si, jak jsou ve filmu zobrazeny některé klíčové momenty (např. scénky se zvířaty, vzpomínky, smrt). Jaký mají význam pro celkový příběh?
    - Jak se hlavní postava – chlapec – mění v průběhu filmu? Jaké jsou jeho klíčové okamžiky růstu?
    - Jak se projevuje vztah mezi postavami během těžkých momentů? Jak se zvyšuje nebo klesá důvěra mezi otcem a synem?
    - Proč jsou některé postavy ve filmu více zranitelné než jiné? Jak film zobrazuje jejich lidskost?
    - Jaký má film historický kontext? Jaký to má dopad na děj?
    - Proč film klade důraz na drobné detaily každodenního života během války, místo aby se soustředil jen na bojové akce?
    - Co se snaží režisér ukázat o rodinných hodnotách a síle rodinných vztahů během těžkých časů?
    - Jaký dojem ve vás zanechal konec filmu? Co si myslíte, že se stalo dál?
    - Pokud byste byli na místě chlapce, jak byste reagovali na některé z dramatických situací, které film ukazuje?
    - Co si myslíte o postavě otce? Jak se snaží chránit svého syna a jaké to má pro něj důsledky?
    - Film ukazuje smrt krásných srnců jako symbol. Jaký význam má tento symbol v příběhu a pro postavy?
- Na internetu vyhledejte, který známý český režisér film režíroval. Vytvořte poutavou prezentaci (např. v PowerPointu) o tomto režisérovi. Využijte znalosti z předchozího bodu. Z volných dostupných zdrojů vkládejte fotografie. Které další filmy tento režisér vytvořil? Které jste viděli? Vyprávějte si o nich.
- Zamyslete se nad tím, jaký přínos má filmové zpracování pro vás samotné i pro širší komunitu, například z hlediska společenského přesahu. Jak byste popsali toto filmové zpracování po formální stránce?
- V čem spatřujete význam zpracování určité dějinné události či epochy audiovizuální formou? Porovnejte tento druh zpracování s knižním zpracováním. Hledejte shody a rozdíly, výhody a nevýhody obou typů zpracování.

- Diskutujte ve třídě o tom, do jaké míry lze filmové zpracování považovat za důvěryhodný zdroj historického poznání. Porovnejte, jak je daná událost zobrazena v historických pramenech, jak v literatuře a jak ve filmu.
- Na internetu vyhledejte příklad dalších filmů, které zachycují období 2. světové války. Pokud jste je viděli, povídejte si o nich.

Očekávané výsledky učení

Jazyk a jazyková komunikace

- JJK-CJL-001-ZV9-001
  Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-006
  Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.
- JJK-CJL-001-ZV9-008
  Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.
- JJK-CJL-001-ZV9-009
  Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-012
  Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.
- JJK-CJL-001-ZV9-014
  Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.
- JJK-CJL-001-ZV9-015
  Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

Umění a kultura

- UAK-VFV-002-ZV9-006
  Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-VFV-002-ZV9-007
  Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.
- UAK-VFV-003-ZV9-008
  Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.
- UAK-VFV-003-ZV9-009
  Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

Člověk a společnost

- CAS-DEJ-001-ZV9-001
  Přiřadí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.
- CAS-DEJ-001-ZV9-002
  Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.
- CAS-DEJ-001-ZV9-003

Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.

- CAS-DEJ-001-ZV9-009
  Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti.
- CAS-DEJ-001-ZV9-012
  Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních režimů.

Klíčové kompetence

KK k učení

- KKU-USU-000-ZV9-001
  Řídí vlastní procesy učení.
- KKU-SMU-000-ZV9-001
  Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KK komunikační

- KKK-VYJ-000-ZV9-001
  Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.
- KKK-POR-000-ZV9-001
  Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.
- KKK-AKN-000-ZV9-001
  Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KK osobnostní a sociální

- KOS-WEL-000-ZV9-001
  Aktivně přispívá ke zvyšování osobního wellbeingu (osobní všestranné pohody).
- KOS-ODO-000-ZV9-001
  Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.
- KOS-EMP-000-ZV9-001
  Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.
- KOS-VZT-000-ZV9-001
  Rozšiřuje okruh vztahů.

KK k občanství a udržitelnosti

- KOB-RES-000-ZV9-001
  Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.
- KOB-ZPS-000-ZV9-001
  Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KK k řešení problémů

- KRP-RPS-000-ZV9-001
  Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.
- KRP-VED-000-ZV9-001
  Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.
- KRP-KRP-000-ZV9-001

Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KK kulturní

- KKT-KON-000-ZV9-001
  Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.
- KKT-UMK-000-ZV9-001
  Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.
- KKT-SVJ-000-ZV9-001
  Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.
- KKT-IDR-000-ZV9-001
  Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KK digitální

- KDI-DAT-000-ZV9-001
  Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.
- KDI-ZAP-000-ZV9-001
  Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.
- KDI-TDO-000-ZV9-001
  Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

str. 138, cv. 1

1. a) Přečtěte si interview, které dělal Marek Eben ve svém pořadu Na plovárně, jejž uváděla Česká televize.



*Když jsem před časem na karlovarském festivalu nahlédl časně ráno do dvorany hotelu Pupp, naskytl se mi zvláštní pohled. Na parketu tančila filmová hvězda Julie Ormondová a s ní bělovlasý muž v letech. Měl orlí nos, rozhalenou košili, kolem čela uvázaný šátek a urputně honil anglickou krásku z jednoho kouta parketu na druhý. Na první pohled by si člověk řekl: nějaký řecký rejdař. Jen sotva by uvěřil, že muž na parketu je bývalý vězeň z koncentračních táborů v Terezíně, Osvětimi a Buchenwaldu, autor mnoha románů a povídek s tematikou více než vážnou – **Arnošt Lustig**.*

Arnošte, ty se umíš ze života opravdu radovat. Je to tím, že jsi na jeho počátku prošel takovou hrůzou?

Ne, protože to nevyplývá ze zkušenosti, ale z povahy. Rodíme se každý s nějakou povahou, kterou nám nadělují sudičky. Já mám v povaze radovat se a pokládám to za největší výsadu člověka. Určitě to nejde pořád, život také přináší nepříjemné věci a jenom blbec se věčně raduje.

Pamatuji se, že na základní škole nám pořád připomínali válku. Byl jí plný dějepis, chodili jsme povinně na válečné filmy, stáli stráže u pomníků, ale nejsem si jistý, že by mi to učinilo realitu války snáze představitelnou. Ty o ní píšeš celý život. Věříš, že je to sdělitelné?

Ta válka se stala. A trvala. A prostoupila mě do morku kostí. Pro mě válka nastolila základní otázky života. Co je správný, co je spravedlivý, co je dobrý a co špatný. Pro mě vlastně válka neskončila, protože ty otázky existují dál. Kdo jsi, jaký jsi? Podívám se na tebe a ptám se: chtěl bych s tímhle člověkem být za války? Chtěl bych s ním být v Osvětimi? Je bezpečný, nebo nebezpečný? Spolehlivý, nebo nespolehlivý? Když si odpovím negativně, už s tebou nechci nic mít. Budu zdvořilý, pozdravím, odpovím. Ale nejsi můj člověk. Když si však odpovím ano, že bych s tebou mohl být v koncentráku, tak je to mezi námi dobrý. A je to napořád. Takhle já zkoumám a měřím lidi. Je to věc instinktu a trvá to vteřinu.



Odpustil jsi těm, kteří vás věznili? Dá se vůbec odpustit?



Nejde neodpustit. Není možné neodpustit. Dobrý je nezapomenout. Jak se říká na pomníku kousek od Paříže: „Odpusť, ale nezapomeň." Zapomenout by byl taky zločin.

Proč?

Pamatovat ti dává sílu. Vyzbrojí tě, abys dával pozor a nemohlo se to stát tvým a mým dětem. A o to jde, jenom o to. Nesmíš v sobě pěstovat škodlivou nenávist. Zášť, která ti otráví život.

Doputoval jsi do Ameriky, kde učíš na univerzitě film, literaturu a psaní. Jaké to má výsledky?

Na tvůrčí psaní se hlásí lidé, kteří buď mají nadání, nebo jsou z nějakého důvodu citlivější a vnímavější, než je obvyklé, a psaní jim pomáhá to ventilovat a udržovat nějakou rovnováhu. Psát je nenaučím, to nenaučil nikdo nikoho. Pomáhám jim pochopit řemeslo, techniku psaní.

Je to perspektivní, když se čte stále méně?



V Americe jsou univerzity poslední výspou, kde se čte. Máš pravdu, že všude jinde to upadá, náklady knih rok od roku klesají. Lidé koukají na příběhy v televizi, vyprávějí si historky přes mobilní telefony a diskutují na internetu. Existuje i teorie, podle které je to zákonný vývoj, jedna epocha končí, jiná začíná. Stejně jako dobu, kdy se příběhy vyprávěly a lidé je poslouchali, vystřídala po vynálezu knihtisku jiná doba, kdy lidé především četli, tak teď přichází doba, kdy se lidé budou jen dívat.

(Marek Eben, Jiří Janoušek: Na plovárně – upraveno)

b) S kým Marek Eben interview dělal?

c) Kterých oblastí života dotazované osobnosti se otázky týkaly?

d) Najděte o této osobě další informace a sepište nejméně dvě otázky, které byste jí rádi položili.

e) Rozhovoru chybí závěr, pokuste se ho dopsat.

Aktivity před čtením

- Prohlédněte si fotografii a popište, kdo na ní je.
- Jak jsou postavy oblečené?
- Kde se postavy asi nacházejí?
- Poznáte herce na fotografii?
- Je možné z fotografie odhadnout dobu, do které je tento výjev situován?
- Je možné z fotografie odhadnout, o čem příběh asi bude?
- K fotografii vymyslete vlastní příběh. (Jednotlivé příběhy si ve třídě představte.)

Aktivity při čtení

- Podle textu odhadněte, do jakého prostředí a do jaké doby může být děj filmu asi situován.
- Se kterou osobností dělal Marek Eben interview? Na internetu o ní zjistěte maximum informací. Zamyslete se nad tím, v čem tkví její přínos české kultuře vůbec, zasaďte ji do dobového a kulturního rámce. Úkol zpracujte formou myšlenkové mapy. Pracujte s některým z nástrojů pro tvorbu myšlenkových map, např. https://products.aspose.app/diagram/cs/mindmap nebo https://bubbl.us. Jednotlivé myšlenkové mapy sdílejte ve třídě, popř. pracujte všichni společně s jednou myšlenkovou mapou formou brainstormingu.
- Které knihy tohoto spisovatele znáte? Do jakého prostředí byl nejčastěji situován jejich děj? Proč asi? Využijte informace z předchozího bodu.
- Na této stránce v učebnici najdete obálku knihy, podle níž byl natočen stejnojmenný film, ze kterého pochází i fotografie z filmu. Co byste o obálce knihy dokázali říct? Zaměřte se především na její grafické zpracování (podobným způsobem už jste pracovali s obálkou knihy na str. 115 v této učebnici). Poté na internetu vyhledejte další obálky této knihy a porovnejte je. Která se vám líbí nejvíce a proč?

- Porovnejte komunikační záměr textu s komunikačním záměrem fotografie (popř. filmového zpracování).

Aktivity po čtení

- Společně shrňte obsah textu.
- Zhlédněte film *Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou* a odpovězte na následující otázky:
    - Jaká je hlavní postava filmu – Kateřina Horovitzová? Jak byste ji charakterizovali?
    - Co pro vás znamená „modlitba“ v kontextu tohoto filmu? Co to znamená pro Kateřinu?
    - Jaký je vztah Kateřiny k ostatním postavám ve filmu? Jak se vyvíjí její vztah k manželovi, Hermanu Cohenovi, a jak k ostatním lidem v jejím životě?
    - Proč je Kateřina tak odhodlaná chránit svou integritu, i když to může mít vážné důsledky jak pro ni, tak pro její blízké?
    - Jakým způsobem film ukazuje konflikt mezi osobní svobodou a politickým systémem?
    - Film se zabývá tématem zneužívání moci. Jakým způsobem se to projevuje ve filmu a jaké to má důsledky pro jednotlivce?
    - Co si myslíte o tom, jak film zobrazuje morální dilema? Jaká rozhodnutí postavy dělají, a jaké jsou jejich důsledky?
    - Jaký je význam svobody v tomto filmu? Jakým způsobem je svoboda postav omezena?
    - Jaké politické tlaky jsou ve filmu zobrazeny? Jak je politika propojena s osobními vztahy a životními rozhodnutími postav?
    - Jakým způsobem je film natočen, aby vyjádřil napětí a drama? Jaká je role kamery, hudby a střihu?
    - Všimněte si, jak jsou postavy zachyceny v různých typech prostředí (např. domácí prostředí vs. politické/úřední prostory). Jaký to má význam pro děj příběhu?
    - Jak se film vyrovnává s emocemi postav? Které momenty jsou emocionálně silné a proč? Jak na vás tyto scény působí?
    - Film disponuje silnými symbolickými prvky. Jaké symboly jsou ve filmu použity a jaký mají význam? Například symbol modlitby nebo symboly svobody.
    - Když se Kateřina rozhoduje, co udělat, jaké morální hodnoty ji vedou? Co byste udělali vy, kdybyste byli na jejím místě?
    - Film ukazuje postavy, které se dostávají do těžkých rozhodovacích situací. Jakým způsobem se snaží vyrovnat s tím, co je správné a co je nutné pro jejich přežití?
    - Co si myslíte o tom, jak film zobrazuje obětování? Je obětování vždy správné, nebo může vést k negativním důsledkům?
    - Jaký vliv na vás měl konec filmu?
    - Co si myslíte, že by mohlo být poselstvím filmu pro dnešní dobu?
    - Proč je důležité, aby lidé jako Kateřina dokázali odolávat tlaku a zůstali věrní svým hodnotám? Jakým způsobem to ovlivňuje jejich osobní integritu?
- Na internetu vyhledejte, který známý český režisér film režíroval. Vytvořte poutavou prezentaci (např. v PowerPointu) o tomto režisérovi. Využijte znalosti z předchozího

bodu. Z volných dostupných zdrojů vkládejte fotografie. Které další filmy tento režisér vytvořil? Které jste viděli? Vyprávějte si o nich.

- Zamyslete se nad tím, jaký přínos má filmové zpracování pro vás samotné i pro širší komunitu, například z hlediska společenského přesahu. Jak byste popsali toto filmové zpracování po formální stránce?
- V čem spatřujete význam zpracování určité dějinné události či epochy audiovizuální formou? Porovnejte tento druh zpracování s knižním zpracováním. Hledejte shody a rozdíly, výhody a nevýhody obou typů zpracování.
- Diskutujte ve třídě o tom, do jaké míry lze filmové zpracování považovat za důvěryhodný zdroj historického poznání. Porovnejte, jak je daná událost zobrazena v historických pramenech, jak v literatuře a jak ve filmu.
- Vyhledejte knihu, přečtěte si ji a porovnejte s filmovým zpracováním. Našli byste v knize či ve filmu některé postoje, které v rozhovoru s Markem Ebenem vyjádřil Arnošt Lustig?
- Na internetu vyhledejte příklad dalších filmů, které zachycují období 2. světové války. Pokud jste je viděli, povídejte si o nich.

Očekávané výsledky učení

Jazyk a jazyková komunikace

- JJK-CJL-001-ZV9-001
  Dorozumívá se kultivovaně, výstižně, s jasným komunikačním záměrem a jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-006
  Vytvoří po formální i obsahové stránce funkční písemný projev s využitím znalostí pravidel pravopisu.
- JJK-CJL-001-ZV9-008
  Využívá elektronické prostředky a informační zdroje ke tvorbě textu.
- JJK-CJL-001-ZV9-009
  Vyhledá, kriticky posoudí a sdílí informace a další obsah, k tomu volí etické postupy, způsoby a prostředky odpovídající konkrétní situaci.
- JJK-CJL-001-ZV9-012
  Používá záměrně a promyšleně postupy a strategie umožňující vnímat, chápat a interpretovat text.
- JJK-CJL-001-ZV9-014
  Vyjadřuje svoje prožitky literárního, divadelního a audiovizuálního díla.
- JJK-CJL-001-ZV9-015
  Interpretuje literární díla a díla z oblasti dalších druhů umění.

Umění a kultura

- UAK-VFV-002-ZV9-006
  Popíše zážitek z výtvarného a audiovizuálního díla a zhodnotí, v čem spatřuje jejich význam.
- UAK-VFV-002-ZV9-007
  Komunikuje o uměleckých dílech minulosti a současnosti i o běžné vizuální a audiovizuální produkci s použitím oborových pojmů.
- UAK-VFV-003-ZV9-008

Uvede příklady vlivu nových technologií na proměnu umělecké tvorby a jejího vnímání.

- UAK-VFV-003-ZV9-009
  Představí ostatním konkrétní dílo, projev nebo osobnost z oblasti výtvarného a filmového umění a zdůvodní, v čem spatřuje jejich význam.

Člověk a společnost

- CAS-DEJ-001-ZV9-001
  Přiřadí kulturní projevy k jednotlivým dějinným epochám.
- CAS-DEJ-001-ZV9-002
  Posoudí informační hodnotu a důvěryhodnost zdrojů z různých dějinných epoch.
- CAS-DEJ-001-ZV9-003
  Vysvětlí rozdíl mezi zobrazováním minulosti v dějepisectví a ve filmu, v literatuře a v nových médiích včetně produktů umělé inteligence.
- CAS-DEJ-001-ZV9-009
  Rozliší příčiny, důsledky a podobu konfliktů a spolupráce v minulosti.
- CAS-DEJ-001-ZV9-012
  Diskutuje o projevech moderního politického extremismu a o povaze, příčinách vzniku a důsledcích nastolení diktatur a autoritativních režimů.

Klíčové kompetence

KK k učení

- KKU-USU-000-ZV9-001
  Řídí vlastní procesy učení.
- KKU-SMU-000-ZV9-001
  Uvědomuje si důležitost celoživotního charakteru učení.

KK komunikační

- KKK-VYJ-000-ZV9-001
  Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.
- KKK-POR-000-ZV9-001
  Přemýšlí o komunikačním záměru autora sdělení.
- KKK-AKN-000-ZV9-001
  Během mluvené interakce v každodenních situacích uzpůsobuje vlastní projev tak, že aktivně reaguje na projev partnera, a tím přispívá ke kultivovanosti konkrétní situace.

KK osobnostní a sociální

- KOS-ODO-000-ZV9-001
  Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.
- KOS-EMP-000-ZV9-001
  Vyrovnává se s odlišnostmi s respektem k druhým lidem.
- KOS-VZT-000-ZV9-001
  Rozšiřuje okruh vztahů.

KK k občanství a udržitelnosti

- KOB-RES-000-ZV9-001
  Projevuje ohleduplný, citlivý a podporující přístup k živým jedincům, přírodě a světu jako celku.
- KOB-ZPS-000-ZV9-001

Zohledňuje vzájemnou propojenost jevů, situací a výzev v okolním světě z hledisek sociálních, ekonomických, kulturních, politických a ekologických.

KK k řešení problémů

- KRP-RPS-000-ZV9-001
  Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.
- KRP-VED-000-ZV9-001
  Analyzuje při rozhodování a řešení problémů objektivní informace a prezentované závěry vědeckého poznání.
- KRP-KRP-000-ZV9-001
  Kriticky hodnotí informace z různých zdrojů.

KK kulturní

- KKT-KON-000-ZV9-001
  Rozlišuje různé formy kultury a umění, popíše jejich projevy a uvede významné kulturní instituce na regionální, národní i globální úrovni.
- KKT-UMK-000-ZV9-001
  Rozpoznává estetickou a obsahovou hodnotu uměleckých děl a kulturních projevů, oceňuje jejich význam jako prostředků komunikace a sdílí své názory s ostatními.
- KKT-SVJ-000-ZV9-001
  Využívá různé formy umění a kultury k vyjádření složitějších myšlenek a emocí a ke zpracování aktuálních témat, samostatně i ve skupinové spolupráci.
- KKT-IDR-000-ZV9-001
  Hodnotí kulturní projevy, tradice a umělecká díla vlastní i jiných kultur a porovnává je v kontextu historických a společenských a kulturních souvislostí.

KK digitální

- KDI-DAT-000-ZV9-001
  Data získaná na základě vlastních kritérií a formulovaných dotazů z různých digitálních zdrojů posuzuje z hlediska souladu s již známými poznatky i nároku na spolehlivost zdroje.
- KDI-ZAP-000-ZV9-001
  Účelně a uvážlivě sdílí data a informace v digitálním prostředí s cílem osobního růstu, podpory školní či zájmové komunity nebo za účelem týmové práce na školních projektech.
- KDI-TDO-000-ZV9-001
  Generuje digitální obsah v různých formátech s cílem umocnit výstupy vlastní tvořivé činnosti.

Popis koncepce ucelené řady učebnic a anotace jednotlivých dílů řady pro vyučovací předmět Český jazyk pro 6. až 9. ročník

Koncepce učebnic

Řada učebnic a pracovních sešitů je určena k výuce českého jazyka na 2. stupni základních škol, tedy v 6.–9. ročníku a v odpovídajících ročnících víceletých gymnázií.

Učební materiály si kladou za cíl, aby:

- plnily cíle a požadavky vyplývající z RVP ZV;
- bylo na jejich základě možné dosahovat očekávaných výstupů dle RVP ZV;
- byly použitelné pro všechny školy a jejich ŠVP;
- byly naplňovány všechny požadované výstupy a plněny stanovené klíčové kompetence;
- bylo učivo vyvozeno, upevňováno procvičováním a opakováno v dostatečné míře v různých typech úloh a zadáních;
- byly podporovány všechny složky předmětu český jazyk, tj. komunikační a slohová výchova, jazyková výchova a literární výchova;
- bylo učivo vhodně mezipředmětově propojováno;
- byly zařazovány prvky sebehodnocení, individualizace;
- je mohl učitel využívat pro práci s různě nadanými žáky;
- podle nich mohl pracovat s dopomocí i žák, který je na kratší či delší dobu ve výuce nepřítomen;
- měly motivační náměty a charakter.

Obecně platí, že je učivo daného ročníku vždy rozděleno rovnoměrně do celého školního roku. Jednotlivá probíraná témata jsou v učebnicích rozdělena do kapitol, které se věnují tvarosloví, pravopisu, významu slova a nauce o slovní zásobě, skladbě a slohu a komunikaci. Vždy po skončení kapitoly i každé podkapitoly následuje její shrnutí a zopakování. V každé kapitole se nacházejí testy, pomocí kterých si žáci mohou sami ověřit své znalosti. Klíč s řešením je umístěn v závěru učebnice.

V učebnici je použito několik jednoduchých typů textů a označení, které mají napomoci orientaci. Jde o:

- Texty vysvětlující novou látku, kde je nová látka předkládána a komentována. Tyto texty jsou sestavovány tak, aby byly na jednu stranu čtivé a pochopitelné soustředěnému čtenáři bez případné pomoci, na druhou stranu pojaté co nejstručněji.
- Náměty pro skupinovou práci, které umožňují žákům spolupracovat a vzájemně komunikovat.
- Náměty pro práci s internetem a jazykovými příručkami, díky čemuž si žáci procvičují probírané učivo a zároveň mají možnost okamžité kontroly správnosti jejich úsudku.

- Pravidelně řazené jazykové rozbory (se symbolem sovy), které přispívají k cyklickému opakování učební látky.
- Poznámky, které upozorňují na další otázky spjaté s probíraným učivem.
- Úkoly pro nadané žáky, které učivo rozšiřují nebo opakují náročnější učivo nad rámec běžně vyučovaného.
- Zajímavosti, které se vztahují k tématu.
- Průřezová témata a mezipředmětové vazby, jejichž hlavním cílem je upozornit žáka na informace nebo skutečnosti, které už zná z dřívější výuky.
- Shrnutí kapitoly – na závěr kapitoly je shrnuto, co bylo předmětem kapitoly.

Takto koncipovaný text učebnice dává pedagogům dostatek materiálu, aby mohli přirozeně střídat činnosti v hodinách – diskutovat, zdůvodňovat, vysvětlovat, procvičovat či hledat odpovědi na více či méně obtížné otázky. Zároveň pedagogům umožňuje efektivně učivo sumarizovat a zpřehledňovat – při opakování je např. možné využívat shrnutí nebo „poučky“.

Anotace obsahů jednotlivých dílů řady učebnic českého jazyka pro 2. stupeň ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií

6. ROČNÍK

- ***MIKSOVÁ, E., HÁJKOVÁ, J.: Český jazyk 6 (učebnice pro 6. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Učebnice pro 6. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je rozdělena na kapitoly věnované úvodnímu výkladu o českém jazyce, zvukové stránce jazyka, tvoření slov a slovotvorbě, tvarosloví, skladbě a slohu. Každá kapitola obsahuje dostatečné množství cvičení, pomocí kterých si žáci proberou a upevní nové učivo. Do učebnice jsou navíc pravidelně zařazeny jazykové rozbory, které přispívají k cyklickému opakování učební látky, mezipředmětové vztahy, průřezová témata, skupinové práce.

Učivo:

- **Úvod o českém jazyce** – rozvrstvení a útvary národního jazyka, jazykové příručky, jazykověda a její složky.
- **Zvuková stránka jazyka** – hláskosloví, slovní přízvuk, zvuková stránka věty.
- **Nauka o slově** – tvoření nových slov (jejich vznik, slovotvorný rozbor, střídání hlásek, samohlásek a souhlásek při odvozování slov), rozbor stavby slova, pravopis slov (skupiny bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně; předpony s-/se-, z-/ze-, vz-/vze-; předložky s, se, z, ze; psaní i/í, y/ý po obojetných souhláskách).
- **Tvarosloví** – slovní druhy obecně, podstatná jména (druhy podstatných jmen, podstatná jména konkrétní a abstraktní, pomnožná, hromadná a látková, obecná a vlastní, skloňování podstatných jmen rodu mužského, ženského i středního, skloňování podstatných jmen oči, uši, ruce, nohy, kolena, ramena, prsa), přídavná jména (druhy přídavných jmen, pravopis, skloňování, přídavná jména tvrdá, měkká a přivlastňovací, stupňování přídavných jmen), zájmena (druhy zájmen, skloňování zájmen bezrodých, rodových, ten, náš, váš, on, ona, ono, můj, tvůj, svůj, její), číslovky (druhy číslovek, skloňování číslovek základních), slovesa (slovesné tvary, časování sloves, rozkazovací a podmiňovací způsob).
- **Skladba** – základní větné členy (opakování přísudku a podmětu, podmět několikanásobný, shoda přísudku s podmětem), rozvíjející větné členy (přívlastek, předmět, příslovečné určení), věta jednoduchá a souvětí.
- **Sloh a komunikace** – práce s informacemi, vypravování, popis (předmětu, místnosti, pracovního postupu), dopis, zpráva a oznámení.

- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 6, 1. díl (pracovní sešit pro 6. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***
- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 6, 2. díl (pracovní sešit pro 6. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Pracovní sešity k učebnici Český jazyk 6 obsahují pravopisná cvičení, doplňovačky, diktáty, přehled učiva, závěrečné opakování a řešení ke cvičením.

První díl podává základní informace o českém jazyce (rozvrstvení a útvary národního jazyka, jazykové příručky, …) a také se zaměřuje na zvukovou stránku jazyka, nauku o slově a tvarosloví (slovní druhy, podstatná jména).

Ve druhém díle se procvičuje tvarosloví (přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa) a skladba (základní a rozvíjející větné členy, věta jednoduchá a souvětí).

V příloze každého sešitu je shrnuta základní gramatika. Sešity jsou použitelné i s jinými učebnicemi českého jazyka.

- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 6. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***
- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 6. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na základní informace o českém jazyce, zvukovou stránku jazyka, nauku o slově a tvarosloví (slovní druhy, podstatná jména).

Druhý díl pracovního sešitu se zaměřuje na tvarosloví (přídavná jména, zájmena, číslovky a slovesa) a skladbu (základní a rozvíjející větné členy a věta jednoduchá a souvětí).

- ***BIČANOVÁ, L., DYMÁČKOVÁ, L.: Čítanka 6 (pro 6. ročník základní školy a odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Do čítanky pro 6. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia byly vybrány zajímavé příběhy s dětským hrdinou, představen je žánr moderní pohádky, zařazeny jsou i pověsti z české minulosti, příběhy ze starého Řecka, Říma, Egypta a Indie. Z literárních žánrů jsou zastoupeny například povídka, román, pověst, mýtus, epos, báseň, pohádka aj. Čítanka je tematicky provázána zejména s dějepisem, zeměpisem a výchovou k občanství. Zastoupena je tvorba jak autorů českých, tak zahraničních. Žáci se nenásilnou formou seznámí se základními literárními pojmy.

7. ROČNÍK

- ***KVAČKOVÁ, J., JINDROVÁ, L., LAICMANOVÁ, A., MRÁZKOVÁ, L., SEKOTOVÁ, Z.: Český jazyk 7 (učebnice pro 7. ročník základní školy nebo odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Učebnice pro 7. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je koncipována v souladu s RVP ZV a svým uspořádáním navazuje na učebnici 6. ročníku. Je rozdělena na kapitoly věnované tvarosloví, pravopisu, významu slova a nauce o slovní zásobě, skladbě i slohu a komunikaci. Každá kapitola obsahuje teorii učební látky i dostatečné množství cvičení, pomocí nichž si žáci nejen zopakují jazykové vědomosti a dovednosti, ale především si upevní i nové učivo. Navíc jsou zde pravidelně zařazovány testy a jazykové rozbory, které přispívají k cyklickému opakování učiva. Obdobně jako v učebnici pro 6. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je i zde brán zřetel na mezipředmětové vztahy, průřezová témata a skupinovou práci.

Učivo:

- **Tvarosloví** – podstatná jména (procvičování probraného učiva, podstatná jména označující části těla), přídavná jména (procvičování probraného učiva, jmenné tvary přídavných jmen), zájmena (procvičování probraného učiva, zájmena vztažná), číslovky, slovesa (procvičování probraného učiva, slovesný rod činný a trpný, slovesné tvary), neohebné slovní druhy (příslovce, předložky, spojky, částice, citoslovce).
- **Pravopis** – psaní velkých písmen ve vlastních jménech, procvičování pravopisu.
- **Význam slova a nauka o slovní zásobě** – význam slova (slovo, sousloví, rčení, slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma, odborné názvy), stavba slova a slovotvorný rozbor, slovní zásoba (způsoby jejího obohacování, odvozování, skládání, zkracování).
- **Skladba** – větná stavba (věty jednočlenné a dvojčlenné, větné ekvivalenty, druhy vět a větných ekvivalentů podle funkce), přísudek (přísudek slovesný jednoduchý, slovesný složený, jmenný se sponou, jmenný beze spony, vedlejší věta přísudková), podmět (vyjádřený, nevyjádřený, všeobecný, vedlejší věta podmětná), shoda podmětu s přísudkem, předmět (vedlejší věta předmětná), příslovečné určení (příslovečné určení času, místa, způsobu, míry, příčiny, účelu, podmínky, přípustky, zřetele, původce děje, prostředku a společenství, vedlejší věty příslovečné místní, časové, způsobové, měrové, příčinné, účelové, podmínkové a přípustkové), přívlastek (shodný, neshodný, postupně rozvíjející, několikanásobný, těsný, volný, vedlejší věta přívlastková), doplněk (vedlejší věta doplňková), přehled větných členů, tvoření vět.
- **Sloh a komunikace** – vypravování, popis (prostý, popis uměleckého díla, líčení, popis pracovního postupu), charakteristika, životopis, pozvánka, žádost, výtah.

- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 7, 1. díl (pracovní sešit pro 7. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***
- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 7, 2. díl (pracovní sešit pro 7. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Pracovní sešity jsou vytvořeny k učebnici Český jazyk 7, a to v souladu s RVP ZV. Oba sešity jsou dvoubarevné a obsahují: pravopisná cvičení, doplňovačky, diktáty, kvízové testy, závěrečné opakování, přehled učiva a řešení ke cvičením. V příloze každého sešitu je shrnuta základní gramatika. Učivo českého jazyka je mezipředmětově propojeno zejména s literární výchovou, dějepisem, zeměpisem, přírodopisem a výchovou k občanství. Žáci jsou činnostní formou výuky motivováni k dosažení potřebných znalostí a vědomostí.

První díl se zaměřuje na tvarosloví všech slovních druhů, pravopis velkých písmen a skladbu (druhy vět podle postoje mluvčího, věty dvojčlenné a jednočlenné, větné ekvivalenty, základní a rozvíjející větné členy, shoda přísudku s podmětem, vyjádření podmětu a přísudku).

Druhý díl dokončuje procvičení skladby (rozlišení hlavních a vedlejších vět, druhy vedlejších vět) a dále procvičuje význam slova a nauku o slovní zásobě (slovo, sousloví, rčení, slova nadřazená, podřazená, souřadná, slova jednoznačná a mnohoznačná, synonyma, antonyma, homonyma, odborné názvy, slovní zásoba a způsoby jejího obohacování).

- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 7. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***
- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 7. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na tvarosloví a skladbu.

Druhý díl pracovního sešitu se zaměřuje na skladbu (rozlišování hlavních a vedlejších vět), nauku o významu slov a nauku o tvoření slov.

- ***Vieweghová T.: Čítanka 7 (pro 7. ročník základní školy a odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Čítanka 7 byla vytvořena v souladu s požadavky RVP ZV. Ukázky byly vybrány tak, aby bylo možné v co největší míře uplatnit mezipředmětové vztahy. Součástí je řada činnostních úkolů a námětů pro skupinovou práci. U některých článků jsou rovněž uvedena doporučená průřezová témata.

Ukázky jsou seřazeny do 14 kapitol. Část jich odpovídá paralelně probíranému dějepisnému, zeměpisnému a přírodopisnému učivu 7. ročníku. Zmíněné kapitoly jsou proloženy ukázkami z oblíbených literárních žánrů, jako jsou např. fantasy literatura, detektivka, bestseller a humorné příběhy, medailonky autorů a literární teorií. Do Čítanky 7 je také zařazena hra s tematikou světových přístavů.

8. ročník

- ***KVAČKOVÁ, J., BIČANOVÁ, L., JINDROVÁ, L., MRÁZKOVÁ, L.: Český jazyk 8 (učebnice pro 8. ročník základní školy nebo odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Učebnice pro 8. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je koncipována v souladu s RVP ZV a svým uspořádáním navazuje na učebnici 7. ročníku. Je rozdělena na kapitoly věnované skladbě, pravopisu, tvarosloví, výkladu o jazyce a slohu, komunikaci a práci s textem. Každá kapitola obsahuje teorii učební látky i dostatečné množství cvičení, pomocí nichž si žáci nejen zopakují jazykové vědomosti a dovednosti, ale především si upevní i nové učivo. Navíc jsou zde pravidelně zařazovány testy a jazykové rozbory, které přispívají k cyklickému opakování učiva. Obdobně jako v učebnicích pro 6. a 7. ročník je i zde brán zřetel na mezipředmětové vztahy, průřezová témata a skupinovou práci.

Učivo:

- **Skladba** – věta jednoduchá (věty jednočlenné a dvojčlenné, větné ekvivalenty, základní skladební dvojice, rozvíjející větné členy), souvětí (věta jednoduchá a souvětí, souvětí podřadné), významový poměr mezi větami hlavními (souvětí souřadné, psaní čárky v souřadně spojených větách), významový poměr mezi několikanásobnými větnými členy, stavba souvětí (souřadně spojené vedlejší věty), zvláštnosti větné stavby (vsuvka, samostatný větný člen, oslovení, citoslovce, neúplná věta), zápor, pořádek slov v české větě, interpunkce ve větě jednoduché a souvětí (interpunkční znaménka, čárka v souvětí).
- **Pravopis a výslovnost** – pravopis a výslovnost přejatých slov (přejímání slov z cizích jazyků).
- **Tvarosloví** – slovní druhy (podstatná jména, přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa, neohebné slovní druhy), skloňování obecných jmen (vlastní jména, zeměpisná jména a jména svátků), skloňování jmen přejatých (obecná jména přejatá, vlastní jména přejatá), slovesný vid, přechodník přítomný a minulý.
- **Obecné výklady o jazyce** – rozdělení jazyků v Evropě, slovanské jazyky, útvary českého jazyka, vývoj českého jazyka.
- **Sloh a komunikace** – charakteristika literární postavy, líčení, výklad, výtah, úvaha, proslov, publicistické útvary.

- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 8, 1. díl (pracovní sešit pro 8. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***
- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 8, 2. díl (pracovní sešit pro 8. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Dvoubarevné pracovní sešity byly vytvořeny v souladu s RVP ZV k učebnici Český jazyk pro 8. ročník.

První díl je určen pro 1. pololetí. Procvičuje pravopis (vyjmenovaná slova, pravopis podstatných a přídavných jmen, psaní předpon s- a z-, zdvojených souhlásek, skupin -mně-/-mě-,

shodu přísudku s podmětem, psaní velkých písmen) a skladbu (věta jednoduchá a souvětí, druhy vedlejších vět, významový poměr mezi větami hlavními a mezi několikanásobnými větnými členy, zvláštnosti větné skladby, zápor, pořádek slov ve větě, interpunkci ve větě jednoduché a v souvětí).

Druhý díl je určen pro 2. pololetí. Procvičuje tvarosloví (jednotlivé slovní druhy, skloňování vlastních jmen, slovesný vid, přechodníky), přejímání slov z cizích jazyků, jejich výslovnost a pravopis a obecné výklady o jazyce (rozdělení jazyků v Evropě, slovanské jazyky, útvary českého jazyka, vývoj českého jazyka).

Učivo každé kapitoly procvičuje test, zařazeno je i závěrečné opakování.

Učivo obou pracovních sešitů je propojeno zejména s literární výchovou, dějepisem, zeměpisem, přírodopisem a výchovou k občanství. Žáci jsou činnostní formou výuky motivováni k dosažení potřebných znalostí a vědomostí.

- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 8. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***
- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 8. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na opakování pravopisu (vyjmenovaná slova, pravopis podstatných a přídavných jmen, shoda přísudku s podmětem, předpony s-, z-, psaní velkých písmen) a skladbu.

Druhý díl pracovního sešitu navazuje na procvičování skladby a pokračuje tématy, jako jsou nauka o tvoření slov, slova přejatá, tvarosloví a obecné výklady o jazyce.

- ***VIEWEGHOVÁ, T.: Čítanka 8 (pro 8. ročník základní školy a odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Čítanka 8 byla vytvořena v souladu s požadavky RVP ZV. Ukázky byly vybrány tak, aby bylo možné v co největší míře uplatnit mezipředmětové vztahy. Součástí je řada činnostních úkolů a námětů pro skupinovou práci. U některých článků jsou rovněž uvedena doporučená průřezová témata.

Čítanka byla sestavena tak, aby byla pro žáky 8. tříd a žáky odpovídajících ročníků víceletého gymnázia co nejzajímavější a nejčtivější. Skládá se ze tří hlavních celků: vývoj světové a české literatury v 19. století, ukázky na téma vývoj člověka a literární toulky Evropou. Zařazeny jsou také ukázky z literatury 20. století. Ukázky jsou mezipředmětově propojeny s dějepisem, přírodopisem a zeměpisem. Součástí jsou stručné chronologické přehledy vývoje literatury. Do čítanky je zařazen literární test, pomocí kterého je možné zjistit, jak pozorně žáci četli a zda umějí správně interpretovat literární text.

9. ročník

- ***KVAČKOVÁ, J., BIČANOVÁ, L., MRÁZKOVÁ, L.: Český jazyk 9 (učebnice pro 9. ročník základní školy nebo odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Učebnice pro 9. ročník a odpovídající ročníky víceletého gymnázia je koncipována v souladu s RVP ZV a svým uspořádáním navazuje na učebnici 8. ročníku. Učebnice je rozdělena na kapitoly věnované obecným výkladům o jazyce, zvukové stránce jazyka, tvoření slov, významu slova, pravopis, skladbě, slohu, komunikaci. Obsahuje nejen opakování učiva nižších ročníků a procvičování základního učiva, ale přináší i učivo rozšiřující. Vedle řady rozmanitých cvičení obsahuje také základní pravidla, přehledy učiva v tabulkách i zábavné křížovky. Významnou součástí učebnice jsou testy s řešením. Závěrečná kapitola obsahuje práci s textem – žáci přečtou vybrané texty (např. školní řád, inzerát a ekonomický text) a odpovídají na otázky. Na konci je zařazeno pět souhrnných testů k přípravě na přijímací zkoušky. V učebnici nechybí ani jazykové rozbory, pravopisná cvičení, úkoly pro nadané žáky, zadání pro práci s internetem i jazykovými příručkami. Obdobně jako v učebnicích pro 6., 7. a 8. ročník a odpovídající ročníky víceletých gymnázií je i zde brán zřetel na mezipředmětové vztahy, průřezová témata a skupinovou práci.

Učivo:

- **Zvuková stránka jazyka** – hláskosloví, spisovná výslovnost, zvuková stránka slova a věty, psaní a výslovnost slov přejatých.
- **Tvoření slov, stavba slova a význam slova.**
- **Pravopis** – opakování vyjmenovaných slov, shody podmětu s přísudkem, psaní přídavných jmen, koncovek podstatných jmen, předpon s- (se-), z- (ze-), vz-, psaní předpon a přípon, psaní bě/bje, vě/vje, mě/mně, pě, délka samohlásek.
- **Skladba** – věta jednoduchá (větné vztahy formální a významové, základní a rozvíjející větné členy, přívlastek postupně rozvíjející, větné členy holé, rozvité a několikanásobné), věta a souvětí, souvětí podřadné, stavba textová, souvětí souřadné.
- **Sloh a komunikace** – mluvený projev (telefonát, přednáška, referát, diskuse), inzerát, reklama.

- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 9, 1. díl (pracovní sešit pro 9. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***
- ***BIČANOVÁ, L.: Český jazyk 9, 2. díl (pracovní sešit pro 9. ročník základní školy nebo pro odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Tyto dvoubarevné pracovní sešity jsou vytvořeny v souladu s RVP ZV k učebnici Český jazyk pro 9. ročník. První díl se zaměřuje na učivo o obecných výkladech o jazyce, o zvukové stránce slova, o tvoření slov, o významu slova a o tvarosloví. Ve druhém dílu je obsaženo učivo o skladbě (věta jednoduchá a souvětí, větné vztahy, větné členy, věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent, zvláštnosti větné stavby, souvětí podřadné a souřadné, tvoření vět a souvětí).

Učivo každé kapitoly procvičuje test, zařazeno je i závěrečné opakování. Nechybí příloha se shrnutím učiva. V obou sešitech naleznete klíče ke cvičením.

Učivo pracovních sešitů je mezipředmětově propojeno zejména s literární výchovou, dějepisem, zeměpisem, přírodopisem, výchovou k občanství, fyzikou a chemií. Žáci jsou činnostní formou výuky motivováni k dosažení potřebných znalostí a vědomostí.

- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 9. ročníku, 1. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***
- ***KVAČKOVÁ, J. Opakujeme češtinu v 9. ročníku, 2. díl. Přehled učiva, pravopisná cvičení, diktáty (pracovní sešit)***

První díl pracovního sešitu se zaměřuje na obecné výklady o jazyce, zvukovou stránku jazyka, tvoření slov a pravopis související se stavbou slova a tvořením slov.

Druhý díl pracovního sešitu procvičuje učivo o větě jednoduché a o souvětí podřadném a souřadném.

- ***VIEWEGHOVÁ, T.: Čítanka 9 (pro 9. ročník základní školy a odpovídající ročníky víceletého gymnázia)***

Čítanka 9 byla vytvořena v souladu s požadavky RVP ZV. Ukázky byly vybrány tak, aby bylo možné v co největší míře uplatnit mezipředmětové vztahy. Součástí je řada činnostních úkolů a námětů pro skupinovou práci. U některých článků jsou rovněž uvedena doporučená průřezová témata.

Do čítanky byly vybrány ukázky ze světové a české literatury 20. století. Žáci si vytvoří ucelenou představu o vývoji literatury od zrodu moderny až po současnou postmoderní literaturu. V orientaci jim pomohou stručné chronologické přehledy vývoje literatury. V čítance se žáci seznámí nejen s hlavními literárními směry a skupinami, ale i se zásadními historickými okamžiky a jejich zobrazením v literatuře.

Doplňující tituly

- ***BIČANOVÁ, L.: Procvičujeme psaní velkých písmen (pracovní sešit pro 7.-9. ročník základní školy)***

Pracovní sešit je vhodný pro žáky 7.–9. ročníků ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií. Opakuje pravopis vlastních jmen osobních i místních, vyjádření úcty, začátky větných celků, zkratky a značky. Obsahuje diktáty, pravopisná cvičení, hříčky s jazykem. V úvodu jednotlivých podkapitol jsou přehledně uvedena poučky s pravidly psaní velkých písmen, následně ve cvičeních si žáci látku procvičí. U jednotlivých cvičení jsou uvedeny doporučené ročníky, ve kterých si žáci mohou danou látku procvičit. Sešit je doplněn o ilustrační obrázky.

ÚDAJE K UČEBNICI

KVAČKOVÁ, J.; BIČANOVÁ, L.; JINDROVÁ, L.; MRÁZKOVÁ, L.: *Český jazyk 8*

- Formát: A4
- Vazba: V4
- Papír: obálka: křída 300 g lamino lesk
- vnitřní listy: křída 90–100 g
- Cena: 189 Kč s DPH